37- ELBISE VE ZINET BAHSI

1- Su Içmede ve Baska Hususda Altin, Gümüs Kablar Kullanmanin Erkek ve Kadinlara Haram Kilinmasi Babi
2- Erkek ve Kadinlara Altin, Gümüs Kablar Kullanmanin Haram, Erkege Altin Yüzük Ile Ipekli Kullanmanin Haram; Kadinlara Mubah Kilinmasi; Dört Parmaktan Fazla Olmamak Sartiyle Yollu ve Benzeri Ipeklini Erkege Mubah Kilinmasi Babi
Bu Hadisten Su Hükümler Çikarilmistir:
Bu Hadisten Çikarilan Hükümler:
Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:
3- Cübbe ve Yirtmaçli Elbise Giymek Caizdir.
4- Elbisedeki Alem Yâni Iki-Üç Parmak Genisligindeki Ipek Gerit Mubahtir.
Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:
5- Erkekde Uyuz ve Benzeri Bir Hastalik Bulundugu Zaman Ipek Giymesinin Mubah Olmasi Babi
6- Erkegin Sariya Boyanmis Elbise Giymesinin Yasak Edilmesi Babi
5- Pamuklu Elbise Giymenin Fazileti Babi
6- Elbisede Tevazu Giyim, Dösek ve Baska Hususlarda Elbisenin Kalini ve Ucuzuyla Yetinmenin Kil Elbise Ile Içinde Çizgileri Bulunani Giymenin Cevazi Babi
7- Yaygi Edinmenin Cevazi Babi
8- Dösek ve Giyim Esyasindan Ihtiyaçdan Fazlasinin Keraheti Babi
9- Büyüklenerek Elbiseyi Sürüklemenin Haram Kilinmasi, Elbiseyi Ne Kadar Sarkitmak Caiz ve Ne Kadari Müstehab Oldugunu Beyan Babi
10- Elbisesini Begenmekle Beraber Yürüyüsünde Kiritmanin Haram Kilinmasi Babi
11- Erkeklere Altin Yüzügün Haram Kilinmasi ve Islam'in Ilk Zamanlarinda Mübah Kilinmasinin Neshi Babi
Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:
12- Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in Naksi Muhammedürresülullah Olan Gümüs Bir Yüzük Takmasi ve Ondan Sonra Halifelerin de Bu Yüzügü Takmalari Babi
Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:
13- Peygamber (Sallaliahii Aleyhi ve Sellem)'in Acemlere Mektup Yazmak Istedigi Vakit Yüzük Edinmesi Hakkinda Bir Bab
Bu Hadisten Çikarilan Hükümler:
14- Yüzüklerin Atilmasi Hakkinda Bir Bab
15- Tasi Habes Boncugu Olan Gümüs Yüzük Hakkinda Bir Bab
16- Yüzügü Elin Küçük Parmagina Takma Hususunda Bir Bab
17- Orta Parmakla Ondan Sonra Gelen Parmaga Yüzük Takmanin Yasak Edilmesi Babi
18- Takunya ve O Manadaki Seyleri Giymanin Müstehab Olusu Babi
19- Ayakkabiyi Evvela Sag Ayagina Giymenin, Çikariaken Evvela Sol Ayagindan Çikarmanin Müstehab Olusu ve Bir Tek Ayakkabi ile Yürümenin Keraheti Babi
Bu Hadislerden Çikarilan Hükümler:
20- Sirilsiklam Sarilip Bürünmekten ve Bir Elbise Içinde Ayaklarini Dikip Oturmaktan Nehiy Babi
21- Sirt Üstü Yatmanin ve Bacak Bacak Üzerine Koymanin Meni Hakkinda Bir Bab
22- Uzanip Yatarak Bacak Bacak Üstüne Koymanin Mubah Kilinmasi Hakkinda Bir Bab
23- Erkegin Zaferan Sürünmekten Nehiy Babi
24- Beyaz Saçi, Sari ve Kirmiziya Boyamanin Müstehab, Karaya Boyamanin ise Haram Kilinmasi Babi
25- Boya Hususunda Yahudilere Muhalefet Hakkinda Bir Bab

26- Hayvan Sureti Yapmanin Haram Kilinmasi; Dösek ve Emsalinden Içinde Hor Görülmeyen Suret Bulunanlarini Edinmenin Haram Kilinmasi, Melatke Aleyhimüsselamin Içerisinde Köpek ve Suret Bulunan Eve Girmemeleri Babi
Bu Hadisten Çikarilan Hükümler :
27- Seferde Köpekle Çanin Keraheti Babi
28- Devenin Boynuna Kiris Gerdanlik Takmanin Keraheti Babi
29- Hayvani Yüzüne Vurarak Dügmenin ve Yüzüne Damga Vurmanin Yasak Edilmesi Babi
30- Insandan Maada Hayvanin Yüzünden Baska Yerlerine Damga Vurmanin Cevazi, Zekat ve Cizye Develerinde Bunun Mendüb Olusu Babi
Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler;
31- Yarim Tiras Yapmanin Keraheti Babi
32- Yollarda Oturmanin Yasak Edilmesi ve Yola Hakkini Verme Babi
33- Saç Ekleyen ve Ekleten, Dögme Yapan ve Yaptiran, Yüz Yolan ve Yolduran ve Dis Törpülettiren Kadinlarla Allah'in Yarattigini Degistiren Kadinlarin Yaptiklarinin Haram Kilinmasi Babi
Bu Hadisler Su Hükümleri de Ihtiva Etmektedir:
34- Giyinmis, Çiplak, Kiritkan, Meylettiren Kadinlar Babi
35- Elbise Vesariede Sahtekarlik Yapmaktan ve Kendisine Verilmemis Bir Seyle Doymus Görünmekten Nehiy Babi

37- ELBISE VE ZINET BAHSI

1- Su Içmede ve Baska Hususda Altin, Gümüs Kablar Kullanmanin Erkek ve Kadinlara Haram Kilinmasi Babi

1- (2065) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Mâlik'e Nâfi'den dinledigim, onun da Zeyd b. AbdIllah'dan, onun da Abdullah b. Abdurrahman b. Ebî Bekr Es-Siddik'dan, onun da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in zevcesi Ümmii Seleme'den naklettigi su hadîsi okudum :
Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) :
«Gümüs kabtan içen ancak ve ancak karnina cehennem atesi siril-datir.» buyurmuslar.

(...) Bize bu hadîsi Kuteybe ile Muhammed b. Rumh da Leys b. Sa'd'dan rivayet ettiler. H.
Bu hadîsi bana Alî b. Hucur Es-Sa'di dahi rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ismâîl (yâni Ibni Uleyye) Eyyub'dan rivayet etti. H.
Bize Ibni Nümeyr de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed b. Bisr rivayet etti. H.
Bize Muhammed b. Müsennâ da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Saîd rivayet etti. H.
Bize Ebî Bekr b. Ebî Seybe ile Velîd b. Sûcâ' dahi rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Ali b. Müshir Ubeydullah'dan rivayet etti. H.
Bize Muhammed b. Ebî Bekr El-Mukaddemi de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Fudayl b. Süleyman rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Musa b. Ukhe rivayet etti. H.
Bize Seyban b, Ferrûh dahi rivayet etti. (Dedi kî) : Bize Cerîr (yâni Ibni Hazim) Abdurrahman Es-Serrâc'dan rivayet etti.
Bu râvilerin hepsi Nâfi'den Mâlik b. Enes'in hadîsi gibi ve onun Nâ-fi'den olan isnadi ile rivayette bulunmuslardir. Alî b. MüshIr Ubeydullah'dan naklettigi hadîsinde :
«Gümüs ve altin kablardan yiyen veya içen...» ibaresini ziyade etmistir. Ibni Müshir'in hadîsinden baska bunlarin hiç birinin hadîsinde yemekle altinin anildigi yoktur.

2- (...) Bana Zeyd b. Yezîd Ehû Ma'n Er-Rakkâsî de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Asim, Osman'dan (yâni Ibni Mürre'den) rivayet etti. (Demis ki) : Bize Abdullah b. Abdirrahman, teyzesi Ümmü Seleme'-den rivayet etti. (Söyle demis) :
KesûlÜllah (Sallallahü Aleyhi ve Seilem) :
«Her kim altin veya gümüs kabtan içerse, ancak ve ancak karnina cehennemden bir ates sirildahr.» buyurdular.
Bu hadîsi Buhârî ile Ibni Mâce «Kitâb'ul~Esribe»'de Nesâî «Velîme» bahsinde tahrîc etmislerdir.
Cercere : Suyun akarken çikardigi ses yâni siriltidir. Ulemâ bu hadîsteki «nâr» kelimesinin mansub mu yoksa merfu mu okunacaginda ihtilâf etmislerdir. Muhakkiklardan Ezheri ile baskalari kat'iyyetle mansûb okunacagini söylemislerdir. Ki: Zeccâc, Hattâbî ve ekser ulemâ bu kavli tercih etmislerdir. Hadîsin üçüncü rivayetinde bu kelimenin «naran» okunmus olmasi da bunu te'yîd eder. Bu takdirde mânâ bizim terceme ettigimiz gibi olur. Yâni fiilin faili o kablardan su içendir. Merfû okunduguna göre ise fiilin faili «nâr» kelimesi olur.'Bu takdirde cümlenin mânâsi : «Gümüs kabtan içen kimsenin karninda cehennem atesi sirüdar» sekline girer. Her iki mânâya göre de altin ve gümüs kabtan içilen seye ates denilmesi netice ona vardigi içindir.
Kaadi Iyâz diyor ki : «Bu hadîsten murad ne oldugu hususunda ihtilâf edilmistir. Bâzilari: Bu, acem v.s. milletlerin kâfir olan ki-rallarmin akibetini haber vermektir. Onlarin âdetleri altin ve gümüs kablardan içmekti. Nitekim baska bir hadîste Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem}:
«Bu kablar dünyadta onlarin, âhirette. ise sizindir.» buyurmus, dünyada onlari kullananlar küfiardir demek istemistir. Ve yine Peygamber (Sallaliahü Aleyhi ve Sellem) ipek elbise hakkinda:
«Bunu anoak âhirette nasibi olmayan giyer.» buyurmustur. Hadîsten murad müslümanlari bundan nehy etmek oldugunu ve bu nehyi irtikâb edenin su azabi hak edecegini, ama bazan Allah'in bundan af ederdigini söyleyenler de vardir.»
Nevevî buradaki nehyin kâfir, müslim bütün altin, gümüs kullananlara samil oldugunu söylemis : -Çünkü sahih kavle göre küffâr seriatin füru'u ile de muhatabdirlar.» demistir. • Maamafih mesele ihtilaflidir.
Erkek ve kadina altin, gümüs kablardan yeyip içmenin haram olduguna ulema ittifak etmislerdir. Yalniz Imam Safiî 'nin eski bir kavline göre mekruh, Dâvud-u Zahiri Ve göre içmek, haram yemek caizdir. Nevevî, Safiî mezhebinde oldugu halde : «Bu kavillerin ikisi.de batildir.» demektedir. Altin ve gümüsü yiyecek, içecek kablarindan maada kasik, çatal ve buhurdanlik gibi seyler yapmak suretiyle kullanmak da haramdir. Bütün bu husûsatta kadin ve erkek mü-sâvî ise de zinet olarak kullanma hususunda ayrilirlar. Bir kimse altin veya gümüs kabtan abdest alsa fiilen günah islemis olmakla beraber ab-desti sahihtir. Ulemâ bu hususta da müttefiktir. Yalniz Dâvûd-u Zahirî bu abdestin sahih olmayacagina kaildir. Bittabî zaruret halinde sair zaruretlerde oldugu gibi, altin ve gümüsün kullanilmasi da caiz olur.

2- Erkek ve Kadinlara Altin, Gümüs Kablar Kullanmanin Haram, Erkege Altin Yüzük Ile Ipekli Kullanmanin Haram; Kadinlara Mubah Kilinmasi; Dört Parmaktan Fazla Olmamak Sartiyle Yollu ve Benzeri Ipeklini Erkege Mubah Kilinmasi Babi

3- (2066) Bize Yahya b. Yahya Et-Temîmî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Hayseme Esâs h. E'oI's-Sa'sâ'dan naklen haber verdi. H.
Bize Ahmcd b. Abdillah b. Yûnus da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Züheyr rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Es'as rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Muâviye b. Süveyd b. Mukarrin rivayet etti. (Dedi ki) : Bera' b. Âzib'in yanina girdim ve onu söyle derken isittim :
Bize Resûlüllah (Saüallahü Aleyhi ve Sellem) yedi seyi emir, yedi seyi de yasak etti : Bize hasta dolasmayi, cenaze arkasindan gitmeyi, aksira-na tesmitfe bulunmayi, yeminin yahut yemin edenin bâr çikarilmasini, mazluma yardimi, davet sahihine icabeti ve selâmi ifsa etmeyi emir buyurdu. Bize yüzükleri yahut altindan yüzük takmayi, gümüs kabdan bir sey içmeyi, eger yastiklarini, kass ipeklilerini, ipek, kalin ipek ve ibrisim giymeyi yasak etti.

(...) Bize Ebû'r-Rabi' El-Atekî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Avane Es'as b. Süleym'den bu isnadla bu hadîsin mislini rivayet etti. Yalniz «Yeminin veya yemin edenin bâr çikarilmasini» sözü müstesna! Çünkü o bu cümleyi hadîste anmamis, onun yerine : «Kayibi ilân etmeyi» Ifadesini koymustur.

(...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seyhe de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Alî b. Müshir rivayet etti. H.
Bize Osman b. Ebî Seybe dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Cerir rivayet etti.
Her Iki râvi Seybânî'den, o da Es'as b. Ebi's-Sa'sa'dan bu isnadla Zü-heyr'in hadîsi gibi rivayette bulunmus ve seksiz olarak «Yemini bâr çi-çarmayi» demistir. O bu hadîste :
«Gümüsten içmeyi de yasak etti. Çünkü dünyada ondan içen âhirette içmez...» cümlesini de ziyâde etti.

(...) Bize bu hadîsi Ebû Küreyb de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Idris rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Ishâk Es-Seybânî ile L«ys b. Ebî Süleym, Esas b. Ebi's-Sa'sa'dan isnadlariyle haber verdiler. O Cerir ile Ibni Müshir'in ziyâdesini anmamis. H.
Bize Muhammed b. Müsennâ ile Ibni Bessâr dahî rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. H.
Bize UbeyduIIah b. Muâz da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti. H.
Bize Ishâk b. Ibrahim dahî rivayet etti. {Dedi ki) : Bize Ebû Âmir EI-Akedî haber verdi. H.
Bize Abdurrahman b. Bisr de rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Behz rivayet etti. Bu râvilerin hepsi dediler ki : Bize Su'be, Es'as b. Siileym'den yukarkilerin isnadi ve hadîsi mânâsinda rivayette bulundu. Yalniz :
«Selâmi ifsa etmeyi» sözü müstesna! Çünkü o bunun yerine:
«Selâmi almayi» dedi. Bir de :
«Bize alîm yüzügü yahut altin halkayi yasak etti.» dedi.

(...) Bize Ishâk b. Ibrahim de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Âdem ile Amr b. Muhammed rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Süfyân, Ss'âs b. Ebî's-Sa'sa'dan yukarkilerin isnadi ile rivayette bulundu ve seksiz olarak :
«Selâmi ifsa etmeyi emir ve altin yüzügü yasak etti.» dedi.
Bu hadisi Buhârî «Cenâiz» ve «Esribe» bahislerinde tahrîc etmistir. Resûlüllah (Saîlallahü Aleyhi ve Sellem)'in emir buyurdugu yedi seyin ba2iîari sünnet, bazilari farzdir. Hasta dolasmak, cenaze arkasindan yürümek tesmit ibrar-i kasem sünnettirler. Mazluma yardim farz-i kifâye, verilen selâmi aîmak bir kisiye farz-i ayn, cemaata farz-i kifâyedir.
Tesmit: Aksiran kimseye «Yerhamükellah» demektir. Ve sünnet-i kifâyedir. Bazilarinin söylemesiyle digerlerinden sakit olur. Tesmitin sarti aksiran kimsenin «Elhamdülillah» dedigini isitmektir.
Ibrâr-i Kasem : Yemini bâr çikarmak yâni bozmayip yemin üzere devam etmektir. Yalniz yemini bozmamak için dinî, dünyevî bir zarar korkusu veya bir mefsedet bulunmamasi sarttir. Öyle bir sey bulunursa yemin bozulur. Ve keffâret verilir.
Davete icabetten murâd dügün daveti gibi yemekli davetlerdir. Bu [hususta «Velîme» bahsinde izahat vermistik.
Selâmi ifsa etmek, onu yaymak, tanidik olsun olmasin her din kar-lesine boî bol vermektir. Nitekim bir hadîste :
«Tanidigin tanimadigin herkese selâmi verirsin.» buyuruldugunu iman Jahsinde görmüstük.
Kayibi ilândan bulunan mahn kalabalik yerlerde tarifi kasdedildigini lahî yerinde görmüstük.
Eger yastiklari kadinlarin kocalar için ipekten veya yünden dokuduklari bir nevi ufak kilimdir. Bunu hassaten atin egeri üzerine yayar-larmis. Içerisini pamuk veya yapagi ile doldurduklari da olurmus. O âdet acemlerden alinmadir. Ve ulemanin beyanina göre ipekten yapilirsa kullanilmasi erkeklere her zaman ve her yerde haramdir. Ipekten yapilmadigi takdirde kullanilmasinda beis yoktur.
Kass veya hadîs ulemasinin kiraatine göre Kiss ipeklileri Misir'da Kass denilen yerde dokunan çizgili ipek kumaslarmis. Bu yer bugün harabedir.

îstebrak : Kalin ipekli; Dîbac : Ince ve ibrisim ipeklidir.
Altin yüzük erkeklere bil icma haramdir. Ipek elbise de öyledir. Ancak bazi müstesna hallerde ipek elbiseye cevaz verilmistir ki, bunlar fikih kitaplarindan Ögrenilebilir. Kadinlara altin yüzük ve ipegin envai mubahtir. Bu hususta kadinin evli olup olmamasi, ihtiyari genci, zengini fakiri müsavidir. Kaadî Iyâz bazi ulemadan ipegin erkeklere de helâl oldugunu, îbni Zübeyr 'den ise bilâkis hem kadinlara, hem erkeklere haram kilindigini, sonralari kadinlara mubah, erkeklere haram olduguna icma akdedildigini rivayet etmistir.

4- (2067) Bize Saîd b. Arar Sehl b. Ishâk b. Muhammed b. Es'as b. Kays rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Süfyân b. Uyeyne rivayet etti. (Dedi ki) : Ben onu Ebû Ferve'den dinledim. Abdullah b. Ukeym'den isitmis olarak söylüyordu. Abdullah söyle demis :
Huzeyfe ile beraber Medâin'de bulunuyorduk. Huzeyfe su istedi de ona köy muhtari gümüsten bir kab içinde içecek getirdi. Huzeyfe onu ativerdi ve sunu söyledi. Size haber veriyorum ki, ben bu adama bana bu kabtan su vermemesini emrettim. Çünkü Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Seîlem):
«Altin ve gümüs kabtan su içmeyin! Diba ve ipegi de giymeyin! Çünkü bunlar dünyada onlarin; âhirette, kiyamet gününde Ise sizindir.» buyurdu.

(...) Bize bu hadîsi Ibni Ebî Ömer de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Süfyaii, Ebû Fervete'I-Cühenî'den rivayet etti. (Demis ki) : Ben Abdullah b. Ukeym'i sunu söylerken isittim :
«Medâin'de Huzeyfe'nin yaninda idik...»
Râvi yukarki hadîs gibi rivayette bulunmus; yalniz bu hadîste: «Kiyamet gününde...» kaydini anmamistir.

(...) Bana Abdü'l-Cebbar b. Alâ' dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Jüfyân rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Ebî Necih evvelâ Mücâhid'den, da Ibni Ebî Leylâ'dan, o da Huzeyfe'den naklen rivayet etti, sonra (Dedi ki) : Bize Yezîd rivayet etti, o da bu hadîsi Ibni Ebî Leylâ'dan, o la Huzeyfe'den naklen rivayet etti; sonra (Dedi ki) : Bize Ebû Ferve ri-'âyet etti. (Dedi ki) : Ben Ibnü Ukeym'den dinledim. Ve zannettim ki, bni Ebî Leylâ onu ancak Ibni Ukeym'den dinlemistir. Ibnü Ukeym söyle demis : «Huzeyfe ile beraber Medâin'de idik...»
Râvi yukarki hadîs gibi rivayet etmis, yalniz «Kiyamet gününde.,.» ememistir.

(...) Bize Ubeydullah b. Muâz El-Anberî dahî rivayet etti. (Dedi ki) : fize babam rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be, Hakem'den rivayet etti. da Abdurrahman'dan (yâni Ibni Ebî Leylâ'dan) dinlemis. Abdurrahman sunu söylemis : Ben Huzeyfe Medâin'de su isterken yaninda idim. Ona bir insan gümüsten bir kabla geldi...
Râvi bu hadîsi Ibni Ukeym'in Huzeyfe'den rivayet ettigi hadîs mânâsinda nakletmistir.

(...) Bize bu hadîsi Ebû Bekr b. Ebî Seybe de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Veki' rivayet etti. H.
Bize Ibni Müsennâ ile Ibni Bessâr da rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. H.
Bize Muhammed b. Müsennâ dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Ebî Adiyy rivayet etti. H.
Bana Abdurrahman b. Bisr de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Behz rivayet etti.
Bu râvilerin hepsi Su'be'den Muâz'in hadîsi gibi ve onun isnadi ile rivayette bulunmuslardir. Yalniz basina Muâz'dan gayrî hiç bîri hu hadîste Huzeyfe'ye sahid oldum, dememislerdir. Onlar yalniz : «Huzeyfe su istedi» demislerdir.

(...) Bize Ishâk b. Ibrahim dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Cerir Mansûr'dan naklen haber verdi. H.
Bize Muhammed b. Müsennâ da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Ebî AdAdiyy, Ibnî Avn'den rivayet etti.
Her iki râvi Mücâhid'den, o da Abdurrahman b. Ebî Leylâ'dan, o da Huzeyfe'den, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Seüem)'i\en naklen yukarda söylediklerimizin hadîsi mânâsinda rivayette bulunmuslardir.

5- (...) Bize Muhanimed b. Ahdillah b. Niimeyr rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti. (Dedi ki) ; Bize Seyf rivayet etti. (Dedi ki) : Mücâhid'i sunu söylerken isittim, Abdurrahman b. Ebî Leylâ'yi dinledim. (Söyle dedi) : Huzeyfe su istedi de ona bir Mecûsi gümüs bir kabtan su verdi. Bunun üzerine Huzeyfe sunîari söyledi : Ben ResûlüIIah (Sallaüahü Aleyhi ve Sellem)'i dinledim :
«Ipegi ve dibayi giymeyin! Altin ve gümüs kablardan içmeyin! Onlarin sahanlarinlJan da yemeyin! Çünkü bunlar dünyada onlarindir.» buyuru-yordu.
Bu hadîsi Buhârî «Et'ime», «Esrîbe» ve «Libâs» bahislerinde Ebû Dâvud ile Tirmizî ve Ibni Mâce «Kitâbu'l-Esrîbe»'de; Nesâî «Kitâbu'z-Zîne»'de muhtelif râvilerden tahrîc etmislerdir.
Dihkan : Köyün, muhtari ve reisi manasinadir. Fârisîden alinma bir kelimedir. Dühkan seklinde dahi okunabilir. Asimin arabî oldugunu iddia edenler de vardir.
Hz. Huzeyfe 'nin elinden gümüs kabi atmasi Mecusî'ye birkaç defa bu kabla su getirmemesini ten bin ettigi içindir. Bu cihet Buhârî'nin rivayetinde tasrih edilmistir. Huzeyfe (Radiyaîlahu anh) bu hareketiyle : '<Ben kendisine bana bu kabla su getirmemesini defalarca tenbih etmis olmasam bunu yapmazdim» demek istemistir.
Hadîs-i serifteki :
«Çünkü bunlar dünyada onlarindir...» cümlesinden murad : Altin, gümüs ve ipek dünyada küffarindir, demektir. Bu mânâ hadîsin siyakindan anlasilmaktadir.

Bu Hadisten Su Hükümler Çikarilmistir:

1- Altin ve gümüs kaplardan yiyip içmek haramdir. Bunu irtikab edenler ta'zir olunurlar. (Ta'zir miktari ser'an belli olmayip, hâkimin takdirine birakilan cezadir. Fena bir bakis ve azarlamadan baslayarak derece derece tâ ölüme kadar çikabilir.)
2-Hükümet reisi bazan bizzat kendisi ta'zir yapabilir.
3- Kumandan veya herhangi bir büyük hikmeti anlasilmayan iyi' bir is yaparsa, onun delil ve sebebine tenbîhde bulunmasi gerekir.
4- Küffar yalniz dünyadaki altin, gümüs ve ipek gibi seylerden istifade ederler, âhirette bunlardan nasîbleri yoktur. Müslümanlara gelince onlar için cennette ipekler, altinlar ve gözlerin görmedigi, kulaklarin duymadigi, insanin hatiru hayaline sigmayan nice ikram ve ihsanlar vardir.

6- (2068) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Mâlik'e, Nâfi'den dinledigini, onun da Ibnü Ömer'den, onun da Ömer b. Hattâb'-dan naklettigi su hadîsi okudum. Ömer b. Ha (tâb mescidin kapisinda ipekli çizgili bir kumas görmüs de :
— Yâ Resûlallah! Bu kumasi satin alsan da cuma günü halka ve sana geldikleri vakit heyetlere onu giysene! demis. Bunun üzerine Re-sûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) :
«Bunu ancak âhirette bir nasîbi oîmayan giyer.» buyurmus. Bilâhare Resûlüllah (SaUallahü Aleyhi ve Sellem)'e bu cinsten hülleler gelmis. O da Ömer'e bunlardan bir hülle vermis. Ömer :
— Bunu bana giydirdin, halbuki Utarid'in hüllesi hakkinda söyledigini söyledin, demis. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) de:
«Ben onu sana giyesin diye giydirmedim.» buyurmuslar. Artik Ömer de onu Mekke'de bulunan müsrik bir kardesine giydirmis.

(...) Bize Ibnü Nümeyr de rivayet etti. (Dedi ki) ; Bize babam rivayet etti. H.
Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Üsame rivayet etti. H.
Bize Miihammed b. EIiî Bekr El-Mukaddemi dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Saîd rivayet etti.
Bunlarin hepsi Ubeydullah'dan rivayet etmislerdir. H.
Bana Süveyd b. Saîd de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hafs b. Mey-sere, Musa b. Ukbe'den rivayet etti. Her iki

râvi Nâfi'den, o da Ibni Ömer'den, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'den naklen Mâ-lik'in hadîsi gibi rivayette bulunmuslardir.

7- (...) Bize Seyban b. Ferrûh dahî rivayet etti. 'Dedi ki) : Bize Cerîr b. Hazini rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Nâfi\ Ibni Ömer'den rivayet etti. (Söyle demis) : Ömer:
Utarid Et-Temîmi'yi pazarda siyera hüllesi teshir ederken gördü... TJtârid kiratlari mesteder ve onlarin ihsanlarina nail olurdu. Ömer :
— Yâ Resûlallah! Ben Utarid'i pazarda siyera hüllesi teshir ederken gördüm. Onu satin alsan da, sana geldikleri vakit Arab hey'etlerine giy-sene! dedi. Zannederim onu cuma günü de giysene, dedi. Bunun üzerine Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Selle/n) ona :
«Dünyada Ipegi ancak ve ancak âhirefîe nasibi olmayanlar giyer.» buyurdu. Bunun üzerinden birkaç zaman geçtikten sonra Resûlüllah (Salialiahü Aleyhi ve Sellem)^ siyera Jiulleleri getirdiler. O da Ömer'e bir hülle gönderdi. Bir hülle de Usame b. Zeyd'e gönderdi. BIr hülle de Ali b. Ebî Tâlib'e verdi ve onu kadinlarinin arasinda bas bezi yapmak için parçala, dedi. Arkacigmdan Ömer hüllesini tasiyarak geldi. Ve :
— Yâ Resûlallah! Onu bana göndermissin. Halbuki dün Utarid'in hüllesi hakkinda söyleyecegini söyledin, dedi. Bunun üzerine Resûlüllah (Salkihahü Aleyhi ve bellem) ona öyle bir bakis bakt* ki, bu yaptigini Resûlüllah (Salialiahü Aleyhi ve Sellem)'in begenmedigini anladi. Ve :
— Yâ Resûlallah! Bana niye hakiyorsun, bunu bana sen gönderdin, dedi. Peygamber (Salialiahü Aleyhi ve Sellem) :
«Ben onu sana giyesin diye göndermedim. Lâkin onu kadinlarin arasinda bas bezi yapmak üzere parçalayasin diye gönderdim.» buyurdular.

8- (...) Bana Ebû't-Tâhir ile Harmele b. Yahya da rivayet ettiler. Lâfiz Harmele'nindir. (Dediler ki) : Bize Ibni Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Yûnus, Ibni Sihab'dan naklen haber verdi. (Demis ki) : Bana Salim b. Abdillah rivayet etti ki, Abdullah b. Ömer sunu söylemis : Ömer h. Hattâb pazarda satilan kaba ipekten ma'mul bir hülle buldu. Ve onu alarak Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Scüem}'c getirdi:
— Yâ Resûlallah! Bunu .satin al da, bayram ve hey'etler için onunla zinetleii! dedi. Onun üzerine Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellemj:
«Bu ancak ve ancak nasibi olmayanlarin giysIsIdir.» buyurdu. Ömer Allah'in diledigi kadar durdu. Sonra Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Selle/n) ona ince ipekten bir cübbe gönderdi. Az sonra Ömer ciibbe ile belirli ve onu Resûlülîah {Sallatlahiî Aleyhi ve Sellem) 'e getirerek :
— Yâ Resûlallah! «Bu ancak ve ancak nasibi olmayanlarin giysisidir.» Yahut «Bunu ancak ve ancak nasibi olmayanlar giyer.» dedin. Sonra onu bana gönderdin, dedi. Bunun üzerine Resûlüllah (Sallaüahü Aleyhi ve Sellem):
«Onu satarsan vo bir hacetini görürsün!» buyurdular.

(...) Bize Harun b. Ma'ruf da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibiii Veîib rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Amr b. Haris, Ibni Sihâb'dan bu isnadla bu hadîsin mislini haber verdi.

9- (...) Bana Züheyr b. Harb rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Saîd, Su'be'den rivayet etti. (Demis ki) : Bana Ebû Bekr h. Hafs, Sâ-lim'den, o da Ibnü Ömer'den naklen haber verdi ki Ömer, Utârid okullarindan bir adamin üzerinde dibadan yahut ipekten bir kaftan görmüs de Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'e : Bunu satin alsan a! demis. O da :
«Bunu ancak ve ancak nasibi olmayanlar giyer!» buyurmus. Derken Resûlüliah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'e bir siyera hüllesi hediyye edilmis. (Ömer diyor ki) : Onu hana gönderdi. Ben :
— Bunu bana gönderdin, halbuki onun hakkinda söyleyecekleri) söyledigini ben isittim, dedim.

«Onu ben sana ancak ve ancak istifade edesin diye gönderdim buyurdular.

(...) Bana Ibnü Nümeyr de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ravh rivâye etti. (Dedi ki) : Bize Su'be rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Bekr 1 Hars, Salim b. Abdiliah b. Ömer'den, o da babasindan naklen rivayet eti ki, Ömer b. Hattâb, IJiâiid ogullarindan bir adamin üzerinde... görmüs.
Râvi, Yahya b. Saîd hadîsi gibi rivayette bulunmustur. Yalniz o : «Ben onu sana ancak faydalanasin diye gönderdim; onu sana giyesi diye göndermedim.» demistir.

(...) Bana Muhammed b. Müsennâ rivayet etü. (Dedi ki) : Bize Ab dü's-Samed rivayet etti. (Dedi ki) : Babami rivayet ederken dinledim (Dedi ki) : Bana Yahya b. Ebî Ishâk rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Salim b, Abdiliah Istebrak hakkinda söz etti. Ben : O dibanin kalin ve sert olanidir, dedim. Bunun üzerine sunu söyledi. Ben Abdullah b. Ömer'i söyle derken isittim : Ömer bir adamin üzerinde Istebrakdan bir hülle gördü, Ve onu Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e getirdi...
Râvi, yukarkilerin hadîsi gibi anlatmis. Yalniz:
«Bunun üzerine : Ben onu sana ancak ve ancak onunla mal kazanastn diye gönderdim buyurdu.» demistir.
Bu hadîsi Buharî «Cuma» ve «Hibe» bahislerinde; Ebû Dâvud ile Nesâî «Namaz» bahsinde muhtelif râvilerden tahric etmislerdir.
Hülle : Iki parçadan ibaret bir elbisedir.
Siyerâ : Som ipekten yapilma elbisedir. Bu kelime muhtelif sekillerde izah edilmistir. Hattâ altin diyenler oldugu gibi, uzun çizgili renkli, bir nebattir, diyenler bile bulunmustur. «Eg'Sîhah» adh kâmusda : Siyerâ sari çizgili bir kumasdir, denilmistir. Burada ondan halis ipekli kumas kasdedildiginde süphe yoktur. Çünkü bilittifak haram olan budur. Karisik ipekliye gelince : Sâfii1er'e göre vczn itibariyle ipegi fazla gelmedikçe giyilmedi haram degildir. Hanefî1eie göre ise itibar argacadir. Bu cihet fikih kitaplarinda görülebilir.
Halâk : Hayirli nasib ve salah mânâsina gelir. Bunun hürmet ve din mânâsina geldigini söyleyenler de olmustur. Su halde cümleye üç türlü mânâ verilebilir :
1- Bunu ancak ve ancak âhirette nasibi olmayanlar giyer.
2- Bunu ancak ve ancak hürmeti olmayanlar giyer.
3- Bunu ancak ve ancak dini olmayanlar giyer.
Birinci kavle göre bu cümle kâfirlere ham'edilmistir. Ikinci ve üçüncü kavillere göre hem müslümana hem kâfire sâmildir.
Peygamber (Salküialui Aleyhi ve Se:(em)*e ipekliyi hediye eden zat Utârid b. Hârib 'dir. Bu ipekliyi ona Ki sra hediye etmisti. Ashab-i kiram bu ipekliyi pek begenmis, fakat Resûlüllah (Sallalkihü Aleyhi ve Seilem):
«Sa'd b. Muâz'm cennetteki mendilleri bundan daha hayirlidir.» buyurmustu. Hz. Utârid pazarda hülle satardi. Bu hülle onun için kendisine izafe edilmistir. Hz. Ömer kendisine verilen hülleyi Mekke'deki müsrik kardesine göndermistir. Bunun kim oldugu ihtilaflidir. Bâzilari süt kardesi oldugunu söylemis. Bir takimlari da anne bir kardesi Osman b. Hakim oldugunu söylemislerdir. Müslümanligi kabul edip etmedigi dahî ihtilafli ise de Buhârî'nin bir rivayetinde :
«Ömer onu henüz müslüman olmamis Mekke'deki bîr kardesine gönderdi.» denilmis olmasi, sonradan müslümanligi kabul ettigini gösterir.

Bu Hadisten Çikarilan Hükümler:

1- Erkeklerin ipek elbise giymeleri haramdir.
2- Mescit kapilarinda alis-veris yapmak caizdir.
3- Faziletli kimseler dahî bizzat alis-verisle mesgul olabilirler.
4- Giyilmesi caiz olmayan seyin temellükü ve baskasina hediyye edilmesi caizdir.

5- Kâfir olan kardese ihsan ve yardim caizdir.
6- Kâfire hediye vermek caizdir.
7- Dünyada Ipek giyen, âhirette ondan mahrum kalacaktir. Bu umumî sözden kadinlar istisna edilmistir. Çünkü ipek onlara haram degildir. Dünyada ipekli giyen erkekler bazi ulemâya göre tevbe etsin etmesin âhirette ondan mahrum kalacaklardir. Ekser ulemâya göre ise : Tevbe edenler âhirette mahrum kalmayacaklardir.
8- Cum'a günleri güzel elbise giymek müstehabdir.

10- (2069) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. {Dedi ki) : Bize Hâ lid b. Abdillah, Ahdülmelik'den, o da Esma bin ti Enî Bekr'in azatlisi Ab dullah'dan naklen haber verdi. Bu Abdullah Atâ'nin oglunun dayisi idi (Demis ki) : Beni Esma', Abdullah b. Ömer'e gönderdi de sunlari söyledi Duydum ki, sen üç seyi haram kihyormussun : Elbisede alemi, ergovar eger yastigini ve bütün Receb ayinda oruç tutmayi! Abdullah da hnnc-su cevâbi verdi. Söyledigi Receb mes'elesine gelince ebedî onu; tutana ne diyecek! Söyledigi elbisede alem mes'elesine gelelim. Ben Ömer b. Hattab'i sunu söylerken isittim : Ben ResûIüllah (SalIaîlahü Aleyhi ve Seilem'i'i :
«Ipegi ancak ve ancak nasibi olmayanlar giyer.» buyururken dinledim. Bu sebeple aleminde ipekten ma'dud olmasindan korktum. Ergovan eger yastigina gelince: Iste Abdullah'in eger yastigi!.. Bir de haktik yastik erguvandir. Bunun üzerine ben Esmâ'ya dönerek kendisine haber verdim. Esma: Iste Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Set!em)"m cühhesi!.. dedi.
Ve bana bir taylasaiiîar kisralar cübbesi çikardi, Cübbe'nin ipekten yamasi vardi. Kenarlari dîba ile geçilmisti. Ve :
— Bu cübbe vefatina kadar Âise'nin yaninda idi. O vefat edince ben aldim. Peygamber (Sallailahit Aleyhi ve Sellem) onu giyerdi. Imdi bizde onu hastalar için yikiyoruz, onunla sifâ taleb ediliyor, dedi.

11- (...) Bize Ebû Bekr b. EM Seybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ubeyd b, Saîd Su'be'den, o da Halife b. Kâ'b Ebû Zübyan'dan naklen ri-vâyet etti. (Demis ki) : Abdullah b. Zübeyr'i hutbe okurken dinledim. (Söyle diyordu) : Dikkat! Kadinlariniza Ipek giydirmeyin! Çünkü ben Ömer b. Hattâb'i sunu söylerken isittim: Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):
«Ipeki giymeyiniz. Çünkü onu dünyada giyen âhirette giymeyecektir.» buyurdular.

12- (...) Bize Ahmed b. Abdillah b. Yûnus rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Züheyr rivayet etti. (Dedi kî) : Bize Âsim-i Ahvel Ebû Osman'dan rivayet etti. (Söyle demis) : Biz Azerbeycan'da iken Ömer bize niektub yazdi. (Söyle diyordu) : Ey Utbe b. Fergat! Bu (mal) senin alninin terinden degildir. Bahanin alninin terinden, annenin alninin terinden de degildir. O halde kendi menzilinde neden doyuyorsan, müslümanlari da menzillerinde onunla doyur. Refaha kaçmaktan, müsriklerin elbisesini giymekten ve ipek elbiseden sakinin! Çünkü Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ipek giymeyi yasak etti. Ancak söyle olabilir, dedi. Ve bize Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) iki parmagini, orta parmagi ile se-hâdet parmagini kaldirdi. Onlari yanyana getirdi. Züheyr demis ki : Âsim sunu söyledi. «Bu mektubda vardir.» Râvi diyor ki: Züheyr de iki parmagini kaldirdi.

13- (...) Bana Züheyr b. Harb rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Cerîr b. Abdil Hâmid rivayet etti. H.
Bize Ibni Nümeyr de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hafs b. Giyâs rivayet etti. Her iki râvi Asim'dan fcu isnadla Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'den naklen ipek hakkinda yukarki hadîsin mislini rivayet etmislerdir.

(...) Bize IbnI Ebî Seyhe (bu zât Osman'dir) ile Ishûk b. Ibrahim El-Hanzalî de her ikisi birden Cerîr'den rivayet ettiler. Lâfiz Ishâk'imhr. (Dedi ki) : Bize Cerîr, Süleyman Et-Teymî'dcn, o da Ehû Osman'dan naklen haber verdi, Ebû Osman söyle demis : Utbe b. Fergat ile beraber idik. Bize Ömer'in mektubu geldi ki, Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):
«ipegi ancak âhiretîe ondan nasibi olmayan kimse giyer. Yalniz su Icada fi müstesna!» buyurmuslar. Ebû Osman

bas parmaktan sonra gelen iki parmagi ile isaret etti. Taylasanlari gördügüm zaman bana onlar Tay-Iasanlarin dügmeleri gibi göründü.

(...) Bize Muhammed b. Abdi'1-A'lâ rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Mu'temir babasindan rivayet etti. (Demis ki) : Bize Ebû Osman rivayet etti. (Dedi ki) : Utbe b. Fergat'îa beraber idik...
Ve Cerîr'in hadîsi gibi rivayette bulunmustur.

14- (...) Bize Muhammed b. Müsennâ ile Ibni Bessâr rivayet ettiler. Lâfiz IbnI Müsennâ'mndir. (Dediier ki) : Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be, Katâde'den rivayet etti. (Demis ki) : Ebû Osman En-Nehdî'yi dinledim. Sunu söyledi : Biz Utbe b. Fergat'îa Azarbeycan'da yahut Sam'da iken Ömer'in mektubu geldi. (Söyle diyordu) : Bundan sonra: (Malûm ola ki) Resûlüilah (Sallnliahü Aleyhi ve Sellem) ipegi yasak etmistir. Yalniz su kadari iki parmagi müstesna.' Ebû Osman demis ki : Biz bundan alemleri kasteddigini anlamakla gecikmedik.

(...) Bize Ebû Gassaii El-jVIismaî ile Muhammed b. Müsennâ da rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Muâz (Bu zât Ibni Hisam'dir) rivayet etti. (Dedi ki) : Bana babam Katâde'den bu isnadla hu hadîsin mislini rivayet etti. Ama Ebû Osman'in sözünü anmadi.

15- (...) Bize Ubeydullah b. Ömer EI-Kavârirî ile Eoû Gassan EI-Mismaî, Züheyr b. Harb, îshâk b. Ibrahim, Muhammed b. Müsennâ ve Ibni Bessar rivayet ettiler. (Ishâk : ahberana, ötekiler: haddesena tâbirir kollandilar.) Dediler ki : Bize Muaz b. Hisâm rivayet etti. (Dedi ki) Bana babam Katâde'den, o da Âmir Es-Sâbi'dcn, o da Süveyd b. Gafele den naklen rivayet etti ki, Ömer b. Hattâb Cabiye'de hutbe okumus ve «Nebiyyullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ipek giymeyi yasak etti, yalm iki parmak veya üç parmak yahut dört parmak yeri müstesna!» demis.

(...) Bize Muhammed b. Abdillah Er-Ruzzî de rivayet etti. (Ded ki) : Bize Abdulvehhab b. Ata', Saîd'deii, o da Katâde'den bu isnadla bi hadîsin mislini haber verdi.
Bu hadîsi Buhârî «Libâs» bahsinde, Nesâî «Zinet»'de Ibni Mâce «Cihâd» ile «Libas»'da muhtelif râvilerden tahrîc etmislerdir.
Ergovan eger yastigindan murad ergovanî renkte olan eger yastigidir ki : Bunun hem ipekten hem yünden yapildigim söylemistik. Burada ondan murad yünden yapilmis olanidir.
Taylasan : Kisin giyilen bir elbisedir. Elbisenin alemi iki parmak genisliginde uzun yollaridir. Bunlarin ipekten yapilmasina izin verilmistir.
Hz. Abdullah Ibni Ömer 'in Receb ayi orucu hakkinda verdigi cevap inkârdir. Bu sözüyle onun haram oldugunu söylemedigini kendisinin bizzat Receb ayim hattâ bütün seneyi oruç tutarak geçirdigini anlatmak istemistir. Ebedî oruçtan murad bayramlarla tesrik günlerinden maada senenin bütün günlerini oruçlu geçirmektir. Ibni Ömer'in mezhebi bu oldugu gibi, babasiyle Hz. Âise'nin ve diger bazi ashab-i kiramin mezhebleri de budur. Ulemânin bu bab-daki sözlerini oruç bahsinde görmüstük. Ibni Ömer serit halindeki yollan ipekten olan elbiseyi haram kildigini da itiraf etmemistir.
Yalniz bunun umumî yasagi dahil olacagindan korktugu için takva icâbi kullanilmamasina kail oldugunu söylemistir. Hz. Ibni Ömer-in cevabina karsilik Esma (Radiyallahu o.nh) 'nin etraflari ipekle geçilmis cübbeyi çikarmasi onun haram olmadigim göstermek içindir. Nitekim ekser ulemâya göre de hüküm budur.
Ulemâ erkeklere ipek elbisenin niçin haram kilindiginda ihtilâf etmislerdir.
Bâzilarina göre israf oldugu için haram kilinmistir. Kibirlenmeye sebep oklugu için haram kilindigini söyleyenler oldugu gibi, kadina benzettigi için haram edildigini söyleyenler de vardir. Hattâ Ibni Dakiki1îyd'in rivayetine göre bazi ulema buradaki tahrirnin illeti kâfirlere benzemektir, demislerdir. Az yukarda gördügümüz :

«Bunlar dünyada kâfirlerindir.» hadîs-i serifi bu kavli te'yid eder.
Utbe b. Fergat (Radiyalkihu anh) Azerbeycan'da ordu kumandam bulunuyordu. Hz. Ömer bundan dolayi mektubunu ona yazmis ve bu mektubun orduya okunmasini istemistir.
Aminin teri diye terceme ettigimiz «kedd»in asil mânâsi yorgunluk ve mesekkattir. Burada Hz. Ömer (Radiyallahu anh) ordu kumandanina sunu demek istemistir. «Elinde bulunan bu mal senin güçlük çekerek, alin teri dökerek kazandigin bir sey olmadigi gibi, annenin babanin kazanip sana miras biraktiklari maî da degildir. Bilâkis bu mal müslüman-îarindir. Su halde sen de onlara ortak ol, kendine ondan bir sey tahsis etme. Kendin ne alip yiyorsan. askerine de ayni seyi yedir. Onlari karargâhlarinda doyur, seni arayip erzak istemelerine meydan verme.»

Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:

1- Sülehanm eserleri ve giysileriyle teberrükte huiunmak müste-habdir.
2- Ipek elbise giymek haramdir. Kaadi Ebû Bekir Ib-ni1 Arabi bu meselede on kavil oldugunu söylemis ve söyle siralamistir.
a) Ipekli giymek hem erkeklere hem kadinlara haramdir. Sahabeden Abdullah b. Züheyr (Radiyallahu anh) 'm mezhebi budur,
b) Ipekli giymek kadin, erkek herkese helâldir.
c) Ipekli giymek yalniz harpte mubahtir.
d) Ipekli giymek yalniz seferde mubahtir.
e) Ipekli giymek yalniz hastaya mubahtir.
f) Ipekli giymek yalniz gazada mubahtir.
g) Ipekli giymek yalniz ilim tahsilinde mubahtir.
g) Vücudun üst kismina ipekli giymek haram, yere dösenenler mubahtir.
h) Ipek baska bir seyle karisik bile olsa giyilmesi yine haramdir,
i) Ipekli giymek haramdir. Ancak namazda baska elbise bulunmamak sartiyle caizdir.

3- Cübbe ve Yirtmaçli Elbise Giymek Caizdir.

4- Elbisedeki Alem Yâni Iki-Üç Parmak Genisligindeki Ipek Gerit Mubahtir.

16- (2070) Bize Muhammcd b. Abdillah b. Nümeyr ile Ishâk b. Ibrahim El-Hanzalî, Yahya b. Habîb ve Haceac b. Sâir rivayet ettiier. Lâfiz Ibni Habîb'indir. (Ishâk: Ahberana, Ötekiler: Haddesenâ tâbirlerini kullandilar.) (Dediler kî) : Bize Ravh b. Ubâdc rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibnü Cüreyc rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Ebû'z-Züfceyr haber verdi ki, kendisi Câbir b. Abdillah'i söyle derken isitmis. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bir gün kendisine hediye edilen dibadan bir kaftan giydi. Sonra onu çarçabuk çikararak Ömer b. Hattab'a gönderdi. Kendisine (Onu ne çabuk çikardin ya Resulallah!) dediler. O da :
«Beni ondan CIbrii men eîtI.» buyurdu. Derken aglayarak Ömer geldi ve :
— Yâ Resiilallah! Bîr seyden hoslanmadin ve onu bana verdin! Benim halim ne olacak? dedi.
«Onu ben sana giyesin diye vermedim. Ancak ve ancak satasin diye verdim!» buyurdular. Onun üzerine Ömer onu iki bin dirheme satti.

17- (2071) Bize Muhammed b. Müsennâ rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdurrahman (yâni Ibni Mehdi) rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Sube, Ebû Avn'den rivayet etti. (Demis ki) : Ben Ebû Salih'i Alî'den naklen rivayet ederken dinledim. Alî söyle demis: ResûIüllah (SallaUahü Aleyhi ve Sellem)'c bir siyera hüllesi hediye edildi de onu bana gönderdi. Ben de onu giydim. Ama yüzünden kizdigini anladim.

«Onu ben sana gIyesin diye göndermedim. Ancak ve ancak onu kadinlar arasinda bas belleri yapmak için parçalayasm dîye gönderdim,» buyurdular.

(...) Bize bu hadîsi Ubeydullah b. Muâz rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti. H.
Bize Muhammed b. Bessâr da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed (yâni Ibni Cafer) rivayet etti.
Her iki râvi demisler ki : Bize Su'be, Ebû Avn'den bu isnadfa rivayette bulundu. Muâz'in hadîsinde :
«Bana emir buyurdu da onu kadinlarimin arasinda taksim ertIm.» cümlesi, Muhammed b. Ca'fer'in hadîsinde ise «Onu kadinlarimin arasinda taksim etîIm.» cümlesi vardir. O : «Bana emretti» sözünü anmamistir.

18- (...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe ile Ebû Küreyb ve Züheyr b. Harb da rivayet ettiler. Lâfiz Züheyr'indir. Ebû Küreyb : Ahberana, Ötekiler: Haddesenâ tâbirlerini kullandilar. (Dediler ki) : Bize Veki', Mi's-ar'dan, o da Ebû Avn-i Sekafî'den, o da Ebû Salih El-Hanefî'den, o da Alî'den naklen rivayet etti ki : Übeydir Dûme Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'e ipek birj elbise hediye etmis. O da onu Alî'ye vererek:
«Bunu bas bezi olarak Fâfimeler orasinda taksim eî!» buyurmuslar Ebû Bekir'le Ebû Kûreyb : «Kadinlar arasinda..» dediler.

19- (...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Gunder, Su'be'den, o da Abdü'l-MeIik b. Meysera'dan, o da Zeyd b. Vehb'-den, o da Alî b. Ebî Tâlib'den naklen rivayet etti. Söyle demis : Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) tana bîr sîyera hüllesi giydirdi. Ben de onun içinde disariya çiktim. Ama Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Selle m)'in yüzünde öfkelendigini gördüm ve onu kadinlarimin arasinda parçaladim.

20- (2072) Bize Seyban b. Ferrûh ile Ebû Kâmil rivayet ettiler. Lâfiz Ebû Kâmil'indir. (Dediler ki) : Bize Ebû Avâne, Abdurrahman b. Egamm'dan, o da Enes b. Mâlik'den naklen rivayet etti. (Söyle demis) : Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Ömer'e atlas bir cübbe gönderdi. Bunun üzerine Ömer :
— Bunu bana gönderdin, halbuki onun hakkinda söyleyecegini söyledin, dedi. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) :
«Onu ben sana giyesin diye göndermedim. Ancak ve ancak parasm-dan istifade edesin diye gönderdim.;> buyurdular.

21- (2073) Size Ebû Bekr b. Ebî Seybe ile Züheyr b. Harb rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Ismail (bu zat Ibni Uîeyye'dir), Abdulaziz h. Suheyb'den, o da Enes'den naklen rivayet etti. Enes söyle demis : Re-sîilüllah (Siülaîuihü Aleyhi ve Sellem) ;
«Her kim Ipegi dünyada giyerse, onu âhireîfe giymez.» buyurdular.

22- (2074) Bana Ibrahim b. Musa Er-Râzî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Suayb b. Ishâk Ed-Dimeskî, Evzâî'den naklen haber verdi. (Demis ki) : Bana Seddâd Ebû Amniâr rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Ehû Ümânie rivayet etti ki, Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) :
«Her kim ipegi dünyada giyerse, âhirelte onu giymez.» buyurmuslar.

23- (2075) Bize Kuteybe b. Saîd rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Leys, Yezîd b. Ebî Habib'den, o da Ebû'I-Hayr'dan, o da Ukbe b. Âmir'den nak-Jen rivayet etti ki... (Söyle demis) :
Resûlüllah (Sallalkihü Aleyhi ve Sellem)fe ipek bir kaftan hediye edilmis. O da onu giymis, sonra onun içinde namaz kilmis. Sonra giderek hoslanniazmis gibi onu siddetle çekip çikarmis ve:
«Takva sahiplerine bu yakismiyor.» buyurmus.

(...) Bu hadîsi bize Muhammed kr Miisennâ da rivayet etti, (Dedi ki) : Bize Dahbâk (yâni Ebû Asim) rivayet etti, (Dedi ki) : Bize Abdül-Hamid b. Ca'fer rivayet eüi. (Dedi ki) : Bana Yezid b. Ebî Habib bu îs-nadla rivayette bulundu.
Bu rivayetlerden Hz. Ali hadisini Buhârî «Hibe», «Natakaat» ve «Libâs» bahislerinde; Nesâî «Kitâz-Zine»'de, Enes hadîsini Buhârî «Kitâfcu'I-Libâs-'da; Ukbe hadîsim Buhârî «Salât» ve «libâs» bahislerinde, Nesâi «Kitûbu's-Saiât»'da muhtelif râvilerden tahrîc etmislerdir.
Dûme yahut Derme, Sam ile Irak arasinda bir sehirdir. Dimeik'e yedi, Medine'ye onüç. Küfe 'ye de on konak mesafededir. Hurmahk ve ekinlik içerisinde bir sehirdir, Kal'asi vardir. Ükeydir b. Abdü'I-MeIik oranin reisi idi. Peygamber (Saliatlahü Aleyhi ve SeUem)3e ipek elbise hediye eden bu adamin müs-lüman olup olmadiginda ihtilâf edilmistir. Hatib-i Bagdadi «El-Mübhemât» nâm eserinde : «Evvelde hiristiyandi, sonra müslüman olmustur.» demis. Bazilari hir istivan olarak öldügünü söylemislerdir. Ibni Esir: O hilâfsiz müslüman olmamistir. Kim müslüman oldu derse, çirkin bir hatâ' yapmis olur.» demistir. Ükeydir Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Selleni) ile sulh yapmis, sonra kal'asina çekilerek orada yasamistir. Bilâhare Hz. Ebû Bekr zamaninda ahdini bozdugu için Hâlid b. Velîd onu muhasara ederek öldürmüstür. Ükeydir müsrik ve hiristiyan olarak ölmüstür.
Hz. A1i hadîsindeki Fâtimelerden murad cumhura göre Fâtime binti ResûlilIah ile Fâtime binti Esed ve Fâtime binti Hamza. Fâtime binti Esed, Hz. Ali'nin annesîdir. Bazi rivayetlerde râvinin dördüncü Fâtime'yi unuttugu kaydedilmistir. Bunun Fâtime binti Sey be yâni Hz. A1i'nin kardesi Akil 'in zevcesi oldugunu tahmin edenler bulundugu gibi, Ümmühâni, Fât'.me binti Ebi Tâlib veya Fâtime binti Velid yahut Fâtime binti Utbe olabilecegi ihtimâlinden bahsedenler de vardir.
Ferrûc : Arkadan yirtmaçli kaftandir. Peygamber (Scilkdlahü Aleyhi ve Seliem) bu ipek kaftani giydigi vakit erkeklere ipek elbise haram kilinmamisti. Ihtimal onu çikardigi anda haram kilinmistir. Bundan dolayidir ki, babimizin Câbir rivayetinde Resüllallah (Saihiliahü Aleyhi ve Selleni):
«Beni ondan CibriI men' etti.» demiptîr.

Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:

1- Kâfirin hediyesi kabul edilebilir.
2- Erkeklere ipek hediye edilmesi onlarn da bunu kabulü caizdir.
3- Kadinlarin ipek elbise giymesi caizdir.

5- Erkekde Uyuz ve Benzeri Bir Hastalik Bulundugu Zaman Ipek Giymesinin Mubah Olmasi Babi

24- (2076) Bize Ebû Küreyb Muhainmed b. Ala' rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Üsâme, Saîd b. Ebî Arûbe'den rivayet etti. (Demis ki) : Bize Katâde rivayet etti. Onlara da Enes b. Mâlik haber vermis ki, Re-sûlüllah (Sallallahu Aleyhi ve Seilem) Abdurrahmari b. Avf ile Zübeyr b. Avvâm'a kendilerinde uyuz veya agri bulundugu Için seferde ipek gömlek giymelerine ruhsat vermistir.

(...) Bize bu hadisi Ebû Bekr b. Ebî Seybe de rivayet etti. (Dedi ki) : BIze Muhammed b. Bisr rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Saîd bu isnâdla rivayet etIt ama «seferde...» kaydini anmadi.

(...) Bize bu hadîsi yine Ehû Bekr b. Ebî Seybe rivayet etti. (DedI ki) : Bize Veki', Su'be'den, o da Katâde'den, o da Enes'den naklen rivayet etti. Enes (Söyle demis); Resûlüllah (SaUaÜahü Aleyhi ve Seilem) Zübeyr b. Avvâm ile Abdurrahman h. Avf'a kendilerinde bulunan bir uyuzdan dolayi ipek giymeye ruhsat verdi. Yahut onlara ruhsat verildi.

(...) Bize bu hadîsi Muhammed b. Müsennâ ile Ibni Bessâr da rivâyet ettiler. (Dediler ki) : Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be bu isnadla bu hadîsin mislini rivayet etti.

26- (...) Bana bu hadîsi Züheyr b. Harb da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Affân rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hemniâm rivayet etti. (Dedi ki) ; Bize Katâde rivayet etti. Ona da Enes haber vermis ki, Abdurrahman b. Avf ile Zübeyr b. Avvâm, ResûlüHah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)' bitten sikâyet etmisler. O da istirak ettikleri bir gazada onlara ipek gömlek giymeye ruhsat vermis.
Bu hadîsi Buhâri «Cihad» bahsinde, Ebû Davud ile Ibni Mâce «Libâs»'da; Nesâi «Kitâbu'z-Zine»'de muhtelif râvilerden tahrîc etmislerdir. Nevevî diyor ki : «Bu hadîs Safiî ile ona muvafakat edenlerin mezhebine sarahaten delâlet etmektedir. Bir kimsede uyuz hastaligi bulunursa ipek giymesi caiz olur. Çünkü ipekte serinlik vardir. Bit ve o mânâda seylerin bulunmasi da böyledir. Imam Mâlik caiz olmadigina kaildir. Ipegi zarurette giymek de caizdir. Harb birdenbire patlayarak baska bir sey bulamayan, sicaktan veya soguktan korkarak giyen gibi. Ulemâmizca sahih olan kavle göre ipegi uyuz ve benzeri rahatsizliklar dolayisiyle hem seferde hem hazarda giymek caizdir. Ulemâmizdan bâzilari ipek giymenin cevazi sefere mahsustur demisse de bu kavil zayiftir.»
Kurtubî de sunlari söylemistir ; «Bu hadîs zarurette ipegin giyilebilecegine delâlet eder. Mâ1ikî1er'den bazilarinin kavli de budur. Imam Mâlik'e gelince, o ipek giymeyi her iki vecihde de men etmistir. Bu hadîs açik olarak onun aleyhine hüccettir. Ihtimal o bu hadisi duymamistir.»
Aynî ipek giymenin tecviz edilmesine üç seyin sebep oldugunu söylüyor. Bunlar yolculuk, gaza ve uyuzdur. Bittabi bit, pire gibi seyler de uyuz hükmündedir. Ibni Battal'm beyânina göre selef ulemâsi ipek hususunda ihtilâf etmislerdir. Bazilari ipek giymeyi câîz görmüs bir takimlari mekruh saymislardir. Ömer b. Hattâb, Ibni Sî-rîn, Ikrime ve Mugayrîz kerahetine kail olmuslar ve harbde sehid düsmek ümid edildigi için ipek giymek daha siddetle mekruhtur, demislerdir. Imam Mâlik 'le Imam Âzam 'm kavilleri de budur.
Enes b. Mâlik, Atâ', Muhammed b. Hanefiyye , Urve, Haseni Basrî harbde ipek giymenin caiz oldugunu söylemislerdir. Imam Ebû Yûsuf 'la Imam Muhammed 'in ve Safii 'nin kavilleri de budur.

6- Erkegin Sariya Boyanmis Elbise Giymesinin Yasak Edilmesi Babi

27- (2077) Bize Muhammed b. Müsennâ rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muâz b. Hisam rivayet etti. (Dedi ki) : Bana babani Yahya'dan rivayet etti. (Demis ki) : Bana Muhammed b. Ibrahim b. Haris rivayet etti. Ona da Ibni Ma'dan haber vermis. Ona da Cübeyr b. Nüfeyr haber vermis, ona da Abdullah b. Amr b. As haber vermis. (Demis ki) : Re-sûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) benim üzerimde sariya boyanmis iki elbise gördü de :
«Süphesiz ki, bunlar küffânn gIysilerifidendir, Binâenaleyh sen onlari giyme!» buyurdular.

(...) Bize Züheyr b. Harb da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yezîd b. Harun rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hisâm haber verdi. H.
Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Veki' Alî b. Mübârek'ten rivayet etti.
Her iki râvi Yahya b. Ebî Kesîr'den bu isnadla rivayette bulunmus ve «Hâlid b. Ma'dân'dan» demislerdir.

28- (...) Bize Dâvud b. Rüseyd rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ömer b. Eyyûb El-Mûsilî rivayet etti. (Dedi ki) ; Bize Ibrahim b. Nâfi', Süleyman El-Ahvel'den, o da Tâvus'dan, o da Abdullah b. Amr'dan naklen rivayet etti. (Söyle demis) : Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) benim üzerimde sariya boyanmis iki elbise gördü de:
«Bunu sana annen mI emretti?» dedi. — Ben onlari yikarim, dedim. «Hattâ onlari yak!» buyurdular.

29- (2078) BIze Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Mâlik'e, Nâfi'den dinledigim, onun da Ibrahim b. Abdillah b. Huneyn'den, onun da babasindan, onun da Alî b. Ebî Tâlib'den naklen rivayet ettigi su hadîsi okudum. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Kass ipeklisiyle sariya boyanmis elbise giymeyi, bîr de altin

yüzük takinmayi ve Ruku'da Kur'an okumayi yasak etmis.

30- (...) Bana Harmele b. Yahya da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Yûnus, Ibni Sihâb'dan naklen haber verdi. (Demis ki) : Bana Ibrahim b. Abdillah b. Huneyn rivayet etti. Ona da babasi rivayet etmis ki: Kendisi Ali b. Ebî Tâlib'i söyle derken isitmis. Bana Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Rüku'da oldugum halde Kur'an okumayi, altin ve sari boyali seyler giymeyi yasak etti.

31- (...) Bize Abd b. Humeyd rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdür-rezzâk rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ma'mer, Zührî'den, o da Ibrahim b. Abdillah b. Huneyn'den, o da babasindan, o da Alî b. Ebî Tâlib'den naklen haber verdi. AH (Söyle demis) : Resû'üIIah (Satlallahü Aleyhi ve Sellem) bana altin yüzük takinmayi, Kass ipeklisi giymeyi, Rüku' ve Secde'de Kur'an okumayi ve sari boyali elbise giymeyi yasak etti.
Ulemâ sariya boyanmis elbise giymenin caiz olup olmayacaginda ihtilâf etmislerdir. Sahabe ve Tabiinin cumhuru ile onlardan sonra gelen ulemâ bunu mubah görmüslerdir. Imam Âzam 'la Imam Mâli k 'in ve Imam Safii 'nin kavilleri de budur. Yalniz Imam Mâlik baska bir boya ile boyanmis elbiseyi san boyalidan efdal gör-müstür. Bir rivayette evlerde ve avlu islerinde giyilmesini caiz toplanti yerlerinde sokak ve pazarlarda mekruh görmüstür. Ulemâdan bir cemaata göre sariya boyanmis elbise giymek kerâhet-i tenzihiyye ile mekruhtur.
Onlar hadîsteki nehyi bu mânâya hamletmislerdir. Çünkü Peygamber (Sallailahü Aleyhi ve Sellem)"\n kirmizi bir hülle giydigi, sakalini sariya boyadigi sahih rivayetlerle sabit olmustur. Hattâbî'ye göre buradaki nehiy kumasi dokuduktan sonra boyamaya aittir. Evvelâ ipligi boyanir da, sonra dokunursa bu memnu' degildir. Ulemâdan bâzilari buradaki nehyi hac veya ömre için ihrama girmis olanlara hamletmislerdir. Bu takdirde hüküm Ibni Ömer (RadIyallahu anli) hadîsine muvafik olur. Mezkûr hadiste : «Peygamber (Saliallahü Aleyhi ve Sellem i iîiramhiiin vers veya zâferan degmis elbise giymesini yasak etti.» denilmektedir. Beyhakî'nin beyânina göre Imam Safiî usfurla boyanan elbiseyi mubah görmüs, zâferanla boyanani erkeklere tecviz etmemistir. Halbuki bunlarin ikisi de sari boyadir. Hz. Safiî usfurla boyanan elbisenin giyilmesine bu babda bir yasak delili bulamadigi için cevaz verdigini söylemistir. Beyhâk i diyor ki: «Nehyin umumî olduguna delâlet eden birçok hadîsler rivayet edilmistir. Bu hadîsler Safii 'nin kulagina varsa insaallah onunla amel ederdi,» demis. Sonra Safiî 'nin su sözünü hatirlatmistir: «Peygamber (Saliallahü Aleyhi ve Sellem)"m hadîsi benim sözüme miihâlifse hadîsle amel edin; tenim sözümü birakin!» Yine Beyhakî'nin rivayetine göre Imam Safiî: «Ihramh olmayan erkege her halükârda zaferanh elbise giymesini yasak ederim. Böyle bir elbise giyerse, onu yikamasini emrederim.» demistir. Beyhakî : «Zâ-feranli elbisede Safiî sünnete tâbi olmustur. Usfurla boyananda ona tâbi olmasi evleviyette kalir.» diyor. Ve selefden bazilarinin usfurla boyanmis elbise giymeyi kerih gördügünü, bazilarinin da giymeye ruhsat verdigini kaydettikten sonra : «Sünnet tâbi olunmaya daha lâyiktir.» diyerek sözünü bitiriyor.
Peygamber (Saltallahü Aleyhi ve Sellem) 'in Hz. Abdullah b. Amr'a : «Sana bunu annen mi emreîtî?w diye sormasmm mânâsi ; Usfurla boyanan elbise kadin elbisesidir. Bu onlara mahsustur, demektir. Bu elbisenin yakilmasini emretmesi bir ceza ve agir sekilde yasaklanmis oldugunu göstermek, baskalarim da bundan men etmek içindir, denilmistir.

5- Pamuklu Elbise Giymenin Fazileti Babi

32- (2079) Bize Heddâb b. Hâlid rivayet etti. Bize Hemmâm rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Katâde rivâyeî: etti. (Dedi ki) : Enes b. Mâlik'e :
— Resûlüllah (Sallaliahü Aleyhi ve Sellem)e. elbisenin hangisi daha makbuldü yahut Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) hangi elbiseyi begenirdi? dedik.
— Pamuklu! cevâbini verdi.

33- (...) Bize Muhammed b. Müseniiâ rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muaz b. Hisâm rivayet etti. (Dedi ki) : Bana babam, Katâde'den, o da Enes'den naklen rivayet etti. Enes:
Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in en sevdigi elbise pamuklu idi, demis.
Bu hadîsi Buhari ile Ebû Dâvud «Libâs» bahsinde tahrîc etmislerdir.
Hibera : Yemen'de dokunan pamuk kumastir. Dâvûdî bunun yesil renkte oldugun ve cennetliklerin giysileri bu renkte oldugu için kefeninde yesil renkte olmasinin müstehab görüldügünü söylemistir. Filvaki Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Se!lem)'in kabrine yesil renkte bir kumas örtülmüstür. Fakat beyaz renk ondan daha makbuldür. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Selletn) in pamukluyu sevmesi, içinde çok zinet bulunmadigi, kir ve pasa daha çok tahammül ettigi içindir. Keten elbise de pamuklu hükmündedir. Hadis-i serif pamuklu, keten ve çizgili elbise giymenin caiz olduguna delildir. Çünkü Yemen kumaslari zinetli ve çizgili olurdu.

6- Elbisede Tevazu Giyim, Dösek ve Baska Hususlarda Elbisenin Kalini ve Ucuzuyla Yetinmenin Kil Elbise Ile Içinde Çizgileri Bulunani Giymenin Cevazi Babi

34- (2080) Bize Seyban b. Ferrûh rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Süleyman b. Mugire rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Humeyd, Ebû Bürde'den rivayet etti. (Söyle demis) : Âise'nin yanma girdim de bize Yemen'de yapilan kalin bir çarsafla mülebbede dedikleri cinsten bir kilim çikardi. Ve Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Seliem) su iki elbisenin içinde vefat etti, diye Allah'a yemin verdi.

35- (...) Bana Ali b. Hucur Es-Sa'dî ile Muhammed b. Hatim ve Yâ'kub b. Ibrahim toptan Ibni Uleyye'den rivayet ettiler. Ibni Hucr (Dedi ki) : Bize Ismail, Eyyûb'dan, o da Humeyd b. Hilâl'den, o da Ebû Bürde'den naklen rivayet etti. (Söyle demis) : Bize Âise bir çarsaf ile mü-lebbed bir kilim çikardi. Ve :
Resûlüllah (Sailaiîahii Aleyhi ve Sellem)'iin içimle dünyadan gitti, dedi.
Ibni Hatim kendi hadîsinde «Kalin bir çarsaf» dedi.

(...) Bana Muhammed b. Kâfi' de rivayet etti. (Dedi ki) ; Bize Ab-durrezzâk rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ma'mer, Eyyûb'dan, bu isnad ile bu hadîsin mislini haber verdi. Ve : «Kalin bir carsaf» dedi.

36- (2081) Bana Süreye b. Yûnus rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Zekeriyya b. Ebî Zaide, babasindan rivayet etti. H.
Bana Ibrahim b. Musa da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Ebî Zaide rivayet etti. H.
Bana Ahmed b. Hanbel dahi rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Zekeriyya rivayet etti. (Dedi ki) : Bana babam, Mus'ab b. Seybe'den, o da Safiyye binti Seybe'den, o da Âise'den naklen haber verdi. Âise söyle demis: Peygamber (Satlallahü Aleyhi ve Sellem) bir sabah, üzerinde siyah kildan ma'mul çizgili bir örtü oldugu halde (disari) çikti.

37- (2082) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abde b. Süleyman, Hisam b. Urve'den, o da babasindan, o da Âise'den naklen rivayet etti. (Söyle demis): Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) in üzerine dayandigi yastigi deriden olup içi lif dolu idi.

38- (...) Bana Ali b. Hucur Es-Sa'dî de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ali b. Müshir, Hisâm b. Urve'den, o da babasindan, o da Âise'den naklen haber verdi. (Söyle demis): Resûlüllah (Saliallahü Aleyhi ve Sellein)'in üzerinde yattigi dösegi deriden olup dolgusu lif idî.

(...) Bize bu hadîsi Ebû Bekr b. Ebî Seybe de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Nümeyr rivayet etti. H.
Bize Ishâk b. Ibrahim dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Muâ-viye haber verdi. Her iki râvi Hisâm b.

Urve'den bu isnad ile rivayet etmis ve «Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'m yatagi» demislerdir,
Ebû Muâviye'nin hadîsinde: «Üzerinde yattigi...» kaydi vardir.
Bu hadîsi Buhar î «Kitâbu'I-Libâs» ile «Kitâbu'l-Hums»'da tah-rîc etmistir.
Mûlebbede : Yamali, demektir. Kelimenin asü mânâsi keçelestirilmis demek oldugundan bazilari bunu «ortasi kalinlasip keçe gibi olan kumas» mânâsina almislardir.
Mirt: Bazan yünden bazan da kil, keten ve ipek gibi seylerden dokunan kilimdir.
Murahhal: Üzerinde deve semerlerinin sureti bulunan kumastir. Hattâbî ona çizgili kumas demistir.
Edem : Edimin cem'idir. Edim tabaklanmis dendir.
Bu hadîsler Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'m dünya zevkinden ne kadar uzak oldugunu göstermektedir. Fahr-i Kâinat (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Efendimiz herseyin en azi ve basiti ile iktifa buyururdu. Ümmetinin bu hususta da ona uymadi gerekir. Üzerinde deve semeri resmedilmis elbise giymekte beis yoktur. Haram olan resim canlilarin suretidir. Bu rivayetler dösek ve yastik gibi seyler üzerinde uyuyup istirahat etmenin, bunlari ot ve yapagi gibi seylerle doldurmanin cevazina delildir.

7- Yaygi Edinmenin Cevazi Babi

39- (2083) Bize Kuteybe b. Saîd ile Amr'un-Nâkid ve Ishâk b. Ibrahim rivayet ettiler. Lâfz Amr'indir. (Amr ile Kuteybe haddesena, Ishâk ise ahberanâ tâbirlerini kullandilar.) (Ishâk dedi ki) : Sise Süfyân, Ibni Münkedir'den, o da Câbir'den naklen haher verdi. Câbir (Söyle demis) : Evlendigim vakit Resûlüllali (Saüallahü Aleyhi ve Sellem) bana:
«Yaygi edindin mi?» diye sordu. Ben: — Bizim nereden yaygimiz olsun! dedim. «Beri bak, bu olacak!» buyurdu.

40- (...) Bize Muhammed b. Abdillah b. Nümeyr rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Veki', Süfyân'dan, o da Muhammed b. Münkedir'den, o da Câ-bir b. Abdillah'dan naklen rivayet etti. (Söyle demis) : Evlendigim vakit Resulüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bana :
«Yaygi edindin mi?» diye sordu. Ben :
— Bizim nereden yaygimiz olsun! dedim.
«Beri bak, bu olacak!» buyurdular.
Câbir demis ki, hanimimda bir yaygi var. Ben sunu benden uzaklastir diyorum, o da: «Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bu olacak, buyurdu.» diyor.

(...) Bana bu hadîsi Muhamraed b. Müsennâ da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdurrahman rivayet etti. Bize Süfyân bu isnad ile rivayette bulundu. Ve «Ben de onu birakiyorum» cümlesini ziyade etti.
Bu hadîsi Buhârî «Menâkib» bahsinde; Tirmizî «Ki-tâb'ul-Isti'zan»'da tahrîc etmislerdir.
Enmat: Nemat'm cem'idir. Nemat dösek yüzü demektir. Saçakli ince yaygi mânâsina da gelir. Ki burada murad odur.
Rivayetin tamamindan anlasiliyor ki, Hz. Câbir hanimina : «Bu yaygiyi evden uzaklastir» dermis. O da: «Resûlülîah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bunun bizim evimizde bulunacagini söylemedi mi?» diye mukabele eder. Câbir (Radiyallahu anh) da onu hâli üzere birakirmis.
Câbir (Radiyaliahu anh) 'm bu yaygidan hoslanmamasi dünya zînet-lerinden ve âhiret umurundan alikoyan oldugu içindir. Hadîs-i serif ipekten olmamak sartiyle yaygi, kilim ve hali gibi seylerin edinilmesi caiz olduguna delildir. Bu hadîste Peygamber (Saliaîlahü Aleyhi ve Selîem)'m mucizesi zahir olmus, verdigi haber dedigi gibi çikmistir.

8- Dösek ve Giyim Esyasindan Ihtiyaçdan Fazlasinin Keraheti Babi

41- (2084) Bana Ebû't-Tâhir Ahmed b. Amr b. Serh rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Ebû Hânî rivayet etti ki, kendisi Ebû Abdirrahman'i, Câbir b. Abdillah'dan naklen, ona da Resûlülîah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) söylemis olmak üzere söyle derken isitmis:
«Erkek için bir dösek, karisi için de bîr dösek. Üçüncüsü misafir Için, dördüncüsü de seytan içindir.»
Bu hadîsten murad ihtiyaçtan fazla dösek edinmenin dogru olmadigini beyândir. Çünkü fazlasini edinmek Ögünmek, böbürlenmek ve dünya zinetine aldanmak içindir. Bu sifatta olan her sey mezmum ve çirkindir. Mezmum olan seyler de seytâna izafe edilir. Çünkü seytan bu gibi seylerden razi olur. Insanlara vesvese vererek onlari güzel gösterir. Ulemâdan bazilari hadîsi zahiri mânâsi üzere birakmislardir. Bu takdirde lüzumsuz yere edinilen dösek v.s. seytan için hazirlanmis olur. Seytan gece ve gündüz istirahatlarinda o dösekte yatar. Nitekim bir kimse geceleyin evine girerken besmele çekmese orada da seytan geceler.
Kari-koca için müteaddit dösek edinmeye gelince : Bunda beis yoktur. Çünkü her biri hastalik ve benzeri hallerde ayri dösege muhtaç olabilir. Bazilari bununla istidlal ederek : «Bir kimseye karisiyle beraber yatmak lâzim gelmez, ayri dösekte yatabilir.» demislerse de bu istidlal zayiftir. Çünkü burada maksat hastalik ve benzeri gibi ihtiyaç zamanidir. Gerçi bir kimsenin mutlaka karisiyle bir dösekte yatmasi vâcib degilse de, o cihet baska delilden anlasilmistir. Dogrusu sudur ki : Bir Özr bulunmadikça kari-kocanin beraberce yatmalari efdaldir. Resûlüllah (Saliallahü Aleyhi ve Seliemyin devam üzere yaptigi fiili budur. Her gece teheccüd namazina kalkar, sonra yine zevcesinin yanma yatardi.

9- Büyüklenerek Elbiseyi Sürüklemenin Haram Kilinmasi, Elbiseyi Ne Kadar Sarkitmak Caiz ve Ne Kadari Müstehab Oldugunu Beyan Babi

42- (2085) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Mâlik'e Nâfi! ile Abdullah b. Dinar ve Zeyd b. Eslem'den dinledigim, onlarin da her birinin Ibni Ömer'den naklen haber verdigi su hadîsi okudum: Resûlüîlah (Saliallahü Aleyhi ve Sellem):
«Elbisesini büyüklenerek sürüyen kimseye Aliah bakmaz.» buyurmuslar.

(...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdullah b. Nümeyr ile Ebû Üsâme rivayet ettiler. H.
Bize Ibnü Nümeyd'e rivayet etti, (Dedi ki) : Bize hatam rivayet etti. H.
Bize Muhammed b. Müsennâ ile Ufceydullah b. Saîd dâhi rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Yahya (bu zât Kattan'chr) rivayet etti. Bu râ~ vilerin hepsi UbeydulIah'dan rivayet etmislerdir. H.
Bize Ebû'r-Rabî' ile Ebû Kâmil de rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Hammâd rivayet etti. H.
Bana Züheyr b. Harb dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ismail rivayet etti. Her iki râvi Eyyûb'dan rivayet etmislerdir. H.
Bize Kuteybe ile Ibni Rumh dahî Leys b. Sa'd'dan rivayet ettiler. H.
Bize Harun El-Eylî de rivayet etti, (Dedi ki) : Bize Ibni Vehb rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Üsâme rivayet etti. Bu râvilerin hepsi Nâfi'den, o da Ibni Ömer'den, o da Peygamber (Salialiahü Aleyhi ve Sellem)'den naklen Mâlik'in hadîsi gibi rivayette bulunmuslar. Ve hadîse «Kiyamet gününde...» kaydini ziyade etmislerdir.

43- (...) Bana Ebû't-Tâhir de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdullah b. Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Ömer b. Muhammed babasi ile Salim b. Abdillah'dan ve Nâfi'den, onlar da Abdullah b. Ömer'den naklen haber verdi ki: Resûlüllah (Salialiahü Aleyhi ve Sellem):
«Süphesiz Ici elbisesini büyüklenerek sürükleyen kimseye Allah kiyamet gününde bakmayacaktir.» buyurmuslar.

(...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Alî b. Müshir, Seybânî'den rivayet etti. H.
Bize Ibni Müsennâ da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'fee rivayet etti.
Her iki râvi Muharib b. Disar ile Cebele b. Süheym'den, onlar da Ibnî Ömer'den, o da Peygamber (Sailallahü Aleyhi ve Sellem) 'den yukarki-lerin hadîsi gibi rivayette bulunmustur.

44- (...) Bize tbni Nümeyr dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hanzale rivayet etti. (Dedi ki) : Sâlîm'den dinledim. O da tbni Ömer'den rivayet etti. (Söyle demis) :
Kesûlüllah (Sailallahü Aleyhi ve Sellem):
«Her kim büyüklenerek elbisesini sürüklerse, kiyamet gününde Allah ona bakmayacaktir.» buyurdular.

(...) Bize Ibnü Nümeyr de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ishâk b. Süleyman rivayet etti. (Dedi ki) : BIze Hanzale b. EM Süfyân rivayet etti. (Dedi ki) : Ben Ibnü Ömer'i sunu söylerken isittim:
Kesûlüllah (Sailallahü Aleyhi ve Setlem)'\ yukarki hadîsin mislini söylerken dinledim. Yalniz o «elbisesini...» demistir.

45- (...) Bize Muhammed b. Müsennâ da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be rivayet etti. (Dedi ki) : Müslim b. Yennâk'i Ibnü Ömer'den naklen rivayet ederken dinledim. Ibnü Ömer elbisesini sürükleyen bir adam görmüs de :
— Sen kimlerdensin? diye sormus. O da kendisine nesebini bildirmis. Bir de ne görsün Benî Leys'den bir adam. Ibnü Ömer onu tanimis. (Demis ki): Ben Resûlüllah (Sailallahü Aleyhi ve Sellem)'âen su iki kulagimla dinledim:
«BIr kimse elbisesini sürükler de bununla büyükienmekten baska bir sey kasdetmezse, muhakkak kiyamet gününde Allah o kimseye bakmaz!» buyuruyordu.

(...) Bize Ibnü Nümeyr dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdü'l-Melik (yâni Ibni Ebî Süleyman) rivayet etti. H.
BIze Ubeydullah b. Muâz da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Yûnus rivayet etti. H.
BIze Ibni Ebî Halef de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Ebî Bükeyr rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Ibrahim (yâni îbni Nâfi') rivayet etti.
Bu râvilerin hepsi Müslim b. Yennâk'dan, o da Ibni Ömer'den, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)"den bu hadîsin mislini rivayet etmislerdir. Yalniz Ebû Yûnus'un hadîsinde: «Müslim Ebû'l-Hasen'den» kaydi vardir. Ve toptan hepsinin rivayetlerinde :
«Bir kimse Örtüsünü sürüklerse...» ifadesi vardir. «Elbisesini...» mislerdir.

46- (...) Bana Muhammed b. Hatim ile Harun b. Abdillah ve Ibni Ebî Halef de rivayet ettiler. Lâfizlari birbirine yakindir. (Dediler ki) : Bize Ravh b. Ubâde rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Cüreyc rivayet etti. (Dedi ki) : Muhammed h. Abbâd b. Cafer'i sunu söylerken isittim : Nâfi' b. Abdil Hâris'in azatlisi Müslim b. Yesâr'a Ibni Ömer'e sormasini emrettim. Ben de aralarinda oturmakta oldugum halde :
— Sen Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'den örtüsünü büyükle-nerek sürükleyen kimse hakkinda bir sey isittin mi? dedi.
— Onu «Kiyâmet gününde Allah ona bakmaz» buyururken isittim. Cevâbini verdi.

47- (2086) Bana Ebû't-TahIr rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Vehb rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Ömer b. Muhammed Abdullah b. Vâkid'-dan, o da Ibni Ömer'den naklen haber verdi. (Söyle demis) : Resûlüllah

(Sallatlahü Aleyhi ve Sellem)'e ugradim örtümde sarkiklik vardi.
«Yâ Abdellah örtünü kaldsr!» dedi. Ben de kaldirdim. Sonra : «ZIyade et!» buyurdu. Ben de ziyâde ettim. Bundan sonra evlâ olani arastirmaya devani ettim. Cemaattan biri:
— Nereye kadar? diye sordu.
— Baldirlarin yarilarina kadar, cevâbini verdi.

48- (2087) Bize Ubeydullali b. Muâz rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be, Muhammenden (Bu zat Ibni ZIyaddir) rivayet etti. (Dedi ki) : Ebû Hüreyre'yi dinledim. Örtüsünü sürükleyen bir adam gördü de ayagi ile yere vurmaya basladi. Kendisi Bahreyn valisi idi ve: Vali geldi! Vali geldi! Resûîüllah {Sallallahu Aleyhi ve Sellem):
«Süphesiz ki, büyüklenerek örtüsünü sürükleyen kimseye Allah bakmaz, buyurdular.» diyordu.

(...) Bize Muhammed b. Bessâr rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed (yâni Ibni Cafer rivayet etti.) H.
Bize bu hadîsi Ibni Müsennâ da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Ebî Adiyy rivayet etti.
Her iki râvi Su'be'den bu isnadla rivayette bulunmuslardir. Ibni Cafer'in hadîsinde:
«Mervan Ebû Hüreyre'yi kendi yerine halife birakirdi.» cümlesi vardir. Ibni Müsennâ'nin hadîsinde ise : «Ebû Hüreyre Medîne üzerine Halife birakilirdi.» ibaresi vardir.
Ibni Ömer rivayetini Buhârî ile Müslim «Kitâ-bu'l-Libâs»'da; Ebû Hüreyre rivayetini Buhârî yine «Ki» tâbu'l-Libâs»'da tahrîc etmistir.
Ulemânin beyanlarina göre : Huyelâ, Mehile, Batar, Kibir, Zehv veya Zuhuv ve Tebahtûr hepsi de ayni mânâya gelirler. Bunlardan murad büyüklenmek, gururlanmak ve kendini begenmektir. Bu hadîslerde geçen «Allah ona bakmaz» cümlesinden murad; Allah ona rahmet etmez, demektir.
Kinaye suretiyle bakildigi zaman hasil olacak mânâya bakmak denilmistir. Çünkü mütevazi bir kimseye bakan ona acir. Kibirliye bakansa ona kizar.
Bu hadîslerden çikarilan hükümleri iman bahsinde görmüstük. Ulemâ kadinlara elbise sarkitmanin caiz olduguna ittifak etmislerdir. Erkeklere cübbe ve kaftan gibi elbiseleri baldirlarinin yarisina kadar sarkitmak müstehabdir. Topuklara kadar sarkitmak kera'hetsiz olarak caizdir. Topuklardan asagi sarkitmaksa kibirden dolayi yapildigi takdirde haram bundan dolayi degilse, keraheti tenzihiyye ile mekruhtur.
Kaadî Iyâz diyor ki : «Ulema elbisede uzunluk ve genislik hususunda mu'tad ve hacetten fazla yapilan her seyin mekruh oldugunu söylemislerdir.

10- Elbisesini Begenmekle Beraber Yürüyüsünde Kiritmanin Haram Kilinmasi Babi

49- (2088) Bize Abdurrahman b. Sellâm El-Cümahî rivayet etti. (Dedi id) : Bize Rabi' (yâni Ibni Müslim), Muhammed b. Ziyad'dan, o da Ebû Hüreyre'den, o da Peygamher (Sallallahü Aleyhi ve Sellemyden nak-îeii rivayet etti.
«Bir adam yürürken omuzuna sarkan saçlari iie iki elbisesini begenmis de birdenbire yere batmis,o tâ ktyameî kopuncaya kadar paldir kül-dÜr yere batmakta devam edecektir.» buyurmuslar.

(...) Bize Ubeydullah b. Muâz da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti. H.
Bize Muhammed b. Bessâr da Muhammcd b. Ca'fer'den rivayet etti. H.
Bize Muhammed b. Müscnnâ dahî rivayet etîi, (Dedi ki) : Bize Ibni Ebî Adiyy rivayet etti. Bu râvilerin hepsi : Bize Su'be, Muhammed b. Ziyad'dan, o da Ebû Hüreyre'den, o da Peygamber (Saihükihü Aleyhi ve Scllern)'dcn bu hadîsin benzerini rivayet etti, demislerdir.

50- (...) Bize Kutftybe b. Said rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Mu-gire (yâni EI-Hizâmî), Ebû'z-Zinad'dan, o da

A'rac'dan, o da Ebû llü-reyre'den naklen rivayet etti ki: Ucsûlüllah (SallalUihü Aleyhi ve Scllem) söyle buyurmuslar :
«Bir adam kendini begenmis, iki elbisesinin içinde kiritarak yürürken Allah onu yere batirmistir. O tâ kiyamet gününe kadar paldir küidür yere batmakta devam edecektir.»

(...) Bize Muhammed b. Râfi' de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ab-dürrezzâk rivayet etti. (Dedi ki) : Gize Ma'mer, Hemniam h. Münebbih'-ten naklen baber verdi. Hemniam : Bize Ebû Hüreyre'nIn Resûlülîali (Salhiüahü Aleyhi ve Seilemyden rivayet ettikleri sudur, demis ve bir takim hadîsler zikretmistir. Onlardan biri de sudur. ReEÛlüUah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) söyle de buyurdu :
«BIr adam iki elbise içinde kiritirken...» bundan sonra râvi yukarki hadîsin mislini rivayet etmistir.

(...) Bize Ebû Bekir b. Ebî Seyhe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Affan rivayet etti, (Dedi ki) : Bize Ilaniniad b. Seleme, Sabit'ten, o da Ebû Râfi'den, o da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet etti. (Söyle demis) : Re-sûiüllah {Sallaiiahü Aleyhi ve Sellemj'i :
«Sizden önce geçenlerden bir adam bir hüllenin içinde kmfiyordu...» Bundan sonra râvi yukarkilerin hadîsi gibi hikâye etmistir.
Bu hadîsi Buhârî «Kitâhu'l-Libâs»'da i~ahric etmistir.
Ulemadan bâzilari bu rivayetlerde bahsedilen adamin bu ümmetten olabilecegini söylemislerdir. Bu takdirde hâdise henüz vuku' bulmamis, ileride olacaktir. Bir takimlarina göre ise bu vakanin Islâmiye iten önce olup bittigini. Peygamber (SaUatlah'û Aleyhi ve Seiiem)*i\\ bunu haber verdigini söylemislerdir. Nevevi : Sahih olan da budur, demektedir.
Bazilari bu adamin Kur'ân-i Kerim'de zikri geçen Karun oldugunu söylemislerdir.
Imam Gazali meclislerde yüksek yere oturmayi, yolda yürürken önde gitmeyi, biriyle karsilastigi zaman evveîâ karsisindaki selâm vermezse kizmayi, münazara yaparken hakki inkâr etmeyi, cahil tabakaya hayvan nazariyle bakmayi büyüklenmekten saymis, vaid ve tehdit bunlarin hepsine sâmildir, demistir.

11- Erkeklere Altin Yüzügün Haram Kilinmasi ve Islam'in Ilk Zamanlarinda Mübah Kilinmasinin Neshi Babi

51- (2089) Bize Ubeydullah b. Muâz rivayet etti. (Dedi ki) : Bizi babam rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be, Katâde'den, o da Nadr b Enes'den, o da Besîr b. Nehîk'den, o da Ebû Hüreyre'den, o da Peygam ber (Sailallahü Aleyhi ve Sellem) 'den naklen rivayet etti ki: Altin yüzüktei nehiy buyurmustur.

(...) Bize bu hadîsi Muhammed b. Müsennâ ile Ibni Bessâr da ri vâyet ettiler. (Dediler ki) : Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. (Ded ki) : Bize Su'fce bu isnadla rivayette bulundu.
Bu hadisi Buhari «Kitâbu'l-Libâs»'da; Nesâî «Kitâbu'z Zine»'de tahrîc etmislerdir.
Nevevi diyor ki : «Müslümanlar altm yüzügün kadinlara mubah erkeklere haram olduguna icmâ etmislerdir. Yalniz Zahirîler 'der Ibnü Hazm'In mubahtir dedigi, bâzilarinin da mekruh saydigi ri vâyet olunmustur. Fakat bu iki nakil bâtildir. Kailleri Müs1im'ir zikrettigi bu hadîslerle ve deha önceki icma'la iskât edilmislerdir. Pey gamber (Sailallahü Aleyhi ve Sellem) altinla gümüs hakkinda: Bunlar üm metimin erkeklerine haram, kadinlarina helâldir, buyurmustur.»

52- (2090) Ibni Müsennâ'nin hadîsinde (su vardir.) (Dedi ki) : Ber Narir b. Encs'den dinledim. (Dedi ki) : Bana Muhanimed b. Sehl Et-Te-mimi rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibiii Ebî Meryem rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Muhammed b. Cafer halber verdi. (Dedi ki) : Bana Ibrahim b. Ukbe, Ibni Abbas'iii azatlisi Küreylrden. o da Abdullah h. Abbâs'dan naklen haber verdi ki: KeSülüllab (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bir adamin elinde

altindan)ir yüzük görmüs de onu hemen çikarip atmis ve :
«Sizden biriniz atesten bir kor aîiyor da, onu eline koyuyor.» buyur-mu-jlar. Kesîilüüaîi (SiûuiiUihii Aleyhi ve Selietn) gittikten sonra adama :
— Al yüzügünü, onunla faydalan! demisler :
— Hayir! Vallahi onu ebediyen alamam. Onu Kesûlüllah (Sallaîlahü AIeviii ve Sel'.em'î atti, demIs.

53- (2091) Bize Yahya b. Yahya Et-Temimi ile Muhammed b. Rumh rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Leys haber verdi. H.
Bize Kutcybe de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Leys, Nâfi'den, o da Ahdullah'dan naklen rivayet etti ki: Resûliillah (SaUaihthii Aleyhi ve Seüem) altindan bir yüzük yaptirmis. Onu giydigi vakit tasini aviicunun içine Çevirirmis. Halk da yaptirmislar. Sonra minberin üzerine oturmus ve yü-zÜgü çikararak :
«Ben bu yüzügü giyiyor ve tasim içeriye çeviriyordum.» dedi. Hemen yüzügü atti. Sonra :
«Vallahi onu ebediyen giymem!» buyurdular. Arkasindan halk da yüzüklerini attilar. Hadisin lâfzi Yahya'nindir.

(...) Bize bu hadîsi Ebû Bekr b. EH Seyhe de rivayet etti. (Ded ki) : Bize Muhammed b. Bisr rivayet etti. H.
Bu hadîsi bana Züheyr b. Harb dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bizt Yahya b. Saîd rivayet etti. H.
Bize Ibnü Müsennâ da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize îlâlîd b. Hari; rivayet etti. H.
Bize Sehl b. Osman dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ukbe b. Hâ lid rivayet etti. Bu râviîeriii hepsi Ubeydullah'dan, o da Nâfi'den. o âz Ibni Ömer'den, o da Peygamber (Sallalkihii Aleyhi ve Sellemi'âcn altin yü-zük hakkinda bu hadîsi rivayet etti. Ukbe b. Hâlid hadîsinde : «Onu sag eline takti» cümlesini ziyâde etmistir.

(...) Bu hadîsi bana Ahmed b. Abde dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdi'l-Vâris rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Eyyûb rivayet etti. H.
Bize Mjihammed b. Ishâk El-Müseyyeb'i de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Enes (yâni Ibni Iyaz) Musa b. Ukbe'den rivayet etti. H.
Bize Muhammed b. Abbâd dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hatim rivayet etti. H.
Bize Harun El-Eylî dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Vehb rivayet etti. Bunlarin hepsi Üsâme'den cemaatça Nâfi'den, o da tbnî Ömer'den, o da Peygamber (Sailallahü Aleyhi ve Sellem) 'den altin yüzük hakkinda Leys'in hadîsi gibi rivayette bulunmuslardir.
Bu hadîsi Buhari «KHâhu'î-Libâs» ve «KItâru'l-Eynieni ven' Nuzur»'da tahric etmistir. Peygamber (Sailallahü Aleyhi ve Sellem)'in yemini hakkinda El-Mühelleb sunlari söylemistir:
«Peygamber 'Sallallahü A leyhi ve Sellem) 'in konusurken ve birçok fetvalarinda yemin etmesi, câhiliyet devrinde Araplarin babalarina, ilâhlarina, putlarina v.s. yaptiklari, yeminleri nesli ve Allah'dan baska yemin edilecek bir sey olmadigini bildirmek içindir. Tâki bu yemine alissinlar da Allah'dan baskasina yemin etmeyi unutsunlar.»
Peygamber (Sailallahü Aleyhi ve Se!!em}'m yüzügü giyerken tasini avu-cunun içine çevirmesi, bunun zinet degil, mühür vesair isler maksadiyle takildigini beyan içindir. Yüzügü atmaktan murad, onu bir daha kullan-mamasidir. Yoksa telef etmek degildir. Çünkü ResûlüIIah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) mali israf ve ziyan etmeyi yasaklamistir.

Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:

1- Bir kimsenin birakmak istedigi yahut yapmayi arzu ettigi bîr sey için yemin etmesinde beis yoktur.
2- Imkân bulundugu takdirde kötülügü elle gidermek icâb eder.
3- Hadîs-i serif altin yüzügün haram olduguna nassan ve sarahaten delildir.

4- Yüzük sahibinin attigi yüzügü almamasi ResûlüIIah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in emrine son derece bagliligini ve zayif te'villere kulak asmadigini gösterir. Bu zat yüzügünü fakir fukara alsin diye mubah yoluyla birakmistir. Binâenaleyh onu dileyenin almasi mubahtir. Kendisi alsa da satsa veya baska bir hususta ondan istifâde etse caiz olurdu. Fakat o ResûlüIIah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in attigi bir yüzügü takvasi icabi bir daha eline almamis, onu muhtaçlara sadaka olarak birakmistir.
5- Hadîs-i serif ashab-i kiramin Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'e son derece itaatkâr, onun emir ve nehiylerine ve fiillerine uymakta birbirleriyle yaris edercesine titizlik gösterdikIerine delildir.

12- Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in Naksi Muhammedürresülullah Olan Gümüs Bir Yüzük Takmasi ve Ondan Sonra Halifelerin de Bu Yüzügü Takmalari Babi

54- (...) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdullah b. Nümeyr, Ubeyduüah'dan naklen haber verdi. H.
Bize Ibni Nümeyr de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Uheydullah Nâfi'den, o da Ibni Ömer'den naklen rivayet etti. Ibni Ömer söyle demis: Resûlüllah (SaUallalüt Aleyhi ve Sellein) gümüsten bir yüzük edindi. Bu yüzük onun elinde idi. Sonra Ebû Bekr'in, ondan sonra Ömer'in, ondan sonra Osman'in elinde bulundu. Nihayet ondan Eriz kuyusuna düstü. Naksi : Muhammedürresulullah idi.
Ibni Nümeyr : «Nihayet kuyuya düstü.» dedi. «Ondan» demedi.

55- (...) Bize Ebû Bekr b. EM Seyhe ile Amr'un-Nâkid, Muhammed b. Abbâd ve Ibni Ebî Ömer rivayet ettiler. Lâfz Ebû Bekr'indir. (Dediler ki) : Bize Süfyân b. Uyeyne, Eyyub b. Musa'dan, o da Nâfi'den, o da Ibni Ömer'den naklen rivayet etti. (Söyle demis) :
«Peygamber (SaUallahü Aleyhi ve Sellem) altin bir yüzük edindi. Sonra onu birakti. Bilâhare gümüsten bir yüzük edindi. Onun üzerine «Muham-medürresûlüllah» cümlesini naksettirdi. Ve :
«Benim bu yüzügümün naksi üzerine kimse nakis yapmas'n!» buyurdular. Onu giydigi vakit, tasini avucunun içine çevirirdi. Muaykîb'den Eriz kuyusna düsen yüzük odur.

(2092) Bize Yahya b. Yahya ile Halef b. Hisâm ve Ebû'r-Rabî' 'El-Atekî hep birden Hammad'dan rivayet ettiler. Yahya (Dedi ki) : Bize Hammad b. Zeyd, AbdûI'Aziz b. Sühayb'daii, o da Enes b. Mâlik'den nak-
Ben haber verdi ki. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) gümüsten bir yüzük edinmis ve üzerine : «MuhammedürresûIüIfah» cümlesini naksetmis. Halkada :
«Ben gümüsten bir yüzük edindim. Ve üzerine "Muhammedürresûlüliah" cümlesini naksettim. Artik hiç bir kimse bunun nakst üzerine nakis yapmasin!» buyurmuslar.

(...) Bize Ahmed b. Hanfcel ile Ebû Bekr b. Ebî Seybe ve Züheyr b. Harb dahî rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Ismail (yâni Ibnî Uleyye), Abdul-Aziz b. Suhayb'dan, o da Enes'den, o da Peygamber (Sallallahii Aleyhi ve Sellem)"den bu isnadla rivayet etti. Ama hadîste Muhammedürresûlüliah cümlesini anmadi.
Bu rivayetleri Buhâri «Kitâbu'l-Libâs»'da; Enes hadîsini Nesâî «Kitâbu'z-Zine»'de tahrîc etmislerdir. Hadisin az sonra gelen bir rivayetinde beyan edildigine göre Peygamber (Sallallahit Aleyhi ve Sellem) yabancilardan bazi kimselere mektub yazmak istemis. Kendisine bunlarin mühürsüz mektub kabul etmediklerini söylemisler. Onun üzerine gümüsten bir yüzük yaptirarak, üzerine «MuhammediIrresûIüllah>- cümlesini naksettirmistir. Görülüyor ki, Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Efendimiz bu yüzügü parmagina takmis ve dâima tasini avucunun içine çevirmistir. Çünkü yüzügün tasini muhafaza etmek kibir ve ucubdan korunmak için en güzel çâre budur. Gerçi Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bu babda bir sey emretmemistir. Binâenaleyh yüzük istenildigi sekilde tasinabilir. Fakat efdal olan bu babda da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e uymaktir. Selef iki vecihle de amel etmis, yâni yüzügün tasini hem avuç içine çevirmis, hem de çevirmemislerdir.

Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Selle]m) 'in yüzügünün üzerine baska nakis yapilmasini istememesi, bu ise bir mefsedet karismasin, diyedir. Çünkü kendisi yüzügü yalniz mühür maksadiyle kullanmak için yaptirmisti.

Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:

1- Erkeklerin gümüs yüzük takinmasi bil'icma caizdir. Eskiden bazi Sam âlimleri hükümdardan baskasinin yüzük takmasini kerih görmüs ve bu babda hadîs rivayet etmislerse de Nevevi bunun sâzz ve mer-dud oldugunu söylemistir. Hattâbi : -Kadinlara gümüs yüzük takinmak mekruhtur. Çünkü bu erkeklerin siaridir. Sayet kadin altin yüzük bulamazsa, yüzügünü zâferan veya benzeri bir seyle sarartmalidir,» diyor. Nevevî bunu da kabul etmemis : «Hattâbî'nin söyledigi zayif yahut bâtildir. Asli yoktur. Dogrusu kadinin gümüs yüzük takmasinda kerahet olmamasidir.» demistir.
2- Hadîs-i serif yüzük takinmanin ve sulehanm eserleriyle teberrü-kün caiz olduguna delildir.
3- Peygamber (Sallallahii Aleyhi ve Sellemi'e kimse mirasçi olmamistir. Olsa idi bu yüzügü mirasçisina verilirdi. Mezkûr yüzügü onun vefatindan sonra Hz. Ebû Bekr , ondan sonra Ömer, ondan sonra Osman (Radiyallahu anh) hazerâti almislar, nihayet yüzük Hz. Osman zamaninda Eriz kuyusuna düsmüstür. Eriz kuyusu Kuba mescidine yakin bir bahçede bulunmaktadir. Rivayetlerin birinde yüzügün bizzat Hz. Osman'm elinden, digerinde Muaykîb'in elinden düstügü bildiriliyor. Muaykib (Radiyallahu anh) Saîd b. Ebi'1-Âs'm azatlisidir.
Bu iki rivayetin arasi söyle bulunmustur. Halifeler bu yüzügü teber-rüken bazi zamanlarda giymislerdir. Yüzük ekseriyetle Muaykîb'in elinde bulunmustur. Hz. Osman'a lâzim olup, istedigi zaman Muaykîb, Eriz kuyusunun basinda bulunmus ve tam Hz. Osman'a verirken yüzük kuyuya düsmüstür. Düsürmenin her ikisine nisbet edil-mesi bundandir.
4- Yüzügün üzerine sahibinin ismini ve ismullahi naksetmek caizdir. Ekser ulemanin kavli budur. Mâ1ikî1er'den bazilari üzerinde ismullah yazili yüzükle helaya gitmenin ve taharetlenmenin caiz olmadigini söylemis. Yüzügün ya çikarilmasi yahut sag ele alinarak onunla ta-haretlenilmamesi gerektigini bildirmislerdir.
Hanefîler'den Aynî: «Benim kavlim de budur. Hattâ edeb ve terbiye üzerinde zikrullah yazili yüzükle taharetlenmemeyi gerektirir,» diyor.

13- Peygamber (Sallaliahii Aleyhi ve Sellem)'in Acemlere Mektup Yazmak Istedigi Vakit Yüzük Edinmesi Hakkinda Bir Bab

56- (...) Bize Muhammed b. Miisennâ ile Ihni Bessâr rivayet ettiler. Ibni Miisennâ (Dedi ki) ; Bize Muhammed b. Câ'fer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be rivayet etti. (Dedi ki) : Katâde'yi Enes b. Mâlik'den hadîs rivayet ederken dinledim. Enes (Söyle demis) : ResûlülIah (Saliallahii Aleyhi ve Sellem) Romalilara mektup yazmak istedigi vakit ashab :
— Onlar mühürsüz mektub okumazlar, dediler. Bunun üzerine Re-sûlüllah (Saliallahii Aleyhi ve Seüem) gümüsten bir yüzük edindi. Ben onun beyazini ResûIÜHah fSallallohIi Aleyhi ve Se!lem)"m elinde hâlâ görüyor gibiyim naksi «Muhammedürresûlüüah» idi.

57- (...) Bize Muhammed b. Müsennâ rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muâz b. Hisâm rivayet etti. (Dedi ki) : Bana babam, Katâde'den, o da Enes'den naklen rivayet etti ki: Nebiyullah {Saliallahii Aleyhi ve Sellem) Acemlere mektub yazmak istemisti. Kendisine :
— Acemler üzerinde mührü olmayan mektubu kabul etmezler, dediler. Bunun üzerine gümüsten lir yüzük yaptirdi. Enes : «Onun elinde yüzügün beyazini hala görür gibiyim.» demis.

58- (...) Bize Nasr b. Alî El-Cehdamî rivayet etti. (Dedi ki) : Biz Nuh b. Kays, kardesi Hâlid b. Kays'dan, o da

Katâde'den, o da Enes'de naklen rivayet etti ki: Peygamber (Sallaîlahü Aleyhi ve Seliem) Kisra il Kayser'e ve Necâsi'ye mektub yazmak istemis de (kendisine) :
— Onlar mühürsüz mektub kabul etmezler, denilmis. Bunun üzerin Resûlüllah (Sallaîlahü Aleyhi ve Seliem) gümüsten halka Hr yüzük yaptn mis, üzerinde «Muhammedürresûlüllah» cümlesini naksettirmis.
Bu hadîsi Buhârî «Kitâbu'l-Iüm», «Kitâbu'l-Cihad», «Kitâbu'I Libâs» ve «Kitâbu'l-Ahkâm»'da; Nesâi «Zinet», «Siyer», «Ilim» vi «Tefsir» bahislerinde muhtelif râvilerden tahric etmislerdir.
Hadîsin muhtelif rivâyetlerindeki Acemlerden, Romalilardan murat onlarin hükümdarilan oldugu babimizin son rivayetinde tasrih edilmis tir. Demek oluyor ki: Peygamber (Sallaîlahü Aleyhi ve Seliem) Acen Kisra 'sina, Roma Kayser 'ine ve Habes Necâsi 'sint hak dine davet için mektuplar yazmak istemis, kendisine bunlarin mü hürsüz mektup kabul etmedikleri söylenmistir. Mühürsüz mektup kabu etmemelerinin sebebi, sirlari meydana çikacagindan korkmalari, bir d< onlara arzedilecek bir seyi kimsenin bilmemesi lâzim geldigine tenbih etmek istemeleridir. Burada söyle bir suâl hatira gelebilir : Peygambei (Sallaîlahü Aleyhi ve Seliem) yazi yazmayi biimezdi. Halbuki burada mektup yazdigindan bahsedilmektedir.
Cevap : Peygamber (Sallallahii Aleyhi ve SelJemj'm sonralari yazi yazmayi ögrenerek kendi eliyle yazdigi rivayet olunmustur. Yazmadigi sabit olmus olsa, bu sefer hadîste isnadi mecazi yapilmis olur. Yâni emredip baskasina yazdirdigi için yazma isi mecazen âmir'e isnad olunur. Nitekim : Kiral mektup yazdi denilir ki, kâtibine yazdirdi manasinadir. Mecaza karine örfdür. Çünkü örfü âdete göre Kira! mektubu kendi yazmaz, kâtibine yazdirir.

Bu Hadisten Çikarilan Hükümler:

1- Ilim mektupla baska memleketlere büdirijlebiîir.
2- Küffara mektup yazmak caizdir.
3- Hükümdarin ve hâkimlerin yazilarini mühürlemesi caizdir. Hz. Enes : «Sultanin ve kadilarin mektuplarini mühürlemeleri, tâbi oluna-gelen bir sünnettir.»
4- Yüzügün üzerine sahibinin ismini naksetmek caizdir.

14- Yüzüklerin Atilmasi Hakkinda Bir Bab

59- (2093) Bana Ebû Imrân Muhammed b. Ca'fer b. Ziyâd rivayet etti. (Dedi ki) : BIze Ibrahim (yâni Ibni Sa'd), Ibni Sihab'dan, o da Enes b. Mâlik'den naklen haber verdi ki: Enes, Resûlüllah (Sallallahii Aleyhi ve Sellem) 'in elinde gümüs yüzügü tir gün görmüs. Enes demis ki: Bunun üzerine halk yüzükleri gümüsten yaptirarak onu takindilar. Peygamber (Sallallahii Aleyhi ve Sellem) yüzügünü atti halk da yüzüklerini attilar.

60- (...) Bana Muhammed h. Abdillah b. Nümeyr rivayet etti, (Dedi ki) : Bize Ravh rivayet etti, (Dedi ki) : Bize Ibni Cüreyc haber verdi. (Dedi ki) : Bana Ziyâd haber verdi. Ona da Ibni Sihâb haber vermis. Ona da Enes b. Mâlik haber vermis ki: Kendisi Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in elinde gümüsten yüzügü bir gün görmüs. Bundan sonra halk yüzükleri gümüsten yapip takinmaya baslamislar. Bunun üzerine Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yüzügünü atmis, halk da yüzüklerini atmislar.

(...) Bize Ukbe b. Mükram El-Ammî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Âsim, Ibni Cüreyc'deii bu isnadla bu hadîsin mislini rivayet etti.
Bu hadisi Buhâri «Kitâbu'l-Libâs»'da tahric etmistir. Hadîsi seriften Peygamber (Sailaliahu Aleyhi ve Seilem) in yalniz bir gün gümüs yüzük taktigi, bir daha onu çikarip attigi anlasihyorsa da mâna bu degildir. Kaadî Iyaz diyor ki : «Bütün hadis ulemasi bunun Ibni Sihab'dan gelme bir vehm olduguna ittifak etmislerdir. Ibni Sihab vehme kapilarak altin yüzügü gümüse çevirmistir. Hadisin Ibni Sihab'dan baska râviler tarafindan Enes'den

nakledilen rivayetlerinden malûm olan husus Peygamber (Sallaüahü Aleyhi ve Sellem)'in gümüsten bir yüzük edinmesidir. Bu yüzügü de atmamistir. Müslim'in de diger rivayetlerde zikrettigi gibi, o ancak altin yüzügü atmistir.»
Bazilari Ibni Sihâb hadîsini te'vil etmis, o rivayetle digerlerinin arasini bularak sunlari söylemislerdir : «Peygamber (Sallalmhü Aleyhi ve Seilem) altin yüzügün haram kilindigini bildirmek istedigi vakit gümüsten bir yüzük yaptirmis ve parmagina takarak onun mubah oldugunu halka göstermistir. Bundan sonra altin yüzügü atarak onun haram kilindigini bildirmis; haik da altin yüzüklerini atmislardir.» Su halde hadîsteki : "Halk da yüzükleri attilar.-.» cümlesinden murad altin yüzüklerdir. Nevevî : «Dogru olan iste bu te'vildir. Hadîste buna mâni bir sey yoktur.» diyor.
Hadîs-i Serifte : «Bundan sonra halk yüzüklerini gümüsten yapip takinmaya baslamislar. Bunun üzerine Peygamber (Saiîaliahü Aleyh: ve Seilem) yüzügünü atmis, halk da yüzüklerini atmislar.» ibaresinden murad su olabilir : Halk Peygamber (Sallaliahil Aleyhi ve Seilem}'in kendisine gümüs yüzük yaptirdigini ögrenince, onlar da gümüs yüzük yaptirmislardir. Fakat eskiden yaptirdiklari altin yüzükler de ellerinde oldugu için. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve. Sellem)"\n yaptigi gibi. onlar da altin yüzükleri atmislardir.

15- Tasi Habes Boncugu Olan Gümüs Yüzük Hakkinda Bir Bab

61- (2094) Bize Yahya b. Eyyûfa rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdullah b. Vehb EI-Misr! rivayet etti, (Dedi ki) : Bana Yûnus b. Yezîd, IbnI Sihab'dan naklen haber verdi. (Demis ki) : Bana Enes b. Mâlik rivayet etti. (Dedi ki) Resûlüllah (SallaliahU Aleyhi ve Seitem}'in yüzügü gümüsten, tasi da Habes boncugundandi.

62- (...) Bize Osman b. Ebî Seybe ile Abbâd b. Musa da rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Talha b. Yahya (bu zat evvelâ ensâri, sonra zürekîdir), Yûnus'dan, o da Ibni Sihab'dan, o da Enes b. Mâlik'den naklen rivayet etti ki, Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) sag eline gümüs bir yüzük takmis. Yüzükte Habesistan'dan bir tas varmis. Yüzügün tasini avuç tarafina çevirirmis.

(...) Bana Züheyr b. Harb da rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Ismail b. Ebî Üveyz rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Süleyman b. Bilâl, Yûnus b. Ye-zid'den bu isnadla Talha b. Yahya'nin hadîsi gibi rivayette bulundu.
Ulemâ Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in yüzük tasmm akik veya göz boncugundan oldugunu söylemislerdir. Bunlarin ikisi de Habesistan ve Yemen 'den çikarilir. Bâzilari hadîsteki Habesîden mu-rad siyah renk oldugunu söylemislerdir. Ibni Abdilberr bunun daha dogru olduguna kanidir. Bir takimlar her iki vechin dogru oldugunu. Çünkü Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in bazan tasi göz boncugundan yapilmis bir yüzük tasidigini, bazan da kara tasli bir yüzük takindigini söylemislerdir. Hattâ bir hadîste yüzügünün tasi akikden oldugu bildirilmistir.

16- Yüzügü Elin Küçük Parmagina Takma Hususunda Bir Bab

63- (2095) Bana Ebû Bekr b. Hallâd El-Bâhilî rivayet etti. (Ded ki) : Bize Abdurrahnian b. Mehdî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hammat b. Seleme, Sabit'ten, o da Enes'den naklen rivayet etti. Enes : Peygambei (Sallaliahü Aleyhi ve Sellem)'in yüzügü sunda idi, demis ve sol elinin küçül parmagina isaret etmistir.
Yüzügün her iki elin küçük parmagina takilacagi hususunda sahil: hadîsler rivayet olmustur. Bundan dolayi fukaha her iki elin küçük parmaklarina yüzük takilabilecegine ittifak etmislerdir. Bunlarin birinde kerahet yoktur. Hangi elin efdal oldugunda dahî ihtilâf olunmustur. Birçoklari sag elin efdal oldugunu, Imam Mâlik Ile yine birçok ulema da sol elin müstehab oldugunu söylemislerdir. Erkegin yüzügünü küçük parmagina takmasinin sünnet olduguna bütün ulema müttefiktir. Kadin ise parmaklarina müteaddit yüzükler takar. Erkek için küçük parmagin tahsis edilmesi, bu parmak kenarda oldugu için. elle tutulan seylerde eli mesgul etmemek

içindir.

17- Orta Parmakla Ondan Sonra Gelen Parmaga Yüzük Takmanin Yasak Edilmesi Babi

64- (2078) Bana Muhammed b. Abdillah b. Nünieyr ile Ehû Küreyb hep birden Ibni Idri.s'ten rivayet ettiler. Lâfiz Ebû KÜreyh'indir. (Dediler ki) ; Bize Ilmi Idr'is rivayet etti. (Dedi ki) : Asim b. Küleyb'i, Ebû Bür-de'den, o da Alî'den naklen rivayet ederken dinledim. Alî, Peygamber (SalhUahü Aleyhi ve Sellemf'i kasdederek : Benî yüzügümü suna takmaktan yahut ondan sonra gelene takmaktan men etti. —Âsim bu ikinin hangisini dedigini bilememistir.— Reni Kass ipeklisi giymekten ve eger yastiklari üzerine oturmaktan da men etti, demisiir.
Demis ki, Kass ipeklisi çizgili bir takim kumaslardir. Bunlar Misir'dan ve Sam'dan getirilir. Onlarda suna benzer seyler vardir. Eger yastiklarina gelince, bu kadinlarin kocalari için semer üstüne koyduklari er-govanî kadifeler gibi bir seydir.

(...) Bize Ibni Ebî Ömer de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Süfyân, Asini b. Küleyb'den, o da Ebû Musa'nin bîr oglundan naklen rivayet etti. (Söyle demis) : Ali'yi dinledim...
Ve râvi bu hadîsi Peygamber (Sallailahü Aleyhi ve Sellem)"den naklen yukarki gibi anlatmistir.

(...) Bize Ibni Müsennâ ile Ibni Bessâr dahî rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be Âsim b. Küleyb'den rivayet etti. (Demis ki) : Ebû BÜrde'yi dinledim. Dedi ki ; Alî b. Ebî Tâlib'i dinledim, sunu söyledi. Peygamber (SüllaUahii Aleyhi ve Seilemj'i kasdederek: Nehyetti yahut beni nehyeUI... dedi. Ve râvi yukarki hadîs gibi rivayette bulunmustur.

65- (...) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû'I Ahvâs, Âsim b. Kiüejyb'den, o da Ebû Bürde'den naklen haber verdi. (Demis ki) : Alî sunu söyledi. Resûlüllah (SaUaUahü Aleyhi ve Sellem) beni su ve su parmagima yüzük takmaktan menetti. Ve orta parmagi ile ondan sonra gelene isaret etmistir.
Kass ipeklisiyle eger yastiginin izahi biraz yukarda geçmisti.
Bu rivayetlerde gecen (yahut) kelimesi ?ek için degil, nev'i bildirmek içindir. Bu hadîsi Müslim 'den baskalari sehadct parmagi ile orta parmaga diye rivayet etmislerdir.
Hadîsten çikarilan diger hükümler yukarki rivayetlerde görülmüstü.

18- Takunya ve O Manadaki Seyleri Giymanin Müstehab Olusu Babi

66- (2096) Bana Seleme b. Sebib rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ha-sen b. A'yen rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Makil, Ehû'z-Zübeyr'den, o da Câbîr'den naklen rivayet etti. Câbir söyie demis. Beraber gaza ettigimiz bir gazvede Peygamber (Sallaünhu Aleyhi ve Sellem) 'i söyle buyururken isittim :
«Takunyalari çogaltin! Çünkü bir kimse takunya giydigi müddetçe binek gitmekte daimdir.»
Binek gitmekte daim olmanin mânâsi ayaklarinin selâmette kalip yorulmamasi ve mesakkat duymamasi hususunda vâsitaya binen kimseye benzemesidir.
Takunya mânâsinda olan seyler ayaga giyilen her nevi ayakkabi, çarik ve lâstiklerdir. Hadîs-i serif seferde ayakkabi ile bulunmanin ve kumandanin emri altindakilere ayakkabi giymelerini tavsiye etmesinin mubah olduguna delildir.

19- Ayakkabiyi Evvela Sag Ayagina Giymenin, Çikariaken Evvela Sol Ayagindan Çikarmanin Müstehab Olusu ve Bir Tek Ayakkabi ile Yürümenin Keraheti Babi

67- (2097) Bize Abdurrahman b. Scllâm El-CiimahI rivayet etti. Bize Rabî b. Müslim Miihammed'den (yâni

Ibni Ziyad'dan), u da Ebû Hü-reyre'den naklen rivayet etti ki, Kesûîüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): «Bîriniz ayakkabi giydigi vakit sagdan baslasin! Çikardigi vakit de soldan baslasin. Onlari ya ikisini birden giysin yahu? ikisini birden çj-kars;nl» buyurmuslar.

68- (...) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Mâlik'e, Ebûz-Zinâd'dan dinledigim, onun da A'rac'dan, onun da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet ettigi su hadîsi okudum. Re^ûlüffah (Sallailohu Aleyhi ve Selle m); «Bîriniz tek bir ayakkabi içinde yürümesin. Onlari ya ikisini bfYden giysin yahut Ikisini birden çjfcars.ns» buyurmuslar.

69- (2098) Bize Ebû Bekr fa. Ehî Seybe ile Ebû Kiireyb rivayet ettiler. (Lâfz Ebû Küreyb'indir.) (Dediler ki) : Bize Ibni Idris, A'mes'den, o da Ebû Rezîn'den [1] naklen rivayet etti. Ebû Rezîn söyle demis : Eh Hüreyre bizim yanimiza çikti da, eliyle alnina vurarak sunlari söyledi Beri bakin! Siz kendiniz hidayete erip, benim sapmam için, benim Re sûlüllah (Sallaitahü Aleyhi ve Sellem) üzerine yalan söyledigimi konusuyor sunuz. Dikkat edin, ben sehâdet ederim ki, Resûlüllah (Sallailahu Aleyhi v, Sellemy\ söyle buyururken isitmisimdir :
«Birinizin poîîn bagi kopfugu vakit onu islâh etmedikçe ötekinin için de yürümesin!»

(...) Bana bu hadîsi Alî b. Hucur Es-Sa'dî de rivayet etti. (Dedi ki) Bize Alî b. Müshir haber verdi. (Dedi ki) : Bize A'mes, Ebû Rezîn ile Ebû Salih'den, onlar da Ebû Hüreyre'den, o da Peygamber (SaUaliahü Aleyhi ve Sellem)'den naklen bu mânâda haber verdi.
Bu hadîsleri Buhar i, Ebû Dâvud ve Tirmizî, «Ki tâ bu'I-Libâs»'da tahrîc etmislerdir.
Hattâbi diyor ki: «Peygamber (SaUaliahü Aleyhi ve Sellem)'m bir tek ayakkabi ile yürümekten men etmesi, o halde yürümenin güçlügünden, bir de düsmekten emin olmadigindandir. Bununla beraber göze de çirkin görünür. Çünkü insanlar o kimsenin bir ayagini Ötekinden kisa tasavvur ederler.»
Ibnü1 Arabi buna «Seytan yürüyüsü» demistir.

Bu Hadislerden Çikarilan Hükümler:

1- Zinet, temizlik ve ikram babindan olan her seyde sagdan baslamak müstehabdir. Ayakkabi, mest ve elbise giymek, tiras olmak, saç taramak, biyik kesmek, koltuk altlarini yolmak, misvak tutunmak, tirnak kesmek, abdest almak, gusle ve teyemmüm etmek, mescide girmek ve sadaka vermek gibi seyler bunda dahildir.
2- Zinet, temizlik ve ikram babindan olmayan, her seyde soldan baslamak müstehabdir. Ayakkabi, mest ve elbise çikarmak, mescidden çikmak, helaya girmek, istincada bulunmak, burnunu atmak ve igrenç seylere dokunmak bunda dahildir.
3- Tek ayakkabi içinde yünimek mekruktur. Meger ki, bir özürden dolayi yapmis ola.
Bundan üç nevi âdâb, yâni baz; peylerde sagdan baslamanin, bazilarinda soician baslamanin ayakkabi, rnest gibi seyleri de tek olarak giymemenin lüzumu anla.sihr ki, burslarin müstehab oldugunda ulema müttefiktir.

20- Sirilsiklam Sarilip Bürünmekten ve Bir Elbise Içinde Ayaklarini Dikip Oturmaktan Nehiy Babi

70- (2099) Bize Kuteybe b. Said IMâ'ik h. Enes'den —Ona okunanlar mcyanmda—, o da Ebû'z-Zübeyr'den, o da Câbir'den naklen rivayet etti ki, Resnlüliah (SmiaHahU Aleyhi ve Seliem) kisinin sol eliyle yemek yemesini yahut bir tek ayakkabi içmde yürümesini, bir elbiseye sirilsiklam sarilmasini ve avret mahallini açarak bir elMseye bürüiidügü halde ayaklarim dikip oturmasini yasak etmistir.

71- (...) Bize Ahmed b. Yûnus rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Züheyr rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû'z-Zübeyr,

Câbir'den rivayet etti. H.
Bize Yahya b. Yahya da rivayet etti. (Dedi ki) ; Füze Ebû Hayseme, Ebû'z-Zübeyr'dcn, o da Câbir'den naiklen rivayet etti. Câbir söyle demis : Resûlüllah (Salkthahli Aleyfv ve Seliem) buyurdular ki:
— Yahut Resûlüllah iSaUaUahii Aleyhi ve Seliem) 'i jsöyle buyururken isittim :
«Birinizin polin bagi koparsa —yâhur bir kimsenin ayakkabi bagi ko-parsa—, o bagi Islah etmedikçe bir ayakkabi içinde yürümesin! Bir tek mest içinde de yürümesin! Sol eliyle yemesin! Bir elbiseye büründügü halde ayaklarini dikerek oturmasin! Ve bir elbiseye sirilsiklam sarilmasin.»
Sol elle yemenin ve bir ayakkabi ile yürümenin hükümlerini az vu-karda gördük.
Sirilsiklam sarilmak diye terceme ettigimiz istimâl-isam mâ" tâbirine gelince : Esmaî bunu söyle tarif etmistir : «îstimâl-i .sanima' bir elbisenin içine bütün cesedini kaplayacak hattâ elini çikaracak yer biie kalmayacak derecede sarilmaktir. «Ibni Kuteybe : -<Buna Sammâ' denilmesi bütün menfezleri tikayip içinde çatlak ve yarik bulunmayan sert kaya gibi oldugundandir.» diyor.
Ebû Ubeyd de sunlari söylemistir: -<Fukaha ise söyle derler: Istimali Sammâ' üzerinde baska bir sey olmamak sartiyle tek bir elbiseye sarilarak bir ucunu omuzuna kaldirmaktir.-*
Ulemâ ehl-i lügatin tefsirine göre bu sekilde sarilmanin mekruh oldugunu söylemislerdir. Çünkü gelen bir zarari sinek ve böcek gibi seyleri o haliyle def etmek güç olur. Fukahamn tefsirine göre ise avret mahalli açilacak sekilde sarilmissa haram, aksi takdirde mekruh olur.
Ihtibâ': Baldirlarini dikip oturmak ve dizleri üzerine bir sey örtmektir. Bu sekil oturusa hubve ve hibve de denilir ki. umumi yerlerde Arab-larm âdeti bu idi. Bunun hükmü dahî avret yeri açilirsa haram olmasidir.

21- Sirt Üstü Yatmanin ve Bacak Bacak Üzerine Koymanin Meni Hakkinda Bir Bab

72- (...) Bize Kuteybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Leys rivayet etti. H.
Bize Ibni Rumh da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Leys, Ehû'z-Zübeyr'-den, o da CâbIr'den naklen haber verdi ki, Resûlüîlah 'SallalUihii Aleyhi ve Sellem) sirilsiklam sarilmayi, bir elbise içinde dizlerini dikip oturmayi ve kisi sirüstü uzanmis oldugu halde bacaginin birini digerinin üzerine koymasini yasak etmisler.

73- (...) Bize Ishâk b. Ibrahim ile Muhammed b. Hatim de rivayet ettiler. (Ishâk ahberanâ tâbirini kullandi.) Ibnü Hatim ise bize Muham-med b. Bekr rivayet etti, dedi. (Demis ki) : Bize Ibnü Cüreyc haber verdi, (Dedi ki) : Bana Ebû'z-Zübeyr haber verdi. Kendisi Câbir b. Abdillah'i Peygamber (Saliaîlahü Aleyhi ve Sellem) 'den rivayet ederken dinlemis. Efendimiz :
«Bir ayakkabi içinde yürüme! Bir örîü içinde dizlerini dikip oturma! Sol elinle yeme! Sirilsiklam sarilma! Uzanip yanigin vakit ayaklarini birbirinin üzerine koyma!» buyurmuslar.

74- (...) Bana Ishâk b. Mansûr dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ravh b. Ubâde haber verdi. (Dedi ki) : Bana Ubeydullah (yâni Ibni Ebî'I-Ahnes) Ebû'z-Zübeyr'den, o da Câiiir b. Abdiilah'dan naklen rivayet etfi ki : Peygamber (Salkdiahü Aleyhi ve Sellem):
«Biriniz sirt ÜstÜ uzanip ayak ayak üstüne atmas.n!» buyurmuslar.
Bu hadisler avret mahallinin tamamiyle veya bir kismi açilacak sekilde sirtüstü uzanarak bacak bacak üzerine koymaya hamledilmisJerdir. Buhari" ile Müslim 'in müttefikan rivayet ettikleri az sonra görecegimiz bir hadîste ise Peygamber iSaUaUahIi Aleyhi ve Selîem)'in mescid-de sirtüstü yatarak ayak ayak üzerine attigi bildirilmektedir. Ulemâ Re-sûîiillah (Sallaliahü Aleyh: ve Sellemj'in hiç bir yeri gör ünmeyecek sekilde yattigini; bu seküde yatmakta ise kerahet olmadigim söylemislerdir. Kaadi Iyâz: Eesûîüllah (SallalUmu Aleyhi ve SeiiemI'in bunu zaruret, ihtiyaç, yorgunluk veya istirahat arzusu gibi bir sebeple yapmis olacagini söylemis : Aksi takdirde Peygamber (SollaUahü Aleyhi ve SeHem) 'in kalabalik yerlerde oturusu burum aksine idi. Bagdas kurarak oturur yahut dizlerini dikerdi. Ekseriyette bu seklide otururdu...» demistir.

Nevevi Resûiüliah {Sallaltuhü Aleyhi ve Sellem)"m bu sekilde uzanip yatmasinin beyan ve ta'lim için olabilecegi ihtimâli üzerinde durmustur. Ona güre bunun mânâsi: Sirtüstü uzanmak isU.-L-seniz bu sekilde yatin, benim yasak eUiâim uzanma ise alohti ik de^ü. avret mahalli açildigi veya açilmaya yaklas'i; kâh: mahsustur. - dernektir.

22- Uzanip Yatarak Bacak Bacak Üstüne Koymanin Mubah Kilinmasi Hakkinda Bir Bab

75- (2100) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Mâlik'e Ih-ni Sihab'dan dinledigim, onur. da Ahhâd h. Temim'den, onun da amcasindan naklen rivayet etligi su hadîsi okudum. Abbâd'in amcasi Kesûlüllah iSaUaliahü Aleyhi ve SeUemj'i mescidde sirtüstü yatarak bir ayagini digerinin üzerine koydugunu görmüs.

76- (...) Bize Yahya b. Yahya ile Ebu Bckr h. Ebî Seybe, Icni Nü-mcyr, Züheyr b. Harb ve Ishâk 1. Ibrahini hep birden Ibni Uyeyne'den rivayet ettiler. H.
Bana Ebû't-Tâhir ile Harin ele de rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Ibni Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Yûnus haber verdi. H.
Bize Ishâk b. Ibrahim ile Abd b. Humeyd dahî rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Abdiirrezzak haber verdi. (Dedi ki) : Bize Ma'mer haber verdi. Bu râviîerhi hepsi Zührî'den, bu isnadla bu hadîsin mislini rivayet etmislerdir.
Bu hadîsi Buhari «Namaz», «Libâs» ve «Isti'zan» bahislerinde; Ebû Dâvud «Kitâb'ul-Edeb»'de; Tirmizî «Isti'zan» bahsinde; Nesâi «KitâbuVSalâtVda muhtelif râvilerden tahrîc etmislerdir.
Tirmizi : -'Bu hadîs hasen sahihtir» demistir, Hattâbi diyor ki : «Hadîs-i serif bu fiilin caiz oldugunu göstermektedir. Bu babda vârid olan nehiy bu hadisle neshedilmistir.»
Ibni Battâî dahî yüzde yüz neshe kail olanlardandir. Bu isi Hz. Ömer'le Hz. Osman 'm da yapmis olmalari nesh iddiasini kuvvetlendirmektedir. Mamafih bundan evvelki hadîste gördügümüz vecihle Peygamber (Sallaltahii Aleyh: ve Sellem)in mescidde bu sekil uzanip yatmasi nesh için degil de, ihtiyaç veya câIz oldugunu beyan gibi bir sebepten dolayi da olabilir.
Hadîs-i serif mescidde dayanmak ve uzanip yatmak gibi çesitli istirahatlarin caiz olduguna delildir. Bundan yalniz yüzükoyun yatmak müstesnadir. Çünkü Peygamber (Sal'sallahü Aleyh; ve Sellem) bundan men' etmis :
«Bu Allah'in gazab ettigi bir yatistir.» buyurmustur.

23- Erkegin Zaferan Sürünmekten Nehiy Babi

77- (2101) BIze Yahya b. Yahya Ile Ebû'r-Rabi' ve Kuteyhe b. Saîd rivayet ettiler. (Yahya : Bize Hammad b. Zeyd haber verdi, dedi.) Ötekiler : Bize Hammad, Abdul-Aziz b. Suhayb'dan, o da Enes b. Mâlik'den naklen rivayet etti ki, Peygamber (Sailallahü Aleyhi ve Sellem) zâferanlan-maktan nehy buyurmus, dediler.
Kuteybe söyle dedi : «Hammad erkeklere nehy buyurdu, demek istiyor, dedi.»

(...) Bize Ebû Bekr b. EM Seybe ile Amru'n-Nâkid, Züheyr b. Harb, tbnü Nünieyr ve Ebû Küreyb dahî rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize îs-maîl (bu zat Ibni Uleyye'dir), Abdul-Azîz b. Suhayb'dan, o da Enes'den naklen rivayet etti. En es (Söyle demis): ResûlüUah (Sallallahü Aleyhi ve Selle/n) erkegin zâferan sürünmesini yasak etti.
Bu hadîsi Buhari «KUâbu'I-,L-ibâs»'da tahrîc ettigi gibi diger bütün sünen sahipleri de buradaki ikinci rivayette oldugu sekilde erkegin zâferanlanmasi kaydiyle rivayet etmislerdir. Nesâi'nin bir rivayetinde :
«Zaferanlanmaktan nehy buyurdu.» seklinde mutlak zikredilmisse de, o mutlak rivayet diger mukayyed olanlara hamîedilmistir. Ibni Tîn ile Ibni Battal: «Bu nehiy vücuda mahsustur. Ve kerahete hamlolunur. Çünkü vücuda zâferan sürmek seriat sahibinin yasak ettigi refahdan ma'duddur. Nehyin tahrim için degil de, kerahete hamledildi-gine delil Enes hadisidir. Mezkûr hadîste :

Abdurrahman b. Avf üzerinde sari boya eseri oldugu halde, Resûlül-
lah {Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in yanina geldi de Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) : «Bu ne hal?» dedi. Onu reddetmedi. Yikamasini da emir buyurmadi. Bu gösterir ki, yeni güveyi olmayanlara yasaklamasi kerahete mahmulmüs» demislerdir. Gerçi Ebû Davud'un Hz. Ammâr'dan rivayet ettigi bir hadîste Ammâr (RadIyallahu arth) 'in geceleyin zâferan sürülüp ertesi gün Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve SelIemj'in huzuruna gittigi, fakat kendisine hosbesde bulunmayip :
«Git, bunu üzerinden yika!» buyurdugu, yikayip geldigi halde boya-• dan eser kaldigi için tekrar yikamaya gönderdigi, nihayet boyadan eser kalmadigini görünce ona hosbesde bulundugu ve :
«Süphesiz kî, melekler kâfirin cenazesine zaferanla boyanan ve cü-nüp olan kimsenin yanina hayirla gelmezler.»buyurdugu rivayet olunmus-sa da bu hadîs ma'iûmdur. Senedinde meçhul râvi vardir. Mamafih sahih olan bir tarik varsa da Buhari ve Müslim rivâyetleriyle boy ölçüsecek derecede degildir.

24- Beyaz Saçi, Sari ve Kirmiziya Boyamanin Müstehab, Karaya Boyamanin ise Haram Kilinmasi Babi

78- (2102) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Bize EhÛ Hayseme, Ebû'z-Züheyrden, o da Câbir'den naklen haber verdi. Câbir söyle demis: Fetih yilinda —yahut fetih gününde— Ebû Ku,hâfe'yi ge-tirdüer —yahut geldi—, basi ve sakali segam —yahut segame çiçegi — gibiydi. Kadinlarina emir buyurdu —yahut emredildi — «Bunu bir seyle degistirin!» buyurdular.

79- (...) Bana Ebû't-Tâhir de rivayet etti. (Dedi ki) ; Bize AbdiiIiaî: b. Vehb, Ibni Cüreyc'den, o da Ebû'z-Zübeyr'deii, o da Câbir b. Abdiliah' dan naklen haber verdi. (Söyle demis) : Mekke'nin fethedildigi gün Ebt Kuhâfe'yi getirdiler, hasi ve sakali .segame çiçegi gibi heyaz/li. Kesûlüiiah {Süllallühü Aleyhi ve Sellem):
«Bunu bir seyle degistirin ama siyaha boyamaktan kaç;n:n!» buyurdular.
Ebû Kuhafe. Hz. Ebû Bekr Osmani "dir. Mekke 'nin fethedildigi gün mîisiüman olmustur.
Segam veya Segame : Beyaz çiçekli ve beyaz yemisli bir nebattir. Agaran saçlarin beyazligi buna benzetilmistir. Ibnü Arabi :
«Segame tuz gibi bembeyaz oîan bir agaçtir.» demistir.
Kaadi îyâz diyor ki : -<Sahabe ve tabiinin selefi saç boyamak ve boyanan cinsi hususunda ihtilâf etmislerdir. Bazilari boyamayi terk etmenin efdal oldugunu söylemis ve Peygamber (Sa'dallahü Aleyhi ve Sellem) den agaran saçlari degistirmeyi yasak ettigine dair hadîs rivayet etmislerdir. Çünkü Peygamber (Sallallafui Aleyhi ve Sellem) agaran saçlarini degistirmemistir. Bu kavil Ömer, Ali, Übeyy (Radiyollahu anhüm) ile diger bazi ashabdan rivayet olunmustur.
Bir takimlari saç boyamanin efdal oldugunu söylemislerdir. Sahabe ile Tabiinden ve onlardan sonra gelenlerden bir cemâat saçlarini boyamislardir. Delilleri Müs1im'in ve baskalarinin rivayet ettikleri hadislerdir. Sonra bunlar ihtilâf etmisler ve ekserisi saçlarini sariya boyamislardir. Ibnü Ömer, Ebû Hiireyre ve daha baskalari bunlardandir. Bu kavil Hz. Ali'den de rivayet olunur, içlerinden bir cemâat saçlarini kina ve kütüm denilen boya ile, bâzilari zâferanla, bir cemaat da kara boya ile boyamislardir. Bu Hz. Osman'la Hz. A1i'nin ogullari Hasan ve Hüseyin 'den, Ukbe b. Âmir'den Ibni Sîrin'den ve diger bazi zevattan rivayet olunmustur.)
Bu babda Taberânî de sunlari söylemistir : «Dogrusu sudur ki, Peygamber (Sallaliahü Aleyhi ve Sellemj'den gerek agaran saçlarin boyanmasi, gerekse bundan nehiy buyurulmasi babinda rivayet edilen hadîslerin hepsi sahihtir. Bunlarin arasinda tenakuz da yoktur. Boyama emri Ebû Kuhâfe gibi saçlari fazla agaranlaradir. Nehiy ise henüz saçi agarmaya baslayanlaradir. Selefin boyayi boyamama hususundaki ihtilâfi kendilerinin degisik hallerine göredir. Bununla beraber bu husustaki emir ve nehiy bilicma vucûb için degildir. Bundan dolayidir ki : Selef bu hususta birbirlerini tenkîd etmemislerdir. Boyama veya boyamama hususunda nasih ve mensuh bulundugunu söylemek caiz degildir.»
Kaadî Iyâz'la diger bazi ulema bu rnes'eleyi iki sekilde hulâsa etmislerdir :

1- BIr yerde saç boyamak âdetse. saçlari boyamamak, o âdete karsi çikmak ve böylece söhret bulmaktir ki, mekruhtur. Aksi de böyledir. Yâni bir yerde agaran saçlari boyamamak âdetse, orada saç boyamak mekruh olur.
2- Bu isi agaran saçin hâline göre degisir. Bir kimsenin agaran saç-iari tertemiz olup, boyali saçtan daha güzel durursa, bu kimsenin saçlarini boyamamasi evlâdir. Böyle degil de çirkin ve igrenç bir manzara arze-diyorsa boyamak evlâdir.

25- Boya Hususunda Yahudilere Muhalefet Hakkinda Bir Bab

80- (2103) Bize Yahya b. Yahya ile Ebû Bekr b. Ebî Seybe, Amr'un-Nâkid ve Züheyr b. Harb rivayet ettiler. Lâfiz Yahya'nindir. (Yahya ah-berana, ötekiler haddesenâ tâbirlerini kullandilar.) (Yahya dedi ki) ; BIze Süfyân b. Uyeyne, Zührî'den, o da Ebû Seleme ile Süleyman b. Yesâr'dan, onlar da Ebû Hüreyre'den naklen haber verdiler ki, Peygamber (Salîaüahil Aleyhi ve Sellem):
«Süphesiz kI, yahudfierle hiristiyanlar saç boyamazlar. Imdi siz onlara muhalefet edin!»
Bu hadîsi Buhârî «KItâb'ul-Enbiyn»'da; Nesâî «Kifâbu'z-Zine»'de tahrîc etmislerdir. Hadis-i seriften agaran saçlari boyamanin müstehab oldugu anlasiliyor. Yalniz yukarki rivayetlerden birinde karaya boyamaktan kaçinilmasi emir buyuruldugu için Nevevî bunun keraheti lahrimiyye ile mekruh oldugunu söylemistir.
Bu hükmün erkeklere mahsus oldugunu, kadinlara saçlarini siyaha boyamaya izin verildigini söyleyenler de vardir.
Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in saçlarini boyayip boyamadi-ginda ihtilâf edilmistir. Abdullah îbni Ömer onun saçlarini sariya boyadigini görmüs, o da boyamistir. Fakat bazilari burada boyananin saçlar degil, elbise oldugunu söylemislerdir. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in saçlarini Ömründe bir defa boyadigini söyleyenler de vardir.
Imam Mâlik; «Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) saçlarini boyamadigi gibi, Alî, Übeyy b. Ka'b, îbnü Müsey-yeb, Said b. Yezid ve Ibni Sihab dahî boyamamis-lardir. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve SellemYin saçlarini boyamadigina delil Hz. Aise'nin su sözüdür: Ebû Bekir saçlarini boyardi. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) de boyasa, ben ondan baslardim. Kara boya hakkinda bir sey isitmedim ama bence ondan baskasi daha makbuldür, demistir.

26- Hayvan Sureti Yapmanin Haram Kilinmasi; Dösek ve Emsalinden Içinde Hor Görülmeyen Suret Bulunanlarini Edinmenin Haram Kilinmasi, Melatke Aleyhimüsselamin Içerisinde Köpek ve Suret Bulunan Eve Girmemeleri Babi

81- (2104) Bana Süveyd b. Saîd rivayet etti. (Dedi ki) : Iîizi- Abdu'1-Aziz b. Ebî Hazim babasindan, o da Ebû Seleme b. Abdirrnhman'dan, o da Âise'den naklen rivayet etti. Aise söyle demis : Cibril (Aleyhisselam) Resûlüilah (SalUiliahii Aleyhi ve Selle/ullc gelecegi hir saat hakkinda sözlcs-misti. O saat geldi, fakat Cibril gelmedi. Kesu'üilah 'SalLüUiiûi Aleyiü vr Scltc.it!,' 'in elinde bir sopa vardi, onu elinden birakti ve:
«Ne Allah va'dInI bozar, ne de Resulleri!» cK-di, Sonra bakindi, bir de ne görsün, sedirinin altinda bir köpek enigi!
«Yâ Âise! Bu köpek buraya ne zaman girdi?» diye sordu, Aise :
— Vallahi bilmiyorum! dedi. Hemen eniir vererek köpek çikarildi. Arkacigindan Cibril geldi. Resûlüilah (Sallalhihü Aleyhi re Selient):
«Benimle sözlesîin, ben de seni beklemek için oturdum. Ama gelmedin.» dedi. Bunun üzerine Cibril:
«Bana senin evindeki köpek mâni oldu. Siz içinde köpek ve suret bulunan eve girmeyiz.» dedi,

(...) Bize Ishâk b. Ibrahim EI-Hanzalî rivayet etti, (Dedi ki) : Bize Mahzunu haber verdi. (Dedi ki) : Bize Vüheyb Ehî Hazîm'den bu isnad i!e rivayet etti ki, Cibril, Kesûliülah (Sailaliahü Aleyhi ve SeHem)'e gelecegini

vadetmis...
Râvi hadîsi anlatmis ama onu Ibni EîjÎ Hazim'in uzattigi gibi uzat-mamistir.
Bu hadîsi Buhari «Bed'ü-1-Halk», «Megâzî» ve «JLibâs» bahislerinde, Tirmizi «Kitâbu'I-Isti'zan»'da; Nesâi «Sayd» ve «Zî-not» bahislerinde; Ibni Mâce «Kitâîju'l-Lihâs»'da muhtelif râvi-lerden tahrîc etmislerdir. Ibni Tîn oradaki köpekten murad ev köpegi, meleklerden murad da hafezadan baska melekler oldugunu söylemistir. Nevevi dahi : «Bunlar haieza meleklerinin hilâfina rahmet tebrik ve istigfarla dolasan meleklerdir» demistir.
Hattâbî diyor ki : «Bir evde bunlardan biri bulundugu vakit meleklerin girmemesinden murad edinilmesi haram olan köpeklerle suretlerdir. Edinilmesi haram olmayan av köpegi, ekin veya çoban köpegi ile yaygi ve yastiklar üzerine rasmedilip tahkir ulunan suretler meleklerin girmesine mâni degildir.»
Nevevî dahî : ^En açik mânâ bu hükmün her köpek ve surete âmm ve sâmil olmasidir.» diyor.

82- (2105) Sana Harmele b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ilmi Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Yûnus Ibni Sihab'dan, o da Ibni Scbbâk'dan naklen haber verdi ki, Abdullah b. Abhâs söyle demis : Bana Meymûne haber verdi ki, ResûlüHah (Saiküiahii Aleyhi ve Seilem) bir gün mahzun olarak sahahlamis. Sunun üzerine Meymûne :
— Yâ Resûlallah! Hakikaten bugünden beri senin kiligini yadirgamaktayim, demis. Resûlüllah (Sallaliahü Aleyhi ve Seilem):
«Hakikaten Cibril benimle bu gece görüsecegini bana va'deîmisti, ama görüsmedi. Vallahi bana verdigi sözü bozmus degildir.» buyurdu. Artik Resûlüllah (Sallaliahü Aleyhi ve Seilem) o günü o minval üzere devam etti. Sonra hatirina bizim çadirin altindaki köpek enigi geldi ve onun hakkinda emir vererek çikarildi. Sonra eliyle su alarak köpegin yerine serpti. Aksamladigi vakit Cibril ona çikageldi. Resûlüllah (Sallaliahü Aleyhi ve Seilem):
«Sen bana benimle dün aksam görüsecegini vadetmistin.» dedi.
Cibril:
«Evet! Lakin biz içinde köpek ve suret bulunan eve girmeyiz.» cevâbini verdi. Resûlüllah (Sallaliahü Aleyhi ve Seilem) o gün sabahlar sabahlamaz köpeklerin öldürülmesini emir buyurdu. Hattâ küçük bahçe köpeginin öldürülmesini emrediyor, büyük bahçenin köpegini birakiyordu.
Fustat: Aslen çadir diregi demektir. Sonradan çadir mânâsina kullanilmistir. Burada ondan murad evin perde ve çarsaflarindan biridir. Içinde suret bulunan eve meleklerin girmeyisinin sebebini ulema söyle izah ederler : «Çünkü bu pek kötü bir masiyettir. Bunda Allah'in yarattigina benzetme de vardir. Bâzilari Allah'dan baska bir seye tapmayi tersim eder. Içinde köpek bulunan ve eve girmemelerinin sebebi ise köpek çok necaset yedigi içindir. Bâzi köpeklere seytan denilmistir. Nitekim hadîste varid olmustur. Melekîerse seytanlarin ziddidir. Bir de köpek pis koktugu için girmezler. Çünkü melekler kötü kokudan hoslanmazlar.
Köpegi edinmek yasak edilmistir. Binâenaleyh bu yasaga aldiris etmeyip onu edinen kimseye evine melek girmekten mahrum birakilmak suretiyle ceza verilmistir.
Küçük bahçe ile büyük bahçe arasinda fark yapilarak küçük bahçe köpeginin öldürülmesi, ötekinin birakilmasi; büyük bahçenin her tarafini bekçi muhafaza etmeyip, köpegin bekçiligine muhtaç olmasindan, küçük bahçede buna ihtiyaç bulunmamasmdandir. Mamafih köpeklerin Öldürülmesi hükmü neshedilmistir. Nitekim bunu «Kitâhu'I-Büyû»'da görmüstük.

Bu Hadisten Çikarilan Hükümler :

1- Bir insan arkadasinin ve bir hak sahibinin kederli oldugunu görürse sebebini sormasi, imkân bulursa ona yardimda buiunmasi. bulamazsa onu teselli etmesi müstehabdir.
2- Allah'in ve Kesûlîer'in va'dine itimad vâcibdir. Ancak bu va'd bazaii bir sarta mutevekkif olabilir.
3- Insan vakitte veya vazifesinde bir bunalim geçirirse sebebini düsünmelidir. Nitekim Peygamber (Sallaliahü Aleyhi ve Seslem) öyle yapmis. Hatta köpegi bulup çikarmistir.

4- Ulemâdan bir cemâat bu hadisle istidlal ederek köpegin necis oldugunu söylemislerdir. Onlara göre köpegin yerine su serpmekten mu-rad o yeri yikamasidir. Mâ1iki1er hadîsi te'vil etmis ve köpegin yerini pislemistir endisesiyle yikadigini söylemislerdir.

83- (2106) Bize Yahya b. Yahya ile Ehû Bekr b. Ebî Seybe, Amr'un-Nâkid ve Ishâk b. Ibrahim rivayet ettiler. Yahya ile Ishâk ahberana, Ötekiler haddesena tâbirlerini kullandilar. (Dediler ki) : Bize Süfyân b. Uyey-ne, Zührî'den, o da Uheydullah'dan, o da Ibni Abhâs'daii, o da Ebû Tal-ha'dnn, o da Peygamber (SaihiUahü Aleyhi ve Sellem>'don naklen rivayet etti :
«Içinde köpek ve suret bulunan eve melekler girmez.» buyurmuslar.

84- (...) Bana Efcû't-Tahir ile Harmele b. Yahya rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Ibni Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Yûnus, Ibni Sihab'dan, o da Ubeydullah b. Abdillah b. Utbe'den naklen haber verdi ki, Ubeydullab IbnI Abbâs'i söyle derken isitmis : Ebû Talha'y1 dinledim, diyordu ki: Ben Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)i:
«içinde köpek ve suret bulunan eve melekler girmez.» buyururken isittim.

(...) Bize bu hadîsi Ishâk b. Ibrahim ile Abd b. Humeyd de rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Abdürrezzak haber verdi. (Dedi ki) : Bize Ma'-raer, Zührî'den bu Isnadla Yûnus'un hadîsi ve isnadda verdigi haberler gibi haber verdi.

85- (...) Bize Kuteybe b. Saîd rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Leys Bükeyr'den, o da Büsr b. Saîd'den, o da Zeyd b. Hâlid'den, o da Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) i sahabisi Ebû Talha'dan naklen rivayet etti ki, (Söyle demis) : Gerçekten Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi've Sellem):
«Gerçekten melekler içinde suret bulunan eve girmezler.» buyur-duîar.
Büsr demis ki: Bir zaman sonra Zeyd hastalandi. Biz de kendisini dolasmaya gittik. Bir de baktik ki, kapisinda bir perde, perdede suret var. Ben Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in zevcesi Meymûn'e'nin büyiit-roeligi Ubeydullah El-Havlânî'ye :
— Bize geçen gün Zeyd suretlerden haber vermemis miydi? dedim. Ubeydullah:
— Sen onun konusmasi esnasinda : «Yalniz elbisedeki bir rakm [2] müstesna!» dedigini isitmedin mi? cevabini verdi.

86- (...) Bize Ebû't-Tâhir rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Amr b. Haris haber verdi. Ona da Bükeyr b. Esecc rivayet etmis. Ona da Bûsr b. Saîd rivayet etmis. Ona da Zeyd b. Hâlîd El-Cühenî rivayet etmis. (Bûsr'le birlikte Ubeydullah El-Havlânî de varmis.) Ona da Ebû Talha rivayet etmis ki, Resûlüllah (Sallaliahü Aleyhi ve Sellern):
«Içinde suret bulunan eve meiekIer girmez.» buyurmuslar. Büsr demis ki: Az sonra Zeyd b. Hâlid hastalandi, biz de kendisini dolasmaya gittik. Bir de baktik ki, evinde bir perde, perdede suretler var! Ben Ubeydullah El-Havlâni'ye :
— (Bu) Bize suretler hakkinda hadîs rivayet etmedi mi? dedim.
— O yalniz «Elbisede bir rakni müstesna!» dedi. Sen onu isitmedin mi? dedi. Ben:
— Hayir! cevâbini verdim.
— Yoo! Bunu söyledi, dedi.

87- (...) Bize Ishâk b. Ibrahim rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Cerir, Süheyl b. Ebî Sâlih'den, o da Benî Neccâr'in azatlisi Ebû'I-Hubab Saîd h. Yesâr'dan, o da Zeyd b. Hâlid El-Cühenî'den, o da Ebû Talhate'l-Ensârî'-den naklen

haber verdi. (SÖyle demis) : Ben Resûlüllah (Sallaliahü Aleyhi ve Sellent/i:
«Içinde IcÖpelc ve suret bulunan eve melekler girmez.» buyururken isittim.

(2107) Râvi diyor ki : Bunun üzerine ben Âisc'ye gelerek:
— Bu adam bana Peygamber (SaUaliahit Aleyhi ve Seiîcm)'n : «içinde köpek ve suret bulunan eve melekler girmez.» Buyurdugunu
haber veriyor. Sen Resûlüllah (Sallaliahü Aleyhi ve Sellem)'\n huini söyledigini isittin mî? dedim. (Âise) :
— Hayir! Velâkiii onun yastigini gördügüm bir seyi anlatacagini. Onun bir gazaya çiktigini gördüm. Ve bir yaygi alarak onu kapiya örttüm. (Gazadan) geldigi vakit örtüyü gördü. Ben hoslanmadigini yüzünden anladim. Derken Örtüyü çekerek kesti yahut parçaladi. Ve :
«Allah bize taslari, topraklari giydirmemizi emretmedi.» buyurdu. Bunun üzerine biz de ondan iki yastik kestik ve ben içlerine Iîf doldurdum. Ama bunu bana ayib görmedi, dedi.

88- (...) Bana Züheyr b. Harb rivayet etti. (Dedi ki) : Bize ismail b. Ibrahim, Dâvud'dan, o da Azrâ'dan, o da Humeyd b. Abdirrahman'dan, o da Sa'd b. Hisâm'dan, o da Âise'den naklen rivayet etti. (Söyle demis) : Bizim bir perdemiz vardi ki, içinde kus resmi vardi. Biri içeri girdigi vakit onu karsisinda bulurdu. Resûlüllah (SalîaUahü Aleyhi ve Sellem) bana:
«Bunu çevir! Çünkü ben her içeri girdigimde onu görüyor, dünyayi hatirliyorum.» buyurdu.
Bizim kadifemiz vardi. Bunun çizgileri ipektir derdik ve onu giyerdik.

89- (...) Bu hadîsi bana Muhammed b. Miisennâ rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Ebî Adiyy ile Abdü'1-A'lâ bu isnadla rivayet ettiler. Ibnü Müsennâ (Dedi ki) : «Bunda o —Abdü'l-A'lâ'y» kastediyor— su cümleyi ziyade etmistir: Ama Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bize onu kesmeyi emretmedi.»

90- (...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe ile Ebû Küreyb rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Ebû Üsâme Hisam'dan, o da babasindan, o da Âise'-den naklen rivayet etti. Aise söyle demis: Reöûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bir seferden geldi. Ben kapima saçakli bir perde örtmüstüm. Bu perdede kanatli at resimleri vardi. Bana emir buyurdu. Ben de onu çikardim.

(...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abde rivayet etti. H.
Bize bu hadîsi Ebû Küreyb de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Veki' lu isnadla rivayette bulundu. Abde'nin hadîsinde: «Seferden geldi» kaydi yoktur.

91- (...) Bize Mansûr b. Ebî Müzâhim rivayet etti. (Dedi ki) : Bize ibrahim b. Sa'd, Zührî'den, o da Kasim b. Muhammed'den, o da Âise'den naklen rivayet etti. (Söyle demis) : Ben içinde suret bulunan bir çarsaftan perde yapmis oldugum halde Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yanima girdi ve yüzü renklendi. Sonra perdeyi alarak kesti. Sonra söyle buyurdu:
«(Yaptiklarini) Allah'in yarattiklarina benzetenler, süphesiz kir kiyamet gününde insanlarin en siddetli azab görenlerinden olacaklardir.»

(...) Bana Harmele b. Yahya dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Vehb haber verdi, (Dedi ki) : Bana Yûnus, Ibni Sihab'dan, o da Kasin b. Muhammed'den naklen haber verdi, ona da Âise rivayet etmis ki : Re-sûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) onun yanina girmis...
Râvi, Ibrahim b. Sa'd'm hadîsi gibi rivayette bulunmustur. Yalniz o: «Sonra çarsafa uzanarak onu eliyle parçaladi.» demistir.

(...) Bize bu hadîsi Yahya b. Yahya ile Ebû Bekr b. Ebî Seybe ve Züheyr b. Harb toptan Ibni Uyeyne'den rivayet ettiler. H.
Bize îshâk b. Ibrahim ile Abd b. Humeyd de rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Abdürrezzak haber verdi. (Dediler ki) : Bize Ma'mer, Zührî'den bu isnadla haber verdi. Her iki râvinin hadîsinde de :
«Insanlarin azab yönünden en ziyade siddet görecek olani» cümlesi vardir. Ikisi de «min» kelimesini anmamislardir.

92- (...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe ile Züheyr b. Harb dahî hep birden Ibnü Uyeyne'd?n rivayet ettiler. Lâfiz Züheyr'indir. (Dediler ki) : Bize Süfyân b. Uyeyne, Abdurrahman b. Kâsim'dan, o da babasindan naklen rivayet etti ki : Babasi Âise'yi söyle derken isitmis:
Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yanima girdi. Bir rafimi içinde resimler bulunan bir çarsafla örtmüstüm. Bunu görünce parçaladi ve yüzü rengini atti.
«Ya Âise! Kiyamet gününde Allah katinda insanlarin en siddetli azab görecek olani Allah'in yaratmasina benzeyenlerdir.» buyurdu.
Aise (Demis ki) : Bunun üzerine çarsafi keserek ondan bir veya iki yastik yaptik.

93- (...) Bize Muhammed b. Müsennâ rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed b. Cafer rivayet etti. (DedI ki) : Bize Su'he, Abdurrahman b. Kâsim'dan rivayet etti. (Demis ki) : Ben Kâsim'i Âise'den rivayet ederken dinledim. Âise'nin Içinde suretler bulunan bir elbisesi varmis, bir rafin üzerine uzatilmismis. Peygamber (Sallaliahü Aleyhi ve Sellem) ona dogru namaz kihyormus. (Âise'ye) ;
«Bunu benden geriye al!» buyurmuslar. Âise (Demis ki) : Ben de onu geri alarak, ondan yastiklar yaptim.

(...) Bize bu hadîsi îshâk b. Ibrahim ile Ukbe b. Mûkrem Saîd b. Amir'den rivayet ettiler. H.
Bize bu hadîsi Ishâk b. Ibrahim dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Âmir El-Akadî haber verdi. Iki râvi birden Su'be'den bu isnadla rivayette bulunmuslardir.

94- (...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Veki SÜfyân'dan, o da Abdurrahman b. Kâsim'dan, o da babasindan, o da Âise'den naklen rivayet etti. Âise (Söyle demis) : Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yanima girdi. Ben içinde suretler bulunan bir yaygidan perde yapmistim. Onu def etti. Ben de ondan iki yastik yaptim.

95- (...) Bize Harun b. Ma'ruf da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ûni Vehb rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Amr b. Haris rivayet etti. Ona da Bü-keyr rivayet etmis. Ona da Abdurrahman b. Kasim rivayet etmis. Ona da babasi Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in zevcesi Âise'den naklen rivayet etmis. Ki, Âise içinde suretler bulunan bîr perde germis. Az sonra Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) girerek onu atmis. ÂIse demis ki:
Ben de onu kestim ve iki yastik yaptim.
Bunun üzerine o anda meclisde bulunan Rabîa b. Atâ naminda Benî Zühre'nin azatlisi bir zât:
— Ebû Muhammed'i Âise'nin söylediklerini anlatirken isitmedin mi? Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bu yastiklarin üzerinde istirahat bu-yururmus, demis. Ibni Kasim :
— Hayir! cevâbini vermis. Rabîa, Kasim b. Muhammed'i kasdederek :
— Lâkin ben onu dinledim, demis.

96- (...) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Mâlik'e Nâ-fi'den dinledigim, onun da Kasim b. Muhammed'den, onun da Âise'den naklettigi su hadîsi okudum. Aise üzerinde suretler bulunan küçük bir yastik satin almis. ResûfüIIah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) kapi disina çikmis ve içeri girmemis. (Âise demis ki) :

Ben yüzünden hosnutsuzlugunu anladim. — Yahut hosnutsuzlugu anlasildi.— Aise:
— Yâ Resûlallah! Allah'a ve Resulüne tevbe ediyorum. Ben ne suç isledim? demis. Onun üzerine Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):
«Bu yastik ne oluyor?» buyurmus. Âise :
— Ben onu senin için satin aldim. Onun üzerine oturur ve yaslanirsin! demis. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):
«Süphesiz ki, bu suretlerin sahipleri azâb olunacaklar ve kendilerine ; Yarattiklariniza can verin! denilecektir.» buyurmus. Sonra : «Içinde suret bulunan eve melekler girmez.»

(...) Bize bu hiidîsi Kuteybe ile Ibni Rumh Leys b. Sa'd'dan rivayet ettiler. H.
Bize Ishâk b, Ibrahim de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Sekafî haber verdi. (Dedi ki) : Bize Eyyûb rivayet etti. H.
Bize Abdü'I-Vâris b. Abdüs'Samed rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam, dedemden, o da Eyyûb'dan naklen rivayet etti. H.
Bize Harun b. Said El-Eylî de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize îbni Vehb rivayet etti, (Dedi ki) : Bana Üsâme b. Zeyd haber verdi. H.
Bana Ebû Bekir b. Ishâk dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Se-lemete'l-Hüzâî rivayet etti, (Dedi ki) : Bize iMâcisûn'un kardesi oglu Abdul'Aziz, Ubeydullah b. Ömer'den naklen haber verdi. Bu râvilerin hepsi Nâfi'den, o da Kâsim'dan, o da Âise'den naklen bu hadîsi rivayet etmislerdir. Bâzilarinin hadîsi digerlerinden daha tamdir. Mâcisun'un kardesi oglu hadîsinde su cümleyi ziyâde etmistir :
«Âise demis ki: Ben de onu alarak ondan iki yastik yaptim. Evde onlardan faydalaniyordu.»

97- (2108) Bize Ebû Bekir b. Ebî Seyhe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Alî b. Müshir rivayet etti. H.
Bize Ibni Müsennâ da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya (bu zât Kattan'dir) rivayet etti. Bunlar hep birlikle Ubeydullah'dan rivayet etmislerdir. H.
Bize Ibni Nümeyr dahî rivayet etti. Lâfiz onundur. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ubeydullah, Nâfi'den rivayet etti. Ona da Ibni Ömer haber vermis ki, Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) :
«Suret yapanlar kiyamet gününde azâb olunacaklar; kendilerine : Yarattiklariniza can verin! denilecektir.» buyurmuslar.

(...) Bize Ebû'r-Rabi' ile Ebû Kâmil rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Hammâd rivayet etti. H.
Bana Züheyr b. Harb da rivayet etti. (Dedi ki) ; Bize îsmâîl yâni Ihni Uleyye rivayet etti. H.
Bize Ibni Ebî Ömer dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Sekafî rivâye' etti. Bu râvilerin hepsi Eyyûb'dan, o da Nâfi'den, o da Ibni Ömer'den, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)1 den naklen Ubeydullah'm Nâfi'den, onun da Ibni Ömer'den, onun da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Selletn) den naklen rivayet ettigi hadîs gibi rivayette bulunmuslardir.

98- (2109) Bize Osman b. Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Cerîr A'mes'den rivayet etti. H,
Bize Cerîr A'mes'den rivayet etti. H.
Bana Ebû Saîd EI-Esecc de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Veki' rivayet etti. (Dedi ki) : Bize A'mes, Ebû'd-Duhâ'dan, o da Mesrûk'dan, o da AbduIIah'dan naklen rivayet etti. Abdullah söyle demis. Resûlüllah (Sallailahü Aleyhi ve Sellem):
«Süphesiz ki kiyamet gününde insanlarin en siddetli azab görecek olanlari ressamlardir.» buyurdular. Esecc «Inne» edatini zikretmemistir.

(...) Bu hadîsi bize Yahya b. Yahya Üe Ebû Bekr b. Etî Seybe ve Ebû Küreyb hep birden Ebû Muâviye'den

rivayet ettiler. H.
Bize bunu Ibni Ebî Ömer de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Süfyân rivayet etti.
Her iki râvi A'mes'den bu isnadla rivayette bulunmuslardir. Yahya ile Ebû Küreyb'in Ebû Muâviye'den rivayetlerinde :
«Kiyamet gününde cehennemliklerin en siddetli azab göreceklerinden bâzilari da ressamlardir.» denilmistir.
Süfyân'm hadîsi Veki'in hadîsi gibidir.

(...) Bize Nasr b. Alî El-Cehdamî de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdü'1-Aziz b. Abdü's-Samed rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Mansûr, Müslim b. Subeyh'den rivayet etti. (Söyle demis) : Mesrûk'la beraber içerisinde Hz. Meryem'in resimleri bulunan bir evdeydim. Mesrûk :
— Bunlar Kisrâ'nin suretleridir, dedi. Ben :
— Hayir! Bunlar Meryem'in suretleridir, dedim. Bunun üzerine Mesrûk:
— Beri bak, ben Abdullah b. Mes'ud'u sunu söylerken isittim. Re-sûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):
«Kiyamet gününde Insanlarin en siddetli azab görecek olanlari ressamlardir.» buyurdular, dedi.

99- (2110) Müslim der ki : Nasr b. Alî El-Cehdamî'ye Abdü'I-A'Ia b. Abdi'I-A'Iâ'dan dinledigim su hadîsi okudum. (Abdü'1-A'lâ dedi ki) : Bize Yahya b. Ebî Ishâk, Saîd b. EhI'l-Hasen'den rivayet etli. Saîd (Söyle demis) : Bir adam Ibni Abbas'a gelerek :
— Ben su suretleri yapan bir adamim. Onlar hakkinda tana bir fetva ver! dedi. Ibni Abbâs ona :
— Bana yaklas! dedi. O da yaklasti. Sonra (yine) :
— Bana yaklas! dedi. O da yaklasti. Nihayet elini onun basi üzerine koydu.
— Sana Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Se!lem)'den dinledigimi haber verecegim. Ben Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'i:
«Her ressam cehennemdedir. Allah ona yaptigi her suret karsiligi bir can verecek ve onu cehennemde azab edecektir.» buyururken isittim, dedi. Sunu da ilâve etti. Mutlaka yapacaksan bari agaç ve cansiz seyleri yap, dedi. Nasr b. Alî bu hadîsi ikrar etmistir.

100- (...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Alî b. Müshir, Saîd b. Ebî Arûbe'den, o da Nadr b. Enes b. Mâlik'-den naklen rivayet etti. (Söyîe demis) : Ibni Abbâs'in yaninda oturuyordum. Fetva vermeye basladi. Resûîüllah (Sallallahii Aleyhi ve Sellem) böyle buyurdu da demiyordu. Nihayet kendisine bir adam sual sordu. Ve:
— Ben su suretleri yapan bir adamini, dedi. Ibni Abbâs ona :
— Yaklas! dedi. Adam da yaklasti. Ibni Abbâs :
— Ben Resûlüllah (Saîlallahü Aleyhi ve Sellem)'i:
«Bir kimse dünyâda bir suret yaparsa, kiyamet gününde ona ruh üfür-mesi teklif edilir. Ama üfüremez.» buyururken isittim, dedi.

(...) Bize Ebû Gassan EI-Mismaî ile Muhaninied b. Müsennâ rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Muâz b. Hisâm rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam, Katâde'den, o da Nadr b. Enes'den naklen rivayet etti ki : Bir adam Ibni Abbâs'a gelmis, o da Peygamber (Saîlallahü Aleyhi ve Sellem)'den naklen yukarki hadîsin mislini söylemis.

101- (2111) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe ile Muhammed b. Abdillah b. Nümeyr ve Ebû Küreyb rivayet ettiler. Iüftzlari birbirine yakindir. (Dediler ki) : Bize Ibni Fudayl Umârâ'dan, o da Ebû Zür'a'dan naklen rivayet etti. Ebû Zür'a söyle demis : Ebû Hüreyre ile birlikte Mervan'm evine girdim. Ebû Hüreyre orada suretler gördü. Ve sunlari söyledi: Ben Resûlüîlah (Saîlallahü Aleyhi ve Sellem) "i söyle buyururken isittim:

«Allah (Azze ve Celle); Benim yarattigim gibi mahlûk yaratmaya kalkisan kimseden daha zâlim kim olabilir. Haydi bir zerre yaratsinlar. Yahut bir tane veya arpa tanesi yaratsinlar.» buyurdu.

(...) Bana bu hadîsi Züheyr b. Harb da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Cerîr, Umâra'dan, o da Ebû ZûrVdan naklen rivayet edildi. (Söyle demis) : Ben ve Ebû Hüreyre Medine'de Saîd veya Mervan için yapilmakta olan bir eve girdik. Ebû Hüreyre evde resim yapan bir ressam gördü. Ve :
«Resûlüllah (Saliallahü Aleyhi ve Sellem) buyurdu» diyerek yukarki hadîsin mislini rivayet etti. Ama: «Yahut bir arpa tanesi yaratsinlar» sözünü anmadi.

102- (2112) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hâlid b. Mâhled, Süleyman b, Bilâl'den, o da Süheyl'den, o da babasindan, o da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet etti. (Söyle demis) : Resûlüllah (Saliallahü Aleyhi ve Sellem):
«içinde timsâller veya suretler bulunan eve melekler girmez.» buyurdular.
Ebû Ta1ha hadîsini Buhari «Bed'ül-Halk» ve «Libâs» bahislerinde, Ebû Dâvud «Libâs»'da; Nesâî «Kitâbu'z-Zine»'de, Hz. Âise rivayetlerini Buhârî «Libâs», «Büyü'» ve «Nikâh» bahislerinde, îbni Ömer hadîsini Buhârî «Libâs» bahsinde; Ibni Mes'ûd hadîsini Buhârî «Libâs» bahsinde, Nesâî «Kitâbu'z-Zine»'de, Ibni Abbâs hadîsini Buhârî «Ki-tâbu'l-BüyûVda, Nesâî «Kitâbu'z-Zine»'de, Ebû Hüreyre hadîsini Buhârî «Kitâbu'I-Hbâs»'da muhtelif râvilerden tahrîc etmislerdir.
Görülüyor ki, bu rivayetler içinde köpek ve suret bulunan eve meleklerin girmeyecegini, resim yapmanin memnu oldugunu, canli resmi yapanlarin en siddetli azaba giriftar olacaklarini bildirmektedirler. Köpek hakkinda ulemanin sözlerini, meleklerin köpek beslenen haneye niçin girmediklerini ve bu girmeyen meleklerin nev'ini az yukarda gördük.
Resim meselesine gelince, bu babda Nevevî sunlari söylemektedir : «Bizim ulemâmizla diger bir takim ulemâ, hayvan resmi yapmanin siddetle haram oldugunu söylemislerdir. Hayvan resmi yapmak büyük gunaniardandir. Çunku bu haaislerae zikrediien siddetli cezalar bunun üzerine tertib edilmistir. Hayvan resmini küçumsenip tahkir edüen bir sey üzerine yapmakla küçumsenmeyen bir sey üzerine yapmak arasinda fark yoktur, .bunlarin ikisi de haramdir. ÇunKU canli resmi yapmaKta AI-lan'm yaratmasina benzeyis varair. yapilan resmin elbisede, yaygida, altin veya gumus paraiaraa, kaplarda, duvarda veya baska bir sey üzerinde olmasi hükmen hep birdir. Jf'aitat agaç ve deve semeri gioi içinue canli sûren olmayan seylerin resmini yapmaK haram degildir. Kesim yapmanin hükmü budur. Canli suretinin yapildigi sey duvara asilir yanut resim, giyilen elbise ve serpus gibi küçumsenip hor görülmeyen seylere yapilirsa haramdir. Yaygi, dösek ve yastik gibi çignenip hor görülen seyler üzerine yapilmasi haram degildir.
Bu hususta gölgesi olan esya ile gölgesi olmayanlarin da bir farki yoktur. Bu mes'eiede bizim mezhebimizin hulâsasi budur. Sahabe ve Tabiin ile onlardan sonra gelen ulemânin cumhuru da buna kaildirler. Sevrî ile Mâlik, Ebû Hanîfe ve diger ulemânin mezhebleri dahî budur. Selefden bazilari sadece gölgesi olan seyleri yapmanin haram oldugunu, gölgesi olmayan resimleri yapmakta beis bulunmadigini söylemislerdir. Fakat bu mezheb bâtildir. Çünkü Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in kabul etmedigi perdedeki suretin mezmum ve çirkin bir sey oldugunda hiç kimsenin süphesi yoktur. Halbuki o suretin gölgesi yoktu. Bu babda vârîd olan mutlak hadîslerde bütün suretlere sâmildir.»
Zührî dahî nehyin umumî oldugunu söylermis. Resim ister elbisede bir nakis olsun, ister duvara asilmis veya elbiseye yahut yaygiya yapilmis olsun, hakîr sayilsin, sayilmasin hükmün ayni oldugunu söylemistir.
Ulemâdan bazilari, resim elbisede bir nakis olursa tahkir edilsin, edilmesin duvara asilsin, asilmasin caiz oldugunu söylemisler; gölgesi olan heykel gibi seylerle, duvara yapilan resimleri mekruh görmüsler, bundan yalniz elbisedeki naksi istisna etmislerdir. Kasim b. Muhammed'in mezhebi budur. Bunlar gölgesi olan seylerin memnu' olduguna ve degistirilmesi icab ettigine ittifak etmislerdir. Kaadî Iyâz bu hususta küçük kiz çocuklarinin oynadiklari kukla gibi seylere ruhsat verildigini söylemistir. Lâkin Imam-i Mâlik bir kimsenin kizina böyle

oyuncak almasini kerih görmüstür. Hattâ bazi ulemâ kiz çocuklari hakkinda verilen ruhsatin bu hadîslerle neshedildigini söylemislerdir.
Hz. Aise'nin rivayet ettigi kus resimli Örtü meselesi resim haram kilinmazdan Önceye hamledilmistir. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Selîem) in girip çikarken onu gördügü halde ses çikarmamasi bundandir. Haram kilininca onu derhal yirtip atmistir.
Ressamlarin en siddetli azaba duçar olacaklarini bildiren rivayet resim ve heykeli tapilmak maksadiyle yapanlara hamledilmistir. Bittabi baskasi tapsin diye heykel yapan kimse kâfirdir. En siddetli azaba duçar olacaktir. Bazilarina göre siddetli azab hadisteki mânâyi kasdedenlere yani yaptigi resim ve heykelle kendini Allah'a benzetenleredir. Böyle bir iti-kad sahibi dahî kâfirdir. Küfrünün çirkinligine göre azabi artar. Fakat yaptigi resim ve heykelden tapma ve benzeme gibi bir sey kasdetmeyen ressam fasik ve büyük günah islemis sayilirsa da kâfir olmaz. Ressamlara heykeltraslara :
«Yarattigmiz seylere can verin!» diye vâki olacak emir usûlü fikih ulemâsinin erar-i ta'cizi dedikleri nevîdendir. Yâni bu emir onlari âciz birakmak için verilecektir. Kur'ân-i Kerîm 'de Teâlâ Hazretlerinin küffâra Kur'ân-i Kerîm 'in on sûresine nazire getirmelerini emir buyurmasi bu kabildendir.
Hâsili bu hadîsler canli resmi yapmanin siddetle haram kilindigina delildirler.
Agaç tas gibi ruh tasimayan seylerin resmini yapmak, ahp satmak ise haram degildir. Bu babda ulema müttefikdirler. Yalniz Mücâhid'in meyva veren agacin resmini mekruh gördügü rivayet edilir.

27- Seferde Köpekle Çanin Keraheti Babi

103- (2113) Bize Ebû Kâmil FudayI b. Hüseyin El-Cahderî rivayet elti. (Dedi ki) : Bize Bisr (yâni Ibni Mufaddal) rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Süheyl, babasindan, o da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet etti ki : Resûlüllah (SaUaüahü Aleyhi ve Sellem):
«Melekler aralarinda köpek ve çan bulunan yolcularla arkadaslik etmezler.» buyurmus.

(...) Bana Züheyr b. Harb da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Cerîr rivayet etti. H.
Bize Kuteybe dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdül'Aziz (yâni Ed-derâverdi) rivayet etti.
Her iki râvi Süheyl'den bu isnadla rivayette bulunmuslardir.

104- (2114) Bize Yahya b. Eyyûb ile Kuteybe ve Ibni Hucr da rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Ismail (yâni Ibni Ca'fer) Alâ'dan, o da babasindan, o da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet etti ki: Resûlüîlah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):
«Çan, seytanin düdükleridir.» buyurmuslar.
Köpegin hükmünü yukarda görmüstük, çan, zil gibi seylere gelince meleklerin bu gibi seylerden nefret etmeleri bazi ulemaya göre kilise çanina benzedikleri içindir. Bir takimlari çirkinliginden dolayi meleklerin nefret ettigini söylemislerdir. Nitekim:
«Çan, seytanin düdükleridir.» rivayeti de bu kavli te'yîd etmektedir. Buradaki kerahet, kerahet-i tenzihiyyedir. Sam'm eski ulemâsindan bir cemâat büyük çanin mekruh oldugunu, küçügünün mekruh sayilmadigini söylemislerdir.

28- Devenin Boynuna Kiris Gerdanlik Takmanin Keraheti Babi

105- (2115) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Mâlik'e, Abdullah b. Ebî Bekr'den dinledigim, onun da Abbad b. Temim'den rivayet ettigi, ona da Ebû Besir El-Ensârî'nin haber verdigi su hadîsi okudum. Ebû Besir seferlerinin birinde Resûiüllah (Sallallahü Aleyhi ve Seltem) le beraber bulunuyormus. (Ipemis ki) : Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Setlem) bir elçi gönderdi. — Abdullah b. Ebî Bekr : Zannederim halk geceledikleri

yerlerjnde idi, demis. — :
«Hiç bir devenin boynunda kesilmedik kirisden bir gerdanlik —yahut bir gerdanlik— kalmasin!» buyurdular.
Mâlik: «Zannederim bu yasak nazardan dolayi olacak.» demistir.
Bu hadîsi Buhari ile Ebû Dâvûd «Cihâd» bahsinde; Nesâî «Siyer»'de muhtelif râvilerden tahrîc etmislerdir.
Hadîs-i serif bütün nüshalarda burada oldugu gibi, sekle rivayet edilmistir. Yâni râvi Peygamber (Saüallahü Aleyhi ve Seliem)'in :
mi, yoksa sadece mi dediginde sekketmistir. Imam Mâlik'in sözü de : Zannederim bu nehiy gerdanligi nazar dokunmasin diye takanlara mahsustur.
Zinet için veya baska bir maksatla takilmasinda beis yoktur, manasinadir.
Kaadî Iyâz diyor ki: «Imam Mâ1ik'in mezhebine göre nehiy sadece kirise mahsustur. Baska gerdanliklar memnu degildir. Ulemâ nazar degmesin diye insan ve hayvanlara nüshadan [3] maada asilan gerdanliklarin caiz olup olmadiginda ihtilâf etmislerdir. Bâzilari ihtiyaç yokken gerdanlik takmayi men etmis; ihtiyaç aninda nazar isabe-tini def için cevaz vermistir. Bir takimlari mutlak surette caiz oldugunu söylemislerdir.»
Ebû Ubeyd'in beyânina göre halk nazar isabet etmesin diye develerin boynuna kiristen gerdanlik takarlarmis. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) onlarin hiç bir ise yaramadigini göstermek için takilmasini yasak etmistir.
Hanef îler 'den Imam Muhammed'e göre develerin boynuna kiris gerdanlik takmak, sikip da hayvani bogar diye men edilmistir. Nevevî buradaki nehyin cumhura göre kerâhet-i tenzîhiy-ye ifade ettigini, bâzi ulemâya göre de kerâhet-i tahrîmiye mânâsina geldigini söylemistir.

29- Hayvani Yüzüne Vurarak Dügmenin ve Yüzüne Damga Vurmanin Yasak Edilmesi Babi

106- (2116) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Alî b. Müshir, Ibni Cüreyc'den, o da Ebû'z-Zübeyr'den, o da Câbir'-den naklen rivayet etti. Câbir (Söyle demis) :
Resûlüllah (Sallaliahü Aleyhi ve SeIlem) yüze vurmaktan ve yüze nisan vurmaktan nehiy buyurdu.

(...) Bana Harun b. Abdillah da rivayet etîi. (Dedi ki) : Bize Haccâc b. Muhammed rivayet etti. H.
Bize Abd b. Humeyd dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed b. Bekr haber verdi. Her iki râvi IbnI Cüreyc'den rivayet etmislerdir. Ibni Cüreyc söyle demis : Bana Ebû'z-Zübeyr haber verdi ki, kendisi Câhir b. Abdillah'i yukarki hadîste oldugu gibi, «Resûlüllah (Sallaliahü Aleyhi ve Seliem) nehiy buyurdu» derken isitmis.

107- (2117) Bana Seleme b. Sebîb rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ha-sen b. A'yen rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ma'kil, Ebû'z-Zübeyr'den, o da CâMr'den naklen rivayet etti ki: Peygamber (Sallaliahü Aleyhi ve Seliem) in yanindan yüzüne damga vurulmus bir merkeb geçmis de :
«Buna damga vurana Allah lanet eylesin.» buyurmuslar.

108- (2118) Bize Ahmed b. îsa rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Amr b. Haris, Yezîd b. EM HaMb naklen haber verdi. Ona da Ümmü Seleme'nin azatlisi Ebû Abdillah Nâim rivayet etmis ki, kendisi Ibni Abbâs'i söyle derken isitmis: Resûlüllah (Sallallahü A leyhi ve Sellem) yüzüne damga vurulmus bir merkeb gördü de bunu reddetti:
«Vallahi ben buna ancak yüzünün dibinden bir yere damga vururdum.» dedi. Ve emir vererek kendi bir merkebinin sagrilari daglandi. Iste sagrilari ilk daglayan odur.
Vesim: Daglanarak yapilan nisan ve damgadir. Bazilari bu kelimeyi «vesim» seklinde rivayet etmislerdir. Bunlarin ikisi de ayni mânâya gelirse de bazi ulemâ aralarinda fark görmüs: «Vesim, yüze vurulan damgadir.

Vesim, vücudun her tarafina vurulandir.» demislerdir.
«Vallahi ben buna ancak yüzünün dibinden bir yere damga vururdum.» cümlesi Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'in sözü imis gibi anlasiliyorsa da, Kaadî Iyâz bunun Hz. Abbâs'a ait oldugunu söylüyor. Nevevî buradaki hadîsten bu söz Ibnü Abbâs'a ait oldugu anlasiliyor diyorsa da dikkat edilince Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'inmis gibi anlasildiginda süphe yoktur. Kaadî Iyâz hadîsin Sünen-i Ebû Dâvud'daki rivayetine istinaden kailin Hz. Abbâs oldugunu iddia etmistir. «Buhârî»'nin tarihinde rivayet ettigi hadîste Abbâs oldugu tasrih edilmistir. Su halde vak'a biri Abbâs'a, digeri oglu Abdu11ah'a ait olmak üzere ayri ayri iki kaziyyedir.
Insan ve hayvani dögerken yüzüne vurmak memnu'dur. Insan hakkinda nehiy daha da siddetlidir. Çünkü yüz insanin bütün güzelliklerinin toplandigi yerdir. Vuruldugu zaman orada eseri kalir. Bâzi his organlarini haleldar etmesi bile mümkündür. Yüze damga vurmak insanin kiymet ve kerametinden dolayi haram kilinmistir. Buna lüzum ve ihtiyaçta yoktur. Binâenaleyh bos yere bir insani ta'zib etmek caiz degildir. Bu hususta ulemâ müttefiktirler. Hayvan yüzüne kizgin demirle damga vurmayi bazi ulemâ mekruh görmüs hattâ haram olduguna isaret edenler bulunmustur. Çünkü Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bu isi yapana lanet etmistir. Hayvanin yüzünden baska yerlerine damga vurmak caizdir.

30- Insandan Maada Hayvanin Yüzünden Baska Yerlerine Damga Vurmanin Cevazi, Zekat ve Cizye Develerinde Bunun Mendüb Olusu Babi

109- (2119) Bize Muhammed b. Müsennâ rivâj^t etti. (Dedi ki) : Bana Muhammed b. Ebî Adiyy, Ibni Avn'de\i, o da Muhammed'den, o da Enes'den naklen rivayet etti. (Söyle demis) : Ümmü Süleym dogurdugu vakit bana :
— Yâ Enes! Bu çocuga bakî Sakin sen yarin sabah çignem yapmasi için Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Selletn)'e götürünceye kadar ona bir sey olmasin! dedi. Sabahleyin çocugu götürdüm, bir de baktim Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bahçededir. Üzerinde Huveytî bir hamîsa oldugu halde fetih sirasinda gelen develere damga vuruyor.

110- (...) Bize Muhammed b. Miisennâ rivayet etti. (Dedi ki) : Bize fluhammed b, Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be, Hisâni b. Zeyd'-len rivayet etti. (Demis ki) : Enes acilatirken dinledim ki, annesi dogur-lugu vakit çignem yapmasi için çocugu Peygamber (Satlallahü Aleyhi ve >eIlemye götürmüsler. Enes demis ki: Bir de baktik Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) agildadir. Koyunlara damga vuruyor! Su'be demis ki: tenim daha fazla bildigime göre «kulaklarina» dedi.

111- (...) Bana Züheyr b. Harb da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Saîd, Su'be'den rivayet etti. (Demis ki) : Bana Hisâm b. Zeyd rivayet etti. (Dedi ki) : Enes'i sunu söylerken isittim: Resûlüllah (Sallailahü Aleyhi ve Selîem)'in yanina bir deve agilina girdik, kendisi koyun damgaliyordu, Râvi demis ki : Zannederim kulaklarindan, dedi.

(...) Bu hadîsi bana Yahya b. Habîb dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hâlid b. Haris rivayet etti. H.
Bize Muhammed b. Bessâr da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed Yahya ve Abdurrahman hepsi Su'be'den bu isnadla bu hadîsin mislini rivayet ettiler.
112- (...) Bize Harun b. Ma'ruf rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Velîd b. Müslim Evzâî'den, o da Ishâk b. Abdillah b. Ebî Talha'dan, o da Enes b. Mâlik'den naklen rivayet etti. Enes (Söyle demis) : ResûlüUah (Sallailahü Aleyhi ve Sellem) 'in elinde daglama âleti oldugu halde gördüm. Zekât develerine damga vuruyordu.
Bu hadîsi Buhârî «Akîka» ve «libâs» bahislerinde tahrîc etmistir.
Hamîsa : Yün veya ipekten yapilan dört köse ve çizgili yaygidir.
Huveytiye 'nin ne oldugunu bilen yoktur. Ibni Esir: «Ben bu kelimeyi arastirdim. Fakat bir mânâsini

bulamadim,» demistir. Bu kelime : Hûteniyye, Hûniyye, Hureysiyye, Havnebiyye, Huveysiyye, Cüveyniyye, Cevniyye, Hayberiyye ve Havletiyye sekillerinde de rivayet edilmistir. Kaadî îyâz Cevniyye ile Hureysiyye'den maada bu rivayetlerin hepsinin hata ve tashif oldugunu söylemistir. Cevniyye Cevn kabilesine mensub demektir. Yahut esyanin siyah, beyaz veya kirmizi olan rengine mensub manasinadir. Çünkü Ârablar bu üç renge cevn derler. Bu kelimenin meshur olan rivayeti Cevniyyedir, Maksad da siyahligidir, .

Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler;

1- Zekât ve cizye develerini damgalamak müstehabdir. Damgayi, koyun, keçi gibi hayvanlarin kulaklarina deve ve sigirin ise sagrilarina vurmak müstehabdir.
Nevevî diyor ki: «Zekât develeriyle cizye (vergi) develerine damga vurmanin müstehab olusu, bizim mezhebimizle bütün sahabenin ve onlardan sonra gelen cumhur ulemânin mezhebleridir. Ibni Sebbag ve baskalari bu hususta sahabenin icmâmi nakletmislerdir. Ebû Hanîfe : Damga vurmak mekruhtur. Çünkü ta'zib ve hayvanin bazi uzuvlarini kesmektir. Bu ise yasaktir, demistir. Cumhurun hücceti ise sahîh ve sarih olan bu hadîslerdir...»
2- Hadîs-i serîf Peygamber (Sallallahü Aleyhi veSeîlem)"in tevâzuuna birçok Isleri kendi eliyle yaptigina müslümanlann islerine baktigina zekât ve cizye gibi seyler için verilen hayvanlar hakkinda vesair islerde gösterdigi ihtiyata delildir.
3- Yeni dogan çocuga tahnik yapmak müstehabdir. Tahnik: Hurma gibi bir seyi çigneyerek tükürügünü yeni dogan çocugun agzina ve damagina sürmektir. Bundan murad tahniki yapan zatin tükürügünü çocuga yutturmakla teberrükde bulunmaktir.
4- Yeni dogan çocugu tahnik için salâh ve takva sahiplerinden birine götürmek müstehabdir. Ümmü Süleym'in: -Sakin ona bîr sey olmasin» sözünden murad: Sakin Peygamber (SallallahüAleyhive Sellem)'in mübarek tükrügünden önce çocugun midesine bir sey girmesin, demektir.

31- Yarim Tiras Yapmanin Keraheti Babi

113- (2120) Bana Züheyr b. Harb rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Yahya (yâni Ibni Saîd) Ubeydullah'dan rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Ömer b, Nâfi', babasindan, o da Ibni Ömer'den naklen haber verdi ki,
Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yarim tirastan nehiy buyurmus. Râ-vi demis ki: Nâfi'e: Bu yarim tiras nedir? diye sordum:
— Çocugun basinin bir kismini tiras edip, bir kismini birakmaktir, cevâbini verdi.

(...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Efcû Üsâme rivayet etti. H.
BIze thnü Nümeyr de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti.
Her iki râvI: Bize UbeyduIIah bu isnadla rivayet etti, demislerdir. Ebû Üsâme'nin hadîsinde tefsiri Ubeydullah'ui sözünden saymistir.

(...) Bana Muhammed b. Müsennâ da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Osman b. Osman El-^atafânî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ömer b. Nâfi' rivayet etti. H.
Bana Ümeyye b. Bistâm dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yezîd (yâni fbni Zürey') rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ravh, Ömer b. Nâfi'den Ubeydullah'm isnadi ile ve onun gibi rivayette bulundu. Her iki râvi tef-sîri metni hadîse katmislardir.

(...) Bana Muhammed b. Râfi' Üe Haccâc b. Sâir ve Abd b. Humeyd, Abdûrrezzâk'tan, o da Ma'mer'den, o da Eyyûb'dan naklen rivayet ettiler. H.

Bize Ebû Ca'fer Ed-Dârimî de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû'n-Nu'man rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hammad b. Zeyd Abdurrahman Es-Serrac'dan rivayet etti. Bu râvilerin hepsi Nâfi'den, o da Ifani Ömer'den, o da Peygamber (Sallaliahü Aleyhi ve Sellem)'den tu isnadla rivayette bulunmuslardir.
Bu'hadîsi Buhârî «Libâs» bahsinde tahrîc etmistir.
Kaze': Mutlak surette basin bir kismini tiras etmektir. Bazilari basin muhtelif yerlerini tiras etmektir demislerse de sahih olan birinci kavildir. Çünkü bu kavil râvinin tefsiridir. Zahire de muhalif olmadigina göre onunla amel icabeder. Ulemâ basin muhtelif yerlerini tiras edip, geri kalanini birakmarun mekruh oldugunda müttefiktirler. Meger ki : Tedavi maksadiyle yapila, o takdirde kerahet yoktur. Imam Mâlik kiz ve oglan çocuklarin yarim tiras yapilmalarini mutlak surette kerih görmüstür. Diger ulemânin mezhebleri de budur. Bu kerahetin hikmeti bilkati çirkinlestirmektir. Bâzilarina göre ezâ oldugu için, bir takimlarina göre de Yahûdî kiyafeti oldugu için mekruh olmustur.

32- Yollarda Oturmanin Yasak Edilmesi ve Yola Hakkini Verme Babi

114- (2121) Bana Süveyd b. Saîd rivayet etti. (Dedi ki) : Bana Hafs b. Meysera, Zeyd b. Eslem'den, o da Ata* b. Yesâr'dan, o da Ebû Saîd-i Hudrî'den, o da Peygamber (Sallaliahü Aleyhi ve Sellem) 'den naklen rivayet etti:
«Yollarda oturmaktan sakinin!» Ashâb:
— Yâ Resûlallah! Bizim oralarda oturmamiz kaçinilmaz bir seydir. Biz oralarda konusuyoruz, demisler. Resûlüllah (Salîallahü Aleyhi ve Sellem) :
«Oturmaktan baska bîr çâreniz yoksa, o halde yolun hakkini verin!» buyurmus. Ashâb :
— Onun hakki nedir? diye sormuslar.
«Gözü yummak, ezayi men etmek, selâmi almak, iyiligi emir, kötülügü nehyetmektir.»

(...) Bize bu hadîsi Yahya b. Yahya da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdûl-Aziz b. Muhammed El-Medenî haber verdi, H.
Bize bu hadîsi Muhammed b. Kâfi' dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Ebî Füdeyk rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hisam (yâni Ibni Sa'd) haber verdi.
Her iki râvi Zeyd b. EslemMen bu isnadla bu hadîsin mislini rivayet etmislerdir.
Bu hadîsi Buhâr î «Mezâlim» ve «Isti'zan» bahislerinde; Ebû Dâvud «Kitâbu'l-Edeb»'de tahrîc etmislerdir.
Resûlüllah (Sallaltahü Aleyhi ve Setlem)«Goz.v yummak» tabiriyle bir kimseye sözle ve fiille hayirsiz bir taarruzda bulunmamayi kasdetmistir. Emr-i bilma'ruf bütün tâat ve iyiliklere sâmil bir kelimedir. Nitekim kötülükten nehiyde ser'an mekruh ve haram sayilan bütün kötü fiillere sâmildir. Ebû Dâvûd 'un rivayetinde aksiran kimse Allah'a hamde-derse ona «Yerhamükellah» demek, yol sorana yolu göstermek, Taberânî 'nin Hz. Ömer 'den rivayet ettigi bir hadîste imdat isteyene yardimda bulunmak gibi seylerde vardir.
Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)in yol üstüne oturmaktan nehiy buyurmasi sayilan - sartlar ifa edilemiyeceginden endise ettigi içindir. Kurt ubî diyor ki: «Ulemânin anladigina göre buradaki yasak oturmanin haram oldugunu bildirmek için degil, sedd-i zerîa yâni haram yollarim tikama ve dogruyu göstermek içindir.»
Rivayete göre Abdullah b. Zübeyr: «Meclisler seytanin halkalaridir. Yapilacak bir hak görürlerse onu yapmazlar; batil görürlerse onu def etmezler.» demistir. Âmir de sunu söylemistir : «Halk eskiden mescidlerinde otururlardi. Osman (Radiyallahu anh) öldürülünce yollara çikip haber sorusturmaya basladilar.»
Hadîs-i serîf birçok faydalari bir araya toplamistir. Hükümleri açiktir. Ezcümle yol üstlerine oturmaktan kaçinmali, kimseye eziyet vermemelidir. Giybet, suizan, yoldan geçenleri tahkir ve yol vermemek gibi seyler eziyette dâhil oldugu gibi, yol üstünde oturanlar korkulacak kimseler ise ve bundan dolayi halk oradan geçemezse, bu da eziyetten sayilir.

33- Saç Ekleyen ve Ekleten, Dögme Yapan ve Yaptiran, Yüz Yolan ve Yolduran ve Dis Törpülettiren

Kadinlarla Allah'in Yarattigini Degistiren Kadinlarin Yaptiklarinin Haram Kilinmasi Babi

115- (2122) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Muâviye, Hisâm b. Urve'den, o da Fâtime binti Münzir'den, o da Esma binti Ebî Bekir'den naklen haber verdi. (Söyle demis) : Peygamber (SallallahU Aleyhi ve Sellem)'e bir kadin gelerek:
— Yâ Resûlallah! Benim yeni gelin bir kizcagizim var. Çiçek hastaligina tutuldu da saçlari döküldü. Bu saçlari ekleyeyim mi? diye sordu. Bunun üzerine:
«Ekleyene de, ekletene de Allah lanet etsin!» buyurdular.

(...) Bize bu hadîsi Ebû Bekr b. Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abde rivayet etti. H.
Bize bu hadîsi Ibni Nümeyr de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babamla Abde rivayet ettiler. H.
Bize Ebû Küreyb dabî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Veki' rivayet etti. H.
Bize Amru'n-Nâkid da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Esved b. Amir haber verdi. (Dedi ki) : Bize Su'be haber verdi. Bu râvilerin hepsi Hisâm b, Urve'den bu isnadia Ebû Muâviye hadisi gibi rivayette bulunrouslardir. Yalniz Veki' ile Sû'be «Fetemerraka» yerine «Fetemerrata sa'ruhâ» demislerdir.

116- (...) Bana Ahmed b. Saîd Ed-Dârimî de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Habban haber verdi. (Dedi ki) : Bize Vüheyb rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Mansûr, annesinden, o da Esma binti Ebî Bekr'den naklen rivayet etti ki: Bir kadin Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'e gelerek:
— Ben kizimi evlendirdim. Ama basinin saçlari döküldü. Kocasi onu begeniyor. Saçini ekliyeyim mi? Ya Resûlallah! demis. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ye Sellem) kendisini nehiy buyurmus.

117- (2123) Bize Muhammed b. Müsennâ ile Ibni Bessâr rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Ebû Dâvud rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be rivayet etti. H.
Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe de rivayet etti. Lâfiz onundur. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Ebî Bükeyr Su'be'den, o da Amr b. Mürra'dan rivayet etti. (Demis ki) : Ben Hasen b. Müslim'i dinledim, Safiyye binti Seybe'-den, o da Âise'den naklen rivayet ediyordu ki: Ensardan bir câriye evlenmis ve hastalanarak saçlari dökülmüs, saçini eklemek istemisler. Ve bunu Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'e sormuslar da, hem ekleyene, hem ekletene lanet buyurmus.

118- (...) Bana Züheyr fa. Harb rivayet etti. (Dedi ki) : Bi2e Zeyd b. Hubab, Ibrahim b, NâfTden rivayet etti. (Demis ki) : Bana Hasen b. Müslim b. Yennak, Safiyye binti Seybe'den, o da Âise'den naklen haber verdi ki, Ensârdan bir kadin bir kizini evlendirmis. Ve kiz hasta olarak saçlari dökülmüs. Derken kadin Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e gelerek :
— Kocasi.onu istiyor. Saçlarini ekliyeyim mi? diye sormus. Resûlüllah (Salîallahü Aleyhi ve Sellem):
«Saç ekleyenlere lanet olundu.» buyurmuslar.

(...) Bana bu hadîsi Muhammed b. Hatim de rivayet etti, (Dedi ki) : Bize Abdurrahman b. Mehdî, Ibrahim b. Nâfi'den bu isnadla rivayette bulundu. Ama «Saç ekletenlere Iânet olundu» dedi.
Hz. Esma hadîsini Buhârî «Kitâbu'l-Libâs»'da Hz. Aise hadîsini «Kitâbu'n-Nikâh» ile «Kitâbu'l-Libâs»'da; ayni hadîsi Nesâî «Kitâbu'z-Zine»'de tahrîc etmislerdir.
Hasbe: Çiçek hastaliginin bir nev'idir. Bu kelime Hasabe ve Hasibe sekillerinde de okunabilir.
Vasile : Kadinin saçini baska bir saçla ekleyen kadindir. Saçi eklenilen kadina da müstevsile yahut mevsûle denilir. Bu hadîsler saça saç eklemenin haram olduguna delildirler.
Kaadî Iyâz diyor ki: «Bu mes'elede ulemâ ihtilâf etmislerdir. Imam Mâlik'le Taberî ve ulemâdan birçoklari yahut ekserisi saç eklemenin her ne ile olursa olsun memnu1 oldugunu söylemislerdir. Bunlarin delili Müs1im'in

bundan sonra rivayet edecegi Câbir hadîsidir. Mezkûr hadîste: Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) kadinin saçma bir sey eklemesini men etti, denilmektedir.»
Leys b. Sa'd: «Bu nehiy saça saç eklemeye mahsûstur; saça yün bez parçasi v.s. eklemekte beis yoktur.» demistir. Kaarfî Iyâz dahî bu mânâda sözler söylemistir. Sâfiîler 'den bâzilari kocasinin izni ile kadinin saçma temiz olmak sartiyle hayvan saçi ekleyebilecegini söylemislerdir. Bu hadîsler onlarin aleyhine delildir. Saça saç eklemenin haram kilinmasi, ya kötü kadinlara benzettigi için, yahut Allah'in yarattigi sekli degistirdigindendir. Kadinin kocasina güzel görünmek için yüzünden kil almasi memnu degildir. Bu mesele Hz. Âise'ye sorulmus da su cevabi vermistir : «Dogdugunda mevcut olan bir sey ile onu çikarmasi helâl degildir. Fakat sonradan hâsil olmussa onu yolmakta bir beis yoktur.» Bir rivayette : «Kocan içinse yap!» cevâbini vermistir. Ebû Ubeyd fukahânin saç olmamak sartiyle saça her seyin eklenebilecegine ruhsat verdiklerini nakletmistir.

Bu Hadisler Su Hükümleri de Ihtiva Etmektedir:

1- Saça saç eklemek büyük günahlardandir. Failine lanet okunmustur. Bu hususta mazeret bulunsun bulunmasin hüküm birdir.
2- Bir kimseye tâat ve ibadet hususunda yardim eden onun sevabina istirak ettigi gibi, haram hususunda yardim eden de günahina ortak olur.

119- (2124) Bize Muhammed b. Abdillah b. Nümeyr rivayet elti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti. H.
Bize Züheyr b. Harb ile Muhammed b. Müsennâ da rîvâyei ettiler. Lâfiz Züheyr'indir. (Dediler ki) : Bize Yahya (bu zat Kattan'dir) Ubey-dullah'dan rivayet etti. (Demis ki) : Bana Nâfi', Ibni Ömer'den naklen haber verdi Id, Resûlüllah (üatlallahü Aleyhi ve Seilem) saç ekleyenle ekletene, dögme yapanla yaptirana lanet buyurmuslar.

(...) Bu hadîsi bana Muhammed b. Abdillah b. Bezi' de rivayet etti.
(Dedi ki) : Bize Bisr b. Mufaddal rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Sahr b. Cüveyriye, Nâfi'den, o da Abdullah'dan, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellemj'den naklen bu hadîsin mislini rivayet etti.

120- (2125) Bize Ishâk b. Ibrahim ile Osman b. Ebî Seybe rivayet ettiler. Lâfiz Ishâk'mdir. (Dediler ki) : Bize Cerîr, Mansûr'dan, o da Ibrahim'den, o da Alkame'den, o da Abdullah'dan naklen haber verdi. Abdullah söyle demis: Allah dÖgme yapan ve yaptiran kadinlara yüz yolan ve yolduranlara, güzellik için dis törpülettirenlere, Allah'in yarattigi sekli degistirenlere Iânet etmistir. Bu söz Benî Esed kabilesinden Ümmü Ya'-kub denilen bir kadinin kulagina varmis. Ümmü Ya'kub Kur'an okuyordu. Hemen Abdullah'a gelerek:
— Ne o senden kulagima gelen söz! Sen dögme yapanlara ve yaptiranlara, yüzden kil yolduranlara, güzellik için dis törpüîetenlere Allah'in yarattigi seklî degistirenlere lanet okumussun! dedi. Abdullah da :
— Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Scllenu'in Iânet ettiklerine ben neden lanet etmiyecekmIsim. Hem bu Allah'in kitabinda vardir, cevâbim verdi. Kadin :
— Yemin olsun ben Mushafin iki kabugu arasindakileri okudum. Ama bunu bulamadim, dedi. Abdullah :
— Gerçekten onu okudunsa mutlaka bulmussundur. Allah (Azze ve Celle);
«Size Resul ne getirdiyse onu alin! SizI neden n eh yetti ise hemen vazgeçin!» [4] buyurmustur, dedi. Bunun üzerine kadin:
— Gerçekten ben simdi senin haniminin üzerinde bundan bir sey görüyorum, dedi. Abdullah:
— Git de bak! dedi. Arkacigindan kadin Abdullah'in haniminin yanina girdi. Fakat bir sey göremedi. Ve Abdullah'in yanina gelerek:
— Bir sey görmedim, dedi. Abdullah:
— Bana bak, bu olsaydi biz onunla bir arada olamazdik. Mukabelesinde bulundu.

(...) Bize Muhammed b. Müsenna ile Ibni Bessâr rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Abdurrahman (Bu zât Ibni Mehdi'dir) rivayet etti. (Dedi kî) : Bize Süfyân rivayet etti. H.
Bize Muhammed b. Rafi' dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Âdem rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Mufaddal (bu zât Ibni Mühelhü'dir) rivayet etti.
Her iki râvi Mansûr'dan bu isnâdla Cerîr'in hadîsi mânâsinda rivayette bulunmuslardir. Su kadar var ki, Süfyân'in hadîsinde «Elvâsimat vel-Müstevsimat» Mufaddal'in hadîsinde ise «El vâsîmât vel-Mevsûmat» denilmistir.

(...) Bize bu hadîsi Ebû Bekr b. EM Seybe ile Muhammed b. Mü-sennâ ve Ibnî Bessâr dahî rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be, Mansûr'dan bu isnadla bu hadîsi sâir Ümmü Ya'kûb kissasindan mücerret olarak Peygamber (Saltallahü A leyhi ve Sellem)'den rivayet etti.

(...). Bize Seyban [5] b. Ferrûh da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ce-rîr (yâni Ibni Hazim) rivayet etti. (Dedi ki) : Bize A'mes, Ibrahim'den, o da Alkame'den, o da Abdullah'dan, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve SelIem)'den naklen yukarkilerin hadîsi gibi rivayette bulundu.

121- (2126) Bana Hasen b. Alî EI-Hulvânî ile Muhamnied b. Râfi de rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Abdürrezzâk haber verdi. (Dedi ki) : Bize Ibni Cüreyc haber verdi. (Dedi ki) : Bana Ebû'z-Zübeyr haber verdi. Kendisi Câbir b. Abdillâh'i sunu söylerken isitmis : Peygamber (Salîallahü Aleyhi ve Sellem) kadinin basina bir sey eklemesini men etti.
îbni Mes'ud rivayetini Buhâri «Kitâbu't-Tefsîr» ve «Kitâbu'l-Libâs>»'da; Ebû Dâvûd «Kitâbu't-TeraccüN'de; Tirmizî «Istîzân»'da; "Nesâî «Kitâbu'z-Zine» ile «KItâbu't-Tefsir»'de; Ibni Mâce «Nikâh» bahsinde muhtelif râvilerden tahrîc etmislerdir.
Vasimât: Vâsimenin cem'idir. Vâsime elinin üstüne, bilegine veya dudagina vesim yaptiran kadindir. Buna Türkçede dögme denir ki, igne veya çuvaldizla delinerek derinin altina sürme veya benzeri bir sey doldurulur, bir daha o yer renk tutarak ebediyyen çikmamak sartiyle boyali kalir. Bâzi câhiller kollarina veya omuzlarina arsla,n, kaplan gibi canli hayvanlarin resmini bile naksettirirler. Dögme; kadina da, erkege de; yapana da, yaptirana da haramdir. Yalniz küçüklere yapilirsa henüz mükellef olmadiklari için onlar günahkâr olmaz. Günahi sadece yapana ait olur.
Nevevî diyor ki: «Ulemamizin kavline göre dögme yapilan yer pis olur. Eger-dügmeyi ilâçla gidermek mümkün olursa giderilmesi vâcib-dir. Pek güçlükle mümkün olabiliyor da telefinden korkuluyor yahut bir uzvun telef olmasi veya bîr uzvun görünür sekilde sakatlanmasi muhte-melse giderilmesi vâcib degildir. Tevbe ettigi zaman üzerinde günah kalmaz. Böyle bir seyden korkmazsa dögmenin giderilmesi lâzim gelir. Bu hususta gecikmekle günahkâr olur. Bütün bunlarda erkekle kadin müsavidir.»
Nâmisa : Yüzden kil yolan. Mütenemmisa : Yüzünün kilmi yolduran kadin demektir. Ulemânin beyânina göre kadinin yüzünde sakal ve biyik biterse onlari yolmak haram degil, müstehabdir. Fakat kas, kirpik ve yüzün etrafindan kil yolmak haramdir.
Zahiriler 'den Ebû Hazm kadinin sakal, biyik tirasinin dahî haram oldugunu, hilkatinden hiç bir seyi noksan veya ziyâde yapmasinin caiz olmadigini söylemistir.
Tefellûc : Ön disleri törpüleyerek aralik açmak ve güzellestirmektir. Bunu ekseriyetle genç ve güzel görünmek maksadiyle yasli kadinlar yaparlar. Bu maksatla dislerini törpületen ile törpüleyen müstereken haram islemis olurlarsa da, disi tedavi yahut bir kusurunu giderme maksadiyle yapilirsa günahi yoktur. Gerek saç ekleyenlerle ekletenler, gerekse dögme yapanlarla yaptiranlar ve güzellik için dis törpületenler Allah'in yarattigi sekli degistirenlerdir. Bundan dolayi hadîste bu cümle yukarki-ler üzerine atfedilmemis, hepsinin sifati olmustur.

Ümmü Ya'kûb 'un ismi malûm degildir. Bu kadinin hilkat degistirenlere Kur'ân-i Kerîm'de lanet edildigini görmedim demesi dogrudan dogruya bunlara lanet bulunmadigindandir. Fakat Taâlâ Hazretleri Resulünün her getirdigi seyi almak, her yasak ettigini birakmak lâzim geldigini pekâlâ beyan buyurmustur. Saç eklemek, dögme yaptirmak, yüz yolmak gibi hilkati degistiren seyleri Resûlülîah (Sallallahü Aleyhi ve SeIlem) Efendimiz yasak etmis; yapanlara, yaptiranlara lânel okumustur. Onun emirlerine, nehiylerine uymak Allah'in emri olduguna göre, onun lanetleri de Allah nazarinda mel'un olur. îste Hz. Abdullah b. Mes'ud bundan dolayi kadina âyetle cevap vermistir.
Bir de Allah'in yarattigi sekli degistirenler zâlimdirler. Zâlimlere ise Allah Teâlâ Kur'ân.i Kerim 'de açikça lanet okumustur. Kadin Hz. Abdullah 'dan müskit cevap alinca, bu sefer onun haniminin yâni Zeyneb binti Abdi11ah'in da bu isleri yaptigini zannederek : Senin hanimin da halen bu isleri yapiyor, demisse de Hz. Abdu1lah haniminin öyle bir sey yapmadigindan emin oldugu için kadiT na: Git bak! demis, neticede kadinin zannettigi seylerden hiçbirinin yapilmadigi ortaya çikmistir. Hz. Abdullah 'm: «Bu olsaydi biz onunla bir arada olmazdik» sözünün mânâsi: Böyle bir sey olsa, bir an kapisinda tutmayip bosayacagini anlatmaktir. Bununla saç eklemek yahut namaz terketmek gibi günahlari irtikâb eden kadinin bosanmasi gerektigine istidlal olunur.

122- (2127) BIze Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki) : Mâlik'e Ibni Sihab'dan dinledigim, onun da Humeyd b. Abdirrahman b. Avf'dan rivayet ettigi, onun da hac yolunda Muâviye b. Ebî Süfyân'dan minber üzerinde dinledigi su hadîsi okudum. Muâviye bir polisin elindeki perçemi alarak :
— Ey Medîneliler! Ulemaniz nerede? Ben Resûliillah (Sallallahü Aleyhi ve Se!lem)'i bu gibi seylerden nehyederken isittim. Hem:
«Benî Israil ancak kadinlari bunu yaptiklari zaman helak olmustur.» buyuruyordu, dedi.

(...) Bize Ibni Ebî Ömer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Süfyân b. Uyeyne rivayet etti. H.
Bana Harmele b. Yahya da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Vehb haber verdi. (Dedi ki) : Bana Yûnus haber verdi. H.
Bize Abd b. Humeyd dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdürrezzâk haber verdi. (Dedi ki) : Bize Ma'mer haber verdi. Bu râvilerin hepsi Zührî'den Mâük'in hadîsi gibi rivayette bulunmuslardir, Yalmz Ma'mer'in hadîsinde :
«Benî Israil ancak azâb olundu...» cümlesi vardir.

123- (...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki) : Biz Gunder, Su'be'deii rivayet etti. H.
Bize Ibni Müsennâ ile Ihni Bessâr da rivayet ettiler. (Dediler ki) Bize Muhammed b. Cafer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be Arar b. Mûi ra'dan, o da Saîd b. Müseyyeb'den naklen rivayet etti. (Söyle demis) Muâviye Medine'ye geldi de bize hutbe okudu. Ve bir yumak saç çika rarak bunu yahûdilerden baska hiç bir kimsenin yapacagini zannetmez dIm. Kesûlüllah (Sailaüahü Aleyhi ve Selle/n) bunu duydu da zûr ismi verdi dedi.

124- (...) Bana Ebû Gassân EI-Mismaî ile Muhammed b. Müsennâ dahî rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Muâz (Bu zat Ibni Hisam'dir) haber verdi. (Dedi ki) : Bana babam, Katâde'den, o da Saîd b. Müseyyeb'den naklen rivayet etti kI, bir gün Muâviye sunu söylemis. Gerçekten siz kötü bir kilik meydana çikardiniz. Nebiyyullah (Sallaliahü Aleyhi ve Sellem) süphesiz zûrdan nehyetmistir, Derken bir adam ucunda bez parçasi bulunan bir sopa ile geldi. Muâviye: Dikkat edin! Bu da zûrdur, dedi. Katâde : «Kadinlarin saçlarini çogalttiklari bez parçalarini kastediyor» demis.
Bu hadîsi Buhârî «Kitâbu'l-Enbiya» ile «Kitâbu'l-Libâs»'da; Ebû Dâvûd «Kitâbu't-Teraccûl»'de; Tirmizî «Istizan» bahsinde; Nesâî «Kitâbu'z-Zîne»'de muhtelif râvilerden tahrîc etmislerdir.
Hac yilindan murâd Hz. Muâviye 'nin hilâfeti zamaninda yaptigi son hacadir ki : Elli bir yilina tesadüf eder. Hz. Muâviye hutbesini Peygamber (Salkillahü Aleyhi ve Sellem) Efendimizin minberi üzerinde îrad etmistir.
Kussa : Basin Ön tarafindaki saçlaridir. Burada ondan murad bu saçlardan bir kismidir.

Haresi: Muhafiz asker, polis mânâsina gelir. Hz. Muâviye 'nin Medîneliler'e: «Ulemâniz nerede?», diye hitab etmesi bazilarina göre o gün ulemânin azaldigina isarettir. Fakat Allâme Aynî bu te'vîli hakli olarak begenmemis «Sahabenin ekserisi Öldülerse, onlarin yerine sayica kendilerinden daha çok tabiînin büyük ve küçük birçok ulemâsi kâim olmustur. Muâvjye 'nin maksadi bu degildir. Onun maksadi ulemânin böyle bir münkeri ihmal etmelerini yüzlerine vurmak, onu degistirmemek gafletini gösterdikleri için kendilerini tekdirdir. Hadîs-i serif münkerâti yok etmek için icâbinda hükümdarin halki tekdir ve ten-bih edebilecegine delildir,
Kaadî Iyâz diyor ki: «Ihtimal Benî Israil'e saçi perçem yapmak barammis ve bunu kullandiklari için helak edilmislerdir. Bâzilarina göre Benî Israil bu ve baska günahlar sebebiyle helak edilmislerdir.»
Muâviye hadîsi münkerat zuhurunda âmmenin ceza görecegine delildir.
Zûr: Yalan, bâtil ve töhmet demektir. Burada saç eklemek mânâsinda kullanilmistir.

34- Giyinmis, Çiplak, Kiritkan, Meylettiren Kadinlar Babi

125- (2128) Bana Züheyr b. Harb rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ce-rîr Süheyl'den, o da babasindan, o da Ebû Hüreyre'den naklen rivayet etti. (Söyle demis) : Resûlüllah (Sallaliahü Aleyhi ve Sellem) buyurdular ki:
«Cehennemliklerden görmedigim iki sin:f vardir. (Biri) /anlarinda srgir kuyruklari gibi kamçilar bulunup, onlarla insanlari döven bir kavim! (Digeri) Giyinmis çiplak sallanarak yürümeyi ögreten kiritkan baslari Horasan develerinin egilmis hörgüçlerI gibi bir takim kadinlar! Bunlar cennete giremiyecek, onun kokusunu da duyami ya çoklardir. Halbuki onun kokusu su kadar ve su kadar uzaktan duyulacaktir.»
Bu hadîs-i serif Peygamber (Sallaliahü Aleyhi ve Sellem) Efendimizin mucizelerinden biridir. 676 Hicri tarihinde vefat eden Nevevî: «Bugün bu iki sinifin ikisi de mevcuttur» diyor. Resûlüllah (Sallaliahü Aleyhi ve Sellemy'm bunlari görmemesi, onun yasadigi saadet devrinde bu kü; tahlar henüz zuhur etmedigi içindir.
Birinci siniftan murad süphesiz ki zâlimlerdir. Biçagi belinde, kirba elinde «Var mi bana yan bakan?» diyen zâlimler Resûlüllah (Sallallah Aleyhi ve Sellem) devrinden sonra dâima bulunagelmislerdir. Zâlim hi kümdarlar, zâlim kumandanlar çiragina, çobanina ve isçisine zulmede bilcümle >gaddarlar bu sinifta dahildir.
Kâsiyât: Giyinmis kadinlar; âriyat çiplak kadinlar mânâsina geli Bu iki kelime birbirleri üzerine atfedilmedigine göre beraberce mânâla: «hem giyinmis hem çiplak» demek olur. Ulemâ bunlari tefsir ve izah hi susunda bir hayli ugrasmislardir. Bâzilari: «Kâsiyât'm mânâsi Allah'i nimetine bürünmüs, Âriyat'in mânâsi ise sükründen âciz ve çiplak kalmistir» mütalâasinda bulunmus; bir takimlari: «Bunun mânâsi kadin hî lini meydana çikarmak için bedeninin bir kismini örter, bir kismini açar diye tefsir etmis, hattâ bedenini gösteren ince ve seffaf elbise giymekti diyenler bile olmustur.
Bize kalirsa bugün giyinmis çiplak kadinlarin kim oldugunu ta'rif hacet yoktur. Istanbul gibi bir sehrin en ücra köselerinden birinde bi dakika durarak gelen geçen kadinlari temasa etmek kâfidir. Süphesiz k gözle görmekten daha iyi tarif olamaz!..
Mâilât: Egilen kadinlar, demektir. Bunu da bâzilari Allah'in tâatin dan ve korumalari lâzim gelen hususu muhafazadan inhiraf eden, yanla yan kadinlar mânâsina almis. Bir takimlari: «Bundan murâd kirita kiri ta yürüyen, yürürken omuzlarini saga sola sallayan kadinlardir.» diye îzal etmislerdir. Bir takimlari mâilâti fahise kadinlar gibi baslarini yamuk ta rayanlar mânâsina almislardir. Mümîlât ise bu tefsirlere göre : Baskasin, sallanarak yürümeyi ögreten, baskasini çileden çikaran, baskasina fahise ler gibi taranmayi ögreten kadinlar mânâsina gelir.
Kadinlarin baslarinin deve hörgüçlerine benzetilmesi çesitli bag vi sargilarla sararak onlari büyüttükleri içindir. Bunu anlamak için de bu gün herhangi bir sokagin basinda bir dakika durmak kâfidir. Deve hör gücüne benzeyen kadin basi nasil olurdugunda asla süphe birakmiyacal niceleri muhakkak arzi endam ederek geçecektir. Allah müslümanlar» kadinina erkegine, büyügüne küçügüne intibahlar nasib etsin.

35- Elbise Vesariede Sahtekarlik Yapmaktan ve Kendisine Verilmemis Bir Seyle Doymus Görünmekten

Nehiy Babi

126- (2129) Bize Muhammed b. AbdiUah b. Nümeyr rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Vekî' île Atde, Hisam b. Urve'den, o da babasindan, o da Aise'den [6] naklen rivayet etti ki: Bir kadin :
— Yâ Kesûlallah! Kocamin bana vermedigi bir seyi, verdi diyeyim, mi? demis. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Seliem):
«Kendisine verilmeyen bir seyle doymus görünen; iki sahte elbise giyen gibidir.» buyurmuslar.

127- (2130) Bize yine Muhammed b. AbdiJlah b. Nümeyr rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abde rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hisâm, Fâtime'den, o da Esmâ'dan naklen rivayet etti. Bir kadin, Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Seliem)^ gelerek: Benim bir kumam var, acaba kocamin bana vermedigi malindan karnimi doyurmus gibi göstermek bana günah olur mu? demis. Bunun üzerine Resulüllah (Sallallahü Aleyhi ve Seliem):
«Verilmeyen bîr seyle karnini doyuran iki sahte elbise giyen gibidir.» buyurmuslar.

(...) Bize Ebî Bekr b. Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebî Üsâme rivayet etti. H.
Bize îshâk b. Ibrahim dahi rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Mu&viyt haber verdi.
Ker iki râvî Hisâm'dan bu Isnadla rivayette bulunmuslardir.
Bu hadîsi Buhârî «Nikâh» bahsinde tahrîc etmisti..
Mütesebbih : Tok görünen, elinde avucunda bir sey olmadigi halde baskalarina kendini zenginmis gibi gösteren kimsedir Zemahserî'-ye göre mütesebbih'in iki mânâsi vardir. Birinci manâya göne yemek hususunda israfa yeltenen, doydugu halde daha fazla yiyen manasinadir. Ikinciye göre mütesebbih: Aç oldugu halde kendini toka benzeten kimsedir. Bu manâdan alinarak kelime faziletli olmadigi halde öyle görünmeye çalisan kimseye istiare edilmis ve hâli iki sahte elbise giyene benzetilmistir. Ebû Ubeyd'le baskalarina göre sahte elbise diye terce-me ettigimiz «sevheyzûr->Jan murâd salâh ve takva sahiplerinin giydigi elbiseyi giyerek baskalarina âbid ve sofu görünmektir. Bu gibi giysiler zûr ve riya elbisesidir. Bâzilari «Bundan murad baskasinin elbisesini giyip kendin nmis gibi göstermektir» demislerdir. Hattâbî buradaki elbiseden muradin hâl ve tavir oldugunu hikâye etmistir. Arablar elbise kelimesiyle kinaye olarak bir kimsenin hâlini kasdederler. Su halde hadîsin mânâsi elinde olmayan bir seyi varmis gibi göstererek ögünen kimsenin hâli olmayan bir seyi söyleyen yalancinin hâli gibidir demek olur.

---

[1] Mes'ud b. Mâlik El-Esedî. Kûfelidir. Âlim bir zattir.
[2] îbni Esir buradaki rakimdan nakis kaydedildigini söylemistir.
[3] Halk dilinde buna muska denilir.
[4] Süre-i Ha§r, Âyet : 7.
[5] Bu Isnada Dârekutnî itiraz etmis ve sahîh olan bu hadîsin A'mes'den mürsel olarak rivayet edilmesidir. Hadîsi Cerîr'den baska ondan müsned rivayet eden yoktur. Ama metnin Mansûr'un Ibrahim tariSIyle rivayeti sahihtir, demistir.
[6] Dârekutni'ye göre bu silsile hatadir. Dogrusu bundan sonraki rivayetin silsilesidir